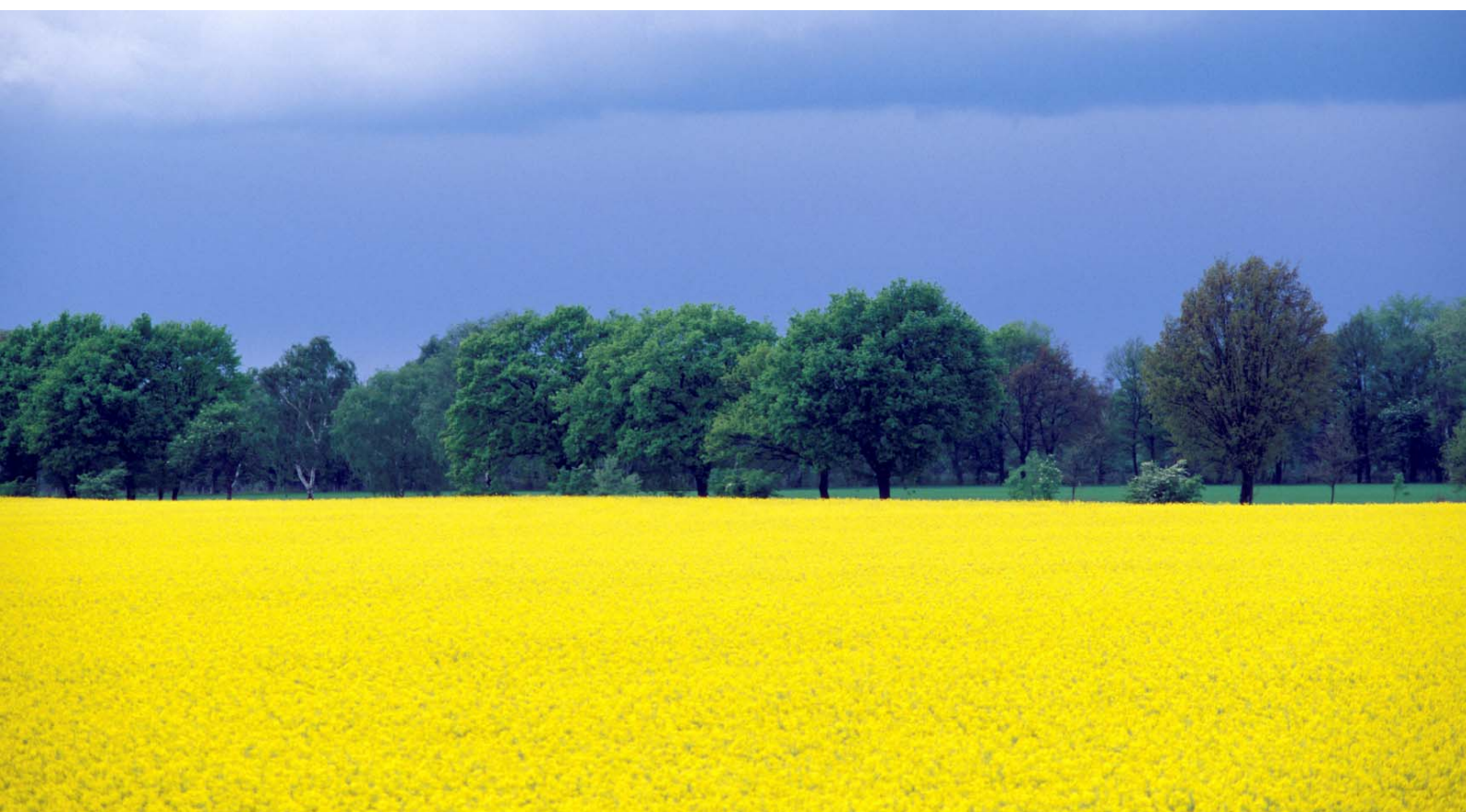

Vejledning om krydsoverensstemmelse

Maj 2008

Kolofon

Vejledning om krydsoverensstemmelse

Denne vejledning er udarbejdet af Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri i 2008

Bidragydere: Miljøstyrelsen, Skov- og Naturstyrelsen, By- og Landskabsstyrelsen, Fødevarerstyrelsen, Plantedirektoratet og Direktoratet for FødevareErhverv

Fotograf: iStockphoto

© Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Direktoratet for FødevareErhverv
Nyropsgade 30
1780 København V
Tlf.: 3395 8000
Fax: 3395 8080
E-mail: dffe@dffe.dk
Websted: <http://www.dffe.dk>

ISBN 978-87-7083-215-1 (Tryk)

ISBN 978-87-7083-216-8 (Web)

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	4
1.1. Direkte støtteordninger.....	4
1.2. Landdistriktsprogrammet.....	5
2. Kontrolmyndigheder.....	5
3. Kontrolmyndighedens adgang til bedriften.....	6
4. Ansvar for manglende overholdelse	6
5. Mindre manglede overholdelser (bagateller)	7
5.1 Opfølgning på mindre manglende overholdelser.....	8
5.2 Nedsættelse ved gentagelse af en mindre manglende overholdelse	8
6. Arbejdsgang	8
6.1. Konsekvenser af manglende overholdelse af krav	9
6.2. Force Majeure	13
6.3. Høring	13
6.4. Procedure for nedsættelse af støtten eller tilskuddet	13
6.5. Klagemulighed.....	14
7. Krydsoverensstemmelseskrav	15
7.1. Miljø.....	15
7.2. Folkesundhed, dyresundhed og plantesundhed.....	30
7.3. Dyrevelfærd	48
7.4. God landbrugs- og miljømæssig stand (GLM)	58
8. Retsgrundlag og tilsyns-/kontrolmyndighed	60
8.1 Område 1: Miljø.....	60
8.2 Område 2: Folkesundhed, dyresundhed og plantesundhed.....	64
8.3 Område 3: Dyrevelfærd	72
8.4 Område 4: God landbrugs- og miljømæssig stand.....	76
9. Stikordsregister	78
Bilag 1 - Krydsoverensstemmelseskrav med bagateller	80

1. Indledning

Denne vejledning beskriver reglerne om krydsoverensstemmelse. I forbindelse med reformen af EU's landbrugspolitik i 2005 blev det vedtaget, at der skal være sammenhæng mellem udbetaling af direkte støtte til landbrugere og deres ansvar for miljø, sundhed og dyrevelfærd. Landbrugeren skal overholde en række krav om krydsoverensstemmelse, for at få den fulde støtte udbetalt. Dette kaldes krydsoverensstemmelse.

Reglerne om krydsoverensstemmelse gælder for enkeltbetalingsordningen, for støtte til proteinafgrøder, energiafgrøder og stivelseskartofler samt for moderfår- og handyrpræmier.

Reglerne om krydsoverensstemmelse gælder også for landbrugere, der får henholdsvis tilsagn og støtte efter visse tilskudsordninger under landdistriktsprogrammet 2007-2013.

Med det nye landdistriktsprogram er hele bedriften som udgangspunkt omfattet af krydsoverensstemmelse.

EU har udpeget fire indsatsområder, som er omfattet af krydsoverensstemmelse. Det drejer sig om følgende områder:

- Miljø
- Folkesundhed, dyresundhed og plantesundhed, samt identifikation af dyr
- Dyrevelfærd
- God landbrugs- og miljømæssig stand (GLM)

De nærmere beskrivelser af de enkelte områder kan ses i vejledningens afsnit 7.

De gældende nationale bestemmelser om krydsoverensstemmelse findes i Bekendtgørelse nr. 21 af 21. januar 2008 om krydsoverensstemmelse.

1.1. Direkte støtteordninger

Reglerne om krydsoverensstemmelse trådte i kraft den 1. januar 2005 og er nærmere beskrevet i to forordninger¹.

Reglerne betyder, at landbrugere, der søger om direkte støtte, skal overholde en række krav i den eksisterende lovgivning, hvis de vil modtage støtten uden nedsættelser.

De direkte støtteordninger er: enkeltbetaling, proteinafgrøder, energiafgrøder og stivelseskartofler samt præmier for moderfår og handyr.

Alle krav skal være overholdt for hele bedriften (hele CVR-/CPR nummeret), hvis støtten skal udbetales i fuldt omfang. Det er således en betingelse for udbetaling af fuld støtte, at alle krav om krydsoverensstemmelse overholdes.

---

¹ Rådets forordning (EF) nr. 1782/2003 af 29. september 2003 om fastlæggelse af fælles regler for den fælles landbrugspolitik ordninger for direkte støtte og om fastlæggelse af visse støtteordninger for landbrugere og Kommissionens forordning (EF) nr. 796/2004 af 21. april 2004 om gennemførelsesbestemmelser vedrørende krydsoverensstemmelse, graduering og det integrerede forvaltnings- og kontrolsystem.

1.2. Landdistriktsprogrammet

Krydsoverensstemmelse gælder også for areal- og dyrebaserede ordninger under landdistriktsprogrammet, som startede i 2007².

Under landdistriktsprogrammet er følgende ordninger omfattet af krydsoverensstemmelse:

Betalinger til landbrugere i andre områder med ulemper end bjergområder:

- Ø-støtte

Betalinger for miljøvenligt landbrug:

- Tilskud til omlægning til økologi (OM)
- Miljøbetings tilskud (MB)
- Tilskud til pleje af græs og naturarealer
- Tilskud til braklagte randzoner langs vandløb og søer
- Tilskud til fastholdelse og pleje af vådområder i forlængelse af tilsagn om anlæg af vådområde
- Tilskud til opretholdelse af ændret afvanding

Skovordninger:

- Tilskud til første skovrejsning på landbrugsarealer
- Tilskud til miljøvenligt skovbrug

Det er de samme krydsoverensstemmelseskrav, der allerede gælder for de direkte støtteordninger, som også gælder for ordningerne under landdistriktsprogrammet.

Alle krav skal være overholdt for hele bedriften (hele CVR-/CPR nummeret), hvis tilskuddet skal udbetales i fuldt omfang.

I 2007 var det kun tilskudsmodtagere under Ø-støtteordningen, der i praksis blev omfattet af krydsoverensstemmelse. Ansøgere under de andre landdistriktsordninger er omfattet af krydsoverensstemmelse fra det kalenderår, hvor der første gang udbetales tilskud.

2. Kontrolmyndigheder

Direktoratet for FødevarerErhverv har ansvaret for at organisere kontrollen med krydsoverensstemmelse i Danmark.

Der skelnes mellem de myndigheder, der er ansvarlige for at udføre kontrollen, og de myndigheder, der er ansvarlige for administrationen af reglerne.

Følgende myndigheder er ansvarlige for at udføre kontrollen med et eller flere krydsoverensstemmelseskrav: Kommunerne, Skov- og Naturstyrelsen, By – og Landskabsstyrelsen, Plantedirektoratet, Fødevarerstyrelsen og Direktoratet for FødevarerErhverv.

---

² Dette fremgår af Rådets forordning (EF) nr. 1698/2005 af 20. september 2005 om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne og af Kommissionens forordning (EF) Nr. 1975/2006 af 7. december 2006 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) nr. 1698/2005 for så vidt angår kontrol og krydsoverensstemmelse i forbindelse med støtteforanstaltninger til udvikling af landdistrikterne

Følgende myndigheder er ansvarlige for administrationen af reglerne: Miljøstyrelsen, Skov- og Naturstyrelsen, By – og Landskabsstyrelsen, Plantedirektoratet, Fødevarestyrelsen, Justitsministeriet og Direktoratet for FødevarerErhverv.

3. Kontrolmyndighedens adgang til bedriften

Kontrolmyndighederne har til enhver tid mod behørig legitimation uden retskendelse adgang til lokaliteter, der ejes eller drives af en fysisk eller juridisk person, der har søgt om direkte støtte eller har modtaget tilsagn om tilskud til de nævnte støtteordninger omfattet af landdistriktsprogrammet³. På tilsvarende måde har kontrolmyndighederne adgang til regnskaber, forretningsbøger, papirer m.v. for at tilvejebringe oplysninger til brug for løsning af opgaver i henhold til denne bekendtgørelse. Kontrolmyndigheden har dog ikke adgang til private dele af boligen uden retskendelse.

Det påhviler landbrugeren at yde den nødvendige bistand ved kontrolbesøg, så kontrollen kan gennemføres i overensstemmelse med bekendtgørelse om krydsoverensstemmelse.

4. Ansvar for manglende overholdelse

En landbruger, der modtager direkte støtte, er ansvarlig for overholdelse af krydsoverensstemmelseskravene i hele det pågældende kalenderår for alle landbrugsarealer samt tilhørende anlæg, bygninger og dyr.

Støtteansøger er desuden ansvarlig for manglende overholdelse, der konstateres på landbrugsarealer, som er medtaget i hans ansøgning, og som han har erhvervet eller overdrager i det pågældende kalenderår. Det gælder, selvom den manglende overholdelse kan tilskrives den person, som landbruger har erhvervet eller overdraget arealet til/fra.

Det vil sige, at hvis en manglende overholdelse fortsætter eller finder sted efter overdragelse, er det støtteansøgeren, der er ansvarlig, selvom den manglende overholdelse kan tilskrives erhverver.

Ligeledes er det støtteansøger, der er ansvarlig for konstateret manglende overholdelse, der fandt sted før han erhvervede arealet, hvis han har arealet med i sin støtteansøgning. I 2008 er støttemodtageren dog kun ansvarlig for manglende overholdelse på landbrugsarealer, erhvervet før ansøgningsfristen, i perioden 1. april 2008 til ansøgningsfristen. Fra 2009 og fremover er støtteansøger ansvarlig for manglende overholdelse på landbrugsarealer erhvervet før ansøgningsfristen i perioden 1. januar til ansøgningsfristen.

For så vidt angår anlæg, bygninger og dyr holdes støtteansøger kun ansvarlig, hvis han har rådighed over dem på kontroltidspunktet.

Landdistriktsordninger

Hvis landbrugeren kun modtager tilskud under landdistriktsordningerne, er han ansvarlig for de ejendomme, arealer, dyr og bygninger, som han råder over på kontroltidspunktet.

For tilskudsmodtagere under landdistriktsordningerne gælder ved producentskifte, at en erhverver indtræder i overdragets tilsagn på tidspunktet for overdragelse af det økonomiske ansvar for driften af arealet. Erhverver indtræder i overdragets tilsagnsrettigheder og -

---

³ Det fremgår af Bekendtgørelse af lov nr. 793 af 21. juni 2007 om skove §§ 49 og 50, Lov nr. 316 af 31. marts 2007 om udvikling af landdistrikterne (landdistriktsloven) § 11 og Bekendtgørelse af lov om administration af det Europæiske Fællesskabs forordninger om markedsordninger for landbrugere m.v. (bemyndigelsesloven) § 4, stk. 2 og 3.

forpligtelser. Erhverver overtager ansvaret for overdragers manglende overholdelse af kryds-overensstemmelseskrav i det pågældende kalenderår, når den manglende overholdelse er konstateret inden overdragelsestidspunktet.

Ved erhvervet forstås køb, forpagtning, leje eller lignende. Ved overdraget forstås salg, forpagtning, leje eller lignende.

Eksempel:

Landbruger A overdrager et landbrugsareal til Landbruger B efter ansøgningsfristen. Landbruger A har søgt om direkte støtte til arealet og har også tilsagn om tilskud under en af landdistriktsordningerne. Ved kontrol, som finder sted efter ansøgningsfristen og efter landdistriktstilsagnet er overdraget, konstateres der, at Landbruger B har overtrådt et krydsoverensstemmelseskrav på arealet, som resulterer i en 3 % sanktion.

Da det er den landbruger, der modtager støtte eller tilskud, der får nedsat sin støtte eller sit tilskud, vil Landbrugere A få nedsat sin direkte støtte med 3 %, og Landbruger B vil få nedsat sit landdistriktstilskud med 3 %. Én manglende overholdelse kan således resultere i, at 2 landbrugere sanktioneres, selvom den manglende overholdelse kun kan tilskrives én af landbrugerne.

5. Mindre manglede overholdelser (bagateller)

Fra januar 2008 er der indført bagateller for 54 krydsoverensstemmelseskrav, se bilag 1. Det betyder, at en "mindre manglende overholdelse" af disse krav, som rettes inden en fastsat frist, ikke medfører nedsættelse af landbrugsstøtten. En "mindre manglende overholdelse" er en manglende overholdelse af krydsoverensstemmelseskrav, der på grund af dens alvor, omfang og varighed kan betragtes som mindre, og som bedømmes med en samlet karakter på højst 5.

Ifølge EU reglerne kan der ikke være bagateller på krav, hvor manglende overholdelse udgør en direkte risiko for menneskers eller dyrs sundhed.

Reglerne om mindre manglende overholdelser gælder ikke for de landdistriktsordninger, under Landdistriktsprogrammet, der er omfattet af krydsoverensstemmelse (herefter benævnt landdistriktsordningerne). Følgende landdistriktsordninger er omfattet af krydsoverensstemmelse:

- Ø-støtte
- Tilskud til omlægning til økologi (OM)
- Miljøbetings tilskud (MB)
- Tilskud til pleje af græs og naturarealer
- Tilskud til braklagte randzoner langs vandløb og søer
- Tilskud til fastholdelse og pleje af vådområder i forlængelse af tilsagn om anlæg af vådområde
- Tilskud til opretholdelse af ændret afvanding
- Tilskud til første skovrejsning på landbrugsarealer
- Tilskud til miljøvenligt skovbrug

Mindre manglende overholdelser gælder alene i forhold til krydsoverensstemmelse, og er således ikke relevante for de nationale bestemmelser. Det vil sige, at en landbruger kan blive sanktioneret efter de nationale regler, selvom den mindre manglende overholdelse ikke medfører nedsættelse af landbrugsstøtten.

Den mindre manglende overholdelse rettes under kontrolbesøget

Hvis en mindre manglende overholdelse, med en samlet karakter på 3, 5 eller 5, afhjælpes af landbrugeren under kontrolbesøget, bliver den ikke indberettet til Direktoratet for Fødevare-Erhverv og betragtes ikke som en overtrædelse af krydsoverensstemmelsesreglerne. Afhjælpningen må ikke forlænge kontrolbesøget tidsmæssigt og skal ske på en sådan måde, at formålet med kravet opfyldes.

Den mindre manglende overholdelse rettes senest 6 måneder fra kontroldatoen

Hvis en mindre manglende overholdelse, med en samlet karakter på 3, 5 eller 5, ikke bliver rettet under kontrolbesøget, sender kontrolmyndigheden, inden 3 måneder fra kontroldatoen, kontrolrapport til landbrugeren. I den forbindelse oplyser kontrolmyndigheden om, at den konstaterede mindre manglende overholdelse skal afhjælpes inden 6 måneder fra kontroldatoen. Er den manglende overholdelse rettet inden fristens udløb, vil der ikke ske nedsættelse af landbrugsstøtten.

Den mindre manglende overholdelse er ikke rettet inden 6 måneder fra kontroldatoen

Hvis den mindre manglende overholdelse ikke er rettet inden afhjælpningsfristens udløb, vil landbrugeren blive nedsat 1 % i landbrugsstøtten.

Fristen til at afhjælpe er kun gældende for krydsoverensstemmelse og har således ingen indflydelse på kontrolmyndighedernes andre tidsfrister.

5.1 Opfølgning på mindre manglende overholdelser

Kontrolmyndigheden er forpligtet til at foretaget opfølgning, hvis mindre manglende overholdelser ikke afhjælpes straks under kontrolbesøget, og der i øvrigt er tale om en manglende overholdelse, der kan afhjælpes.

Opfølgningen har til formål at undersøge om den mindre manglende overholdelse er afhjulpet og kan ske ved et kontrolbesøg på bedriften eller som en administrativ kontrol. Ved administrativ kontrol kan landbrugeren blive bedt om at indsende dokumentation for, at den mindre manglende overholdelse er afhjulpet. Hvis kontrolmyndigheden ved opfølgningen konstaterer, at den mindre manglende overholdelse ikke er afhjulpet, vil landbrugers landbrugsstøtte blive nedsat med 1 %.

5.2 Nedsættelse ved gentagelse af en mindre manglende overholdelse

Gentagende manglende overholdelse af et krav, der tidligere er blevet afgjort uden sanktion, vil **ikke** blive medregnet ved direktoratets beregning af gentagelse.

Mindre manglende overholdelser, der ikke var afhjulpet på opfølgningstidspunktet og derfor sanktioneret med 1 %, vil derimod danne grundlag for gentagelsesberegning.

6. Arbejdsgang

Kontrolmyndighederne skal kontrollere mindst 1 % af de landbrugere, der modtager henholdsvis direkte støtte eller tilskud efter de, i afsnit 1.2, nævnte støtteordninger under landdistriktsprogrammet.

Kontrolløren skal ved ankomsten til din bedrift, præsentere sig og informere om baggrunden for kontrollen. I samme forbindelse vil du modtage en folder om kontrolbesøget, hvori du kan finde en række informationer, og se det videre forløb efter kontrolbesøgets afslutning.

Under kontrolbesøg har du pligt til at medvirke til, at kontrollen kan gennemføres. Hvis du forhindrer gennemførelsen af en kontrol, vil du ikke være berettiget til at modtage støtte og/eller tilskud. Hvis du som ansøger ikke selv kan være til stede under kontrollen, er det dit ansvar at finde en stedfortræder. Det gælder også, hvis du er borte fra bedriften i en længere periode.

Den enkelte myndighed sikrer, at kontrolløren efter hvert kontrolbesøg udfylder en kontrolrapport, som danner grundlag for sagsbehandlingen.

Kontrolmyndighederne indberetter følgende kontroller til direktoratet:

- OK – kontroller, dvs. alle krav er overholdt
- Kontroller med manglende overholdelse af krydsoverensstemmelseskrav

6.1. Konsekvenser af manglende overholdelse af krav

Konstaterer kontrolmyndigheden, at en landbruger ikke har overholdt et krydsoverensstemmelseskrav, skal den vurdere den manglende overholdelse ud fra **alvor, omfang og varighed**.

Den manglende overholdelse vil få tildelt karakteren 1 - 4 både for alvor, omfang og varighed.

Karakteren 1	Når den manglende overholdelse kun har meget lille betydning i forhold til kravets formål.
Karakteren 2	Når den manglende overholdelse kun har mindre betydning i forhold til kravets formål.
Karakteren 3	Når den manglende overholdelse af et krav har en væsentlig betydning i forhold til formålet med kravet.
Karakteren 4	Når den manglende overholdelse af et krav har meget stor betydning i forhold til kravets formål.

Den samlede vurdering af kravet sker ved, at karaktererne for alvor, omfang og varighed lægges sammen.

Kontrolmyndigheden oplyser ved indberetningen, om den manglende overholdelse skyldes en **uagtsom** eller en **forsætlig** handling eller undladelse.

På baggrund af kontrolindberetningen træffer direktoratet beslutning om eventuelt at nedsætte støtten og/eller tilskuddet.

6.1.1 Uagtsom eller forsætlig handling eller undladelse

Der bliver skelnet mellem, om de krav, som en landbruger eventuelt ikke har overholdt, skyldes en **uagtsom** eller **forsætlig** handling eller undladelse.

En **uagtsom** handling eller undladelse betyder...

...at landbrugeren ikke udviser tilstrækkelig agtpågivenhed og derfor ikke opfylder et eller flere krav. Situationen bedømmes mildere end den forsætlige handling eller undladelse.

En **forsætlig** handling eller undladelse betyder...

...at landbrugeren undlader at handle eller foretager en handling, som han ved eller anser for overvejende sandsynligt vil medføre en manglende overholdelse af et eller flere krav. Denne situation bedømmes strengere og medfører en øget nedsættelse af støtten eller tilskuddet.

Uagtsomme handlinger eller undladelser

Hvis landbrugeren på grund af en uagtsom handling eller undladelse ikke har overholdt et krav, vil landbrugerens støtte og/eller tilskud som udgangspunkt blive nedsat med 3 %. Nedsættelsen kan blive nedsat til 1 % eller hævet til 5 % afhængig af, hvor alvorlige, omfangsrige og varige manglerne er. Nedsættelsen bliver fastsat bl.a. på baggrund af kontrolmyndighedens samlede karakter for kriterierne alvor, omfang og varighed:

- Samlet karakter 3-5 = 0 %⁴
- Samlet karakter 6-7 = 1 %
- Samlet karakter 8-10 = 3 %
- Samlet karakter 11-12 = 5 %

Da landdistriktsordningerne ikke er omfattet af reglerne om mindre manglende overholdelser, vil en mindre manglende overholdelse, som indberettes med en samlet karakter på 3, 4 eller 5, resultere i en 1 % sanktion på disse ordninger. Hvis landbrugeren modtager både landdistriktstilskud og direkte støtte, vil den direkte støtte blive nedsat med 0 % og landdistriktstilskuddet med 1 %.

Hvis den manglende overholdelse tildeles en samlet karakter på 3, 4 eller 5, kan den mindre manglende overholdelse afgøres uden sanktion, hvis forholdet rettes inden 6 måneder fra kontroldatoen.

Flere krav inden for samme område. Er der flere krav inden for samme område, som landbrugeren ikke har overholdt, vurderes det som én manglende overholdelse inden for området. Områdets nedsættelsesprocent vil da svare til den højeste nedsættelsesprocent for et enkelt krav inden for området.

Flere krav inden for forskellige områder. Hvis landbrugeren ikke har overholdt flere krav inden for forskellige områder, bliver den samlede nedsættelse beregnet ved at lægge nedsættelsesprocenterne fra områderne sammen.

Er det første gang, landbrugeren ikke har overholdt et eller flere krav, og hvis dette skyldes uagtsomhed, kan nedsættelsen af støtte eller tilskuddet maksimalt blive 5 %.

Eksempel, hvor en landbruger ikke har overholdt flere krav inden for flere områder

Et kontrolbesøg har vist, at A ikke har overholdt krav inden for områderne: Miljø og God landbrugsmæssig og miljømæssig stand (GLM). Det er første gang, at der er konstateret manglende overholdelse af kravene.

Området for Miljø. A har ikke overholdt kravene 1.1, 1.4 og 1.9, og kontrolmyndigheden vurderer hvert enkelt krav særskilt. Vurderingen af A's manglende overholdelse af kravene fører til nedsættelser af støtten/tilskuddet på henholdsvis 1 %, 3 % og 3 %. Ifølge EU forordningen bliver områdets nedsættelsesprocent 3, som er den højeste procent, der er registreret for området.

Området for God landbrugs- og miljømæssig stand. A har heller ikke overholdt kravene 4.1, 4.2 samt 4.3. Vurderingen af A's manglende overholdelse af kravene har ført til nedsæt-

---

⁴ Hvis den manglende overholdelse afhjælpes inden 6 måneder fra kontroldatoen.

---

telsesprocenterne: 1, 3 og 5. Ifølge EU forordningen bliver områdets nedsættelsesprocent 5, som er den højeste procent, der er registreret.

Samlet set skal nedsættelsesprocenterne fra de to områder lægges sammen for at finde den samlede nedsættelse af støtten/tilskuddet til A. Den samlede nedsættelse for områderne er $3 + 5 = 8\%$. Da kontrolmyndigheden vurderer, at der har været tale om uagtsomme handlinger, bliver nedsættelsen reguleret til 5% . Det skyldes, at nedsættelsen ved uagtsomhed max kan være 5% .

Gentagelse af uagtsom manglende overholdelse

Ved beregning af nedsættelse af støtten og/eller tilskuddet i gentagelsestilfælde, tager direktoratet ved første gentagelse af en manglende overholdelse udgangspunkt i den foreliggende nedsættelsesprocent for kontrollen. Denne procent ganges herefter med 3. Hvis nedsættelsen beregnes til 3% , vil nedsættelsen ved første gentagelse være $3 \times 3\% = 9\%$.

Ved efterfølgende gentagelser tager direktoratet udgangspunkt i den foregående nedsættelsesprocent. Denne procent ganges herefter med 3. Hvis den foregående nedsættelse blev beregnet til $3 \times 3\% = 9\%$ på grund af gentagelse, vil nedsættelsen ved efterfølgende gentagelse være $3 \times 9\% = 27\%$. Procenten sænkes til 15, da nedsættelsen ved uagtsomhed max kan blive 15% .

Forsætlige handlinger eller undladelser

Hvis landbrugeren ikke har overholdt krydsoverensstemmelseskravene, og det vurderes, at det skyldes en forsætlig handling eller undladelse, bliver nedsættelsen vurderet individuelt for hvert af de krav, der ikke er overholdt.

Hvis landbrugeren ikke har overholdt et krav og det vurderes som forsætligt, fører det normalt til en nedsættelse af støtten og/eller tilskuddet på 20% . Procentsatsen kan i særlige tilfælde reduceres til 15 eller forøges til 100.

Eksempler på beregninger af nedsættelse af støtte/tilskud ved gentagelse

B har i marts fået konstateret, at kompost, der opbevares på marken, har et for lavt tørstofindhold. Det er manglende overholdelse af krav 1.10, og landbrugeren har derfor fået en 5% nedsættelse af sin støtte eller tilskud.

I oktober samme år har en ny kontrol vist, at der stadig er for lavt tørstofindhold i komposten, som opbevares på marken. Da det er en overtrædelse af samme krav inden for en treårig periode, er nedsættelsen af støtten/tilskuddet beregnet som $3 \times 5\% = 15\%$. B er i brevet om beregningen af nedsættelse af støtten/tilskuddet blevet advaret om, at en gentagelse af den manglende overholdelse af krav 1.10 vil blive betragtet som en forsætlig hændelse.

Eksempel på en forøgelse af procentsatsen til mere end 20 %

I april 2006 konstaterer kontrollen endnu engang, at B ikke har overholdt krav 1.10. B's støtte eller tilskud bliver nu nedsat med 20% , der som udgangspunkt anvendes ved forsætlig manglende overholdelse af et krav.

En eventuel nedsættelse af sanktionen til 15% vil ikke blive anvendt, da B tidligere er blevet sanktioneret med 15% for overtrædelse af det samme krav.

Konsekvenserne af manglende overholdelse af krydsoverensstemmelse fremgår af nedenstående tabel 1.

Manglende overholdelse af:	Uagtsom manglende overholdelse		Forsætlig manglende overholdelse
	Første gang	Gentagelse	
Et krav	<p>Som udgangspunkt nedsættes støtten/tilskuddet med 3 %. Procenten kan nedsættes til 1 eller forhøjes til 5 afhængig af vurderingen af alvor, omfang og varighed.</p> <p>Hvis en mindre manglende overholdelse, med en samlet karakter på højst 5, afhjælpes under kontrolbesøget, indberettes forholdet ikke og betragtes ikke som en overtrædelse af krydsoverensstemmelsesreglerne.</p> <p>Hvis en mindre manglende overholdelse, med en samlet karakter på højst 5, afhjælpes inden 6 måneder fra kontroldatoen, er nedsættelsen 0 %.</p> <p>Hvis vurderingen som helhed giver resultatet ”mindre betydning” er nedsættelsen 1 %.</p> <p>Hvis vurderingen som helhed giver resultatet ”væsentlig betydning” er nedsættelsen 3 %.</p> <p>Hvis vurderingen som helhed giver resultatet ”meget stor betydning” er nedsættelsen 5 %.</p>	<p>Nedsættelsesprocenten for den foreliggende manglende overholdelse ganges med faktor 3 ved første gentagelse. <i>Eks. 3 x 3 % = 9 %.</i></p> <p>Ved yderligere gentagelse ganges den foregående nedsættelsesprocent med en faktor 3, dog max. 15 %. <i>Eks. 3 x 9 % = 27 %, der nedsættes til 15 %.</i></p> <p>Når 15 % er nået, underrettes landbrugeren om, at en yderligere manglende overholdelse vil blive betragtet som en forsætlig manglende overholdelse.</p>	<p>Som udgangspunkt nedsættes støtten/tilskuddet med 20 %.</p> <p>Procenten kan nedsættes til minimum 15 % eller forøges til 100 % på grundlag af kontrolmyndighedens indberetning.</p> <p>I vurderingen indgår desuden direktoratets registrering af, hvorvidt den manglende overholdelse er en gentagelse, samt vurderingen af alvor, omfang og varighed.</p>
Flere krav inden for samme område	<p>Støtten/tilskuddet nedsættes med den højeste nedsættelsesprocent for det enkelte krav, dog max 5 % (behandles som én manglende overholdelse).</p>	<p>Støtten/tilskuddet nedsættes med den højeste nedsættelsesprocent for det enkelte krav, hvor der er gentagen manglende overholdelse, dog max. 15 % (behandles</p>	<p>Støtten/tilskuddet nedsættes med den højeste nedsættelsesprocent for de enkelte krav, hvor der er forsætlig manglende overhol-</p>

		som én manglende overholdelse).	delse.
Flere krav inden for forskellige områder	Nedsættelses-procenterne for de enkelte områder lægges sammen, dog max. 5 %. <i>Eks. 3 % + 5 % = 8 %, der nedsættes til 5 %.</i>	Nedsættelsesprocenter for de enkelte områder lægges sammen, dog max. 15 %. <i>Eks. 9 % + 15 % = 24 %, der nedsættes til 15 %.</i>	Nedsættelses-procenterne for de enkelte områder lægges sammen.

6.2. Force Majeure

Hvis helt ekstraordinære og uforudsigelige omstændigheder har medført, at landbrugeren ikke har kunnet overholde kravene til krydsoverensstemmelse, kan der efter en konkret vurdering ses bort fra den manglende overholdelse. Dette kaldes force majeure.

Ekstraordinære og uforudsigelige omstændigheder kan være dødsfald, alvorlig sygdom, naturkatastrofer eller brand, samt udbrud af epizooti i besætningen. Afgørende for vurderingen er, at omstændighederne skal vedrøre landbrugeren selv, landbrugers nærmeste familie eller landbrugers bedrift.

Herudover skal der være sammenhæng mellem årsagen til den manglende overholdelse af kravet og tidspunktet for den særlige omstændighed.

For at kunne påberåbe sig force majeure eller særlige omstændigheder skal landbrugeren skriftligt underrette direktoratet indenfor 10 arbejdsdage fra det tidspunkt, hvor landbrugeren er i stand til at det. Landbrugeren skal indsende tilstrækkelig dokumentation (fx i form af en lægeerklæring) for de særlige omstændigheder, som han ønsker, der skal tages hensyn til.

6.3. Høring

Landbrugeren vil altid blive hørt, hvis kontrolmyndigheden har konstateret, at et eller flere krav ikke er overholdt. Landbrugeren modtager kontrolrapporten, som han kan komme med sine bemærkninger til.

Konsekvenserne er afhængige af, om landbrugers handlinger eller undladelser vurderes til at være uagtsomme eller forsætlige. Derfor har landbrugeren også mulighed for at komme med sine bemærkninger til kontrolmyndighedens oplysning om, hvorvidt den manglende overholdelse vurderes som en uagtsom eller en forsættelig handling eller undladelse. Landbrugeren kan i den sammenhæng også gøre opmærksom på, om der var tale om en force majeure situation.

Når kontrolmyndigheden har modtaget landbrugers bemærkninger, tager myndigheden stilling til, om bemærkningerne giver grundlag for at ændre resultatet af kontrollen. Herefter bliver kontrolresultatet, med eventuelle bemærkninger, indberettet til Direktoratet for Fødevare-Erhverv.

6.4. Procedure for nedsættelse af støtten eller tilskuddet

Når direktoratet har truffet beslutning om nedsættelse af landbrugers støtte og/eller tilskud, er den videre procedure afhængig af tidspunktet for kontrolmyndighedens indberetning.

- Hvis indberetningen er modtaget **inden** udbetaling af støtten/tilskuddet, vil direktoratet i de fleste tilfælde kunne beregne en nedsættelse af støtten/tilskuddet inden udbetalingen.
- Hvis indberetningen er modtaget **efter** udbetaling af støtten/tilskuddet, vil direktoratet foretage en genberegning af støtten/tilskuddet og kræve tilbagebetaling af det beløb, der er udbetalt for meget.

Modtager landbrugeren støtte eller tilskud under flere støtteordninger, kan det være nødvendigt for direktoratet at foretage genberegning for hver enkelt ordning.

6.5. Klagemulighed

Landbrugeren kan klage over direktoratets afgørelse, hvilket fremgår af brevet om nedsættelse af støtten eller tilskuddet, som landbrugeren modtager. Klagen har ikke opsættende virkning.

7. Krydsoverensstemmelseskrav

Beskrivelsen af kravene er opbygget på følgende måde:

- Der er 4 områder vedrørende krydsoverensstemmelse:
  1. Miljø
  2. Folkesundhed, dyresundhed og plantesundhed
  3. Dyrevelfærd
  4. God landbrugs- og miljømæssig stand (GLM)
- Kravene er nummeret så områdenummer og løbenummer tilsammen danner nummeret for kravet. (Eks. 1.3 = område 1, løbenummer 3).
- Hvert krav har en overskrift, der i kortest mulig form beskriver, hvad kravet omhandler.
- Kravet underopdeles i delkrav, hvor hvert nummer angiver et delkrav og refererer til en bestemmelse i et dansk retsgrundlag (paragraf i lov eller bekendtgørelse).

I fodnoter angives følgende:

- Definitioner af ord eller sammenhænge, som forklarer betydningen af kravet.
- Bestemmelser, der virker forklarende eller oplysende i relation til bestemmelsen i kravet.
- Eksempler, der kan virke vejledende for forståelsen af kravet.
- Henvisninger til rådgivning eller lignende ved tvivlsspørgsmål.
- Henvisning til generelle vejledninger med information om de forhold, kravet vedrører.

7.1. Miljø

Miljøkravene skal medvirke til en forbedring af miljøet. Kravene vedrører:

- Beskyttelse af grundvand, jord og undergrund mod forurening (krav 1.1)
- Anvendelse og udbringning af slam til jordbrugsformål (1.2 – 1.6)
- Opbevaring og udbringning af husdyrgødning m.m.(krav 1.7 – 1.15)
- Dyrkningsfri bræmme langs vandløb (krav 1.16)
- Udarbejdelse af gødningsregnskab (krav 1.17 – 1.22)
- Bevarelse af naturtyper, vilde dyr og planter (krav 1.23 – 1.26)
- Beskyttelse af reder og redetræer, samt anvendelse af fælder (krav 1.27 og 1.28)
- Fredskov (krav 1.29).

Miljøområdet kontrolleres af de kommunale myndigheder og Plantedirektoratet.

Krav 1.1: Stoffer, produkter og materialer, der kan forurene grundvand, jord, undergrund³

1. Stoffer, produkter, materialer, der kan forurene grundvand, jord og undergrund, må ikke uden tilladelse nedgraves i jorden, udledes eller oplægges på jorden eller afledes til undergrund.
2. Beholdere med stoffer, produkter og materialer, der kan forurene grundvand, jord og undergrund, må heller ikke uden tilladelse være nedgravet i jorden.⁴

³ Bestemmelsen, som dette krav tager sit udgangspunkt i, er, ligesom kravet i sig selv, bredt formuleret. Det er derfor ikke muligt at angive en afgrænset liste over, hvilke stoffer, produkter og materialer,

der er omfattet. Udgangspunktet er, at alle stoffer, produkter og materialer, der kan forurene grundvand, jord og undergrund, er omfattet af bestemmelsen og dermed også af kravet.

⁴ Tætte beholdere, der alene anvendes til ajle, gylle, ensilagesaft, mælkerumsvand og møddingvand, må dog være nedgravet uden tilladelse.

Krav 1.2: Anvendelse af affald⁵ til jordbrugsformål

1. Anvendelse må ikke ske på en sådan måde og på sådanne arealer, at der ved tøbrud og regnskyl opstår fare for afstrømning til søer, vandløb eller dræn.
2. Anvendelse må ikke give anledning til forurening af grundvandet, væsentlige gener eller uhygiejniske forhold.
3. Anvendelse skal ske i overensstemmelse med deklARATIONEN⁶.

⁵ Det i kravet omtalte affald vedrører alene spildevandsslam fra offentlige spildevandsanlæg samt fra private anlæg. For mere information se www.mst.dk.

⁶ Deklarationen er udarbejdet af affaldsproducenten, og indeholder en række oplysninger, herunder en beskrivelse af affaldet, analyseresultater, opbevaringsmuligheder m.v. Se nærmere bekendtgørelse nr. 1650 af 13. december 2006. Deklarationen følger affaldet.

Krav 1.3: Udbringning af affald⁷ til jordbrugsformål

1. I perioden fra høst, dog senest 1/9, til 1/2 må der ikke udbringes flydende affald. Dette gælder ikke for udbringning af flydende affald fra høst til 1/10 på etablerede, overvintrende fodergræsarealer og på arealer, hvor der den følgende vinter skal være vinterraps. På disse arealer må der med flydende affald maksimalt tilføres 50 kg. totalkvælstof pr. ha. Det gælder endvidere ikke for udbringning af flydende affald fra høst til 15/10 på arealer med frøgræs, for hvilke der er indgået kontrakt med et frøavlsfirma om levering af frø i den kommende sæson. På disse arealer må der med flydende affald maksimalt tilføres 50 kg. totalkvælstof pr. ha.
2. I perioden fra 1/9 til 1/3 må der ikke udbringes flydende affald på flerårige afgrøder uden årlig høst. Dette gælder ikke for udbringning af flydende affald fra høst til 1/10 på etablerede, overvintrende fodergræsarealer og på arealer, hvor der den følgende vinter skal være vinterraps. På disse arealer må der med flydende affald maksimalt tilføres 50 kg. totalkvælstof pr. ha. Det gælder endvidere ikke for udbringning af flydende affald fra høst til 15/10 på arealer med frøgræs, for hvilke der er indgået kontrakt med et frøavlsfirma om levering af frø i den kommende sæson. På disse arealer må der med flydende affald maksimalt tilføres 50 kg. totalkvælstof pr. ha.
3. Flydende affald må højst udbringes i mængder på 3.000 m³ pr. ha. pr. planperiode. I perioden 1/2 til 1/4 må der kun udbringes 1.000 m³ pr. ha.
4. Udbringning af fast affald i perioden fra høst til 20/10 må kun ske på arealer, hvor der er afgrøder samme vinter.

⁷ Det i kravet omtalte affald vedrører alene spildevandsslam fra offentlige spildevandsanlæg samt fra private anlæg. For mere information se www.mst.dk.

Krav 1.4: Gødskningsformål, gødningsplanlægning, gødningsregnskab, gødskningsbehov og markplan

1. Affald⁸, der ifølge slambekendtgørelsen⁹ udbringes til jordbrugsformål, skal anvendes til gødskningsformål og indgå i gødningsplanlægningen og gødningsregnskabet.
2. På landbrugsarealer må affald kun udbringes til afgrøder med kvælstofnorm eller en retningssigende norm for fosfor og kalium. På øvrige arealer må affald kun udbringes til afgrøder med et gødskningsbehov.

3. Hvor landbrugeren modtager affald i mængder, der overstiger 10 tons tørstof pr. år, skal bruger senest 31/3 hvert år fremsende markplan for jordbrugsbedriften for indeværende planperiode samt kort med angivelse af udspretningsarealer til kommunalbestyrelsen i landbrugersens kommune.

---

⁸ Det i kravet omtalte affald vedrører alene spildevandsslam fra offentlige spildevandsanlæg samt fra private anlæg.

⁹ Bekendtgørelse nr. 1650 af 13. december 2006 om anvendelse af affald til jordbrugsformål. For mere information se www.mst.dk.

Krav 1.5: Maksimale udspretningsmængder for affald¹⁰

1. På arealer, der tilføres affald, må den samlede tilførsel af næringsstoffer i form af affald og husdyrgødning ikke overstige 170 kg. totalkvælstof og 30 kg. totalfosfor pr. ha. pr. år. Fosfordoseringen kan beregnes som et gennemsnit over 3 år.
2. Der må med affald ikke tilføres jorden mere end 7 tons tørstof pr. ha. pr. år beregnet som et gennemsnit over 10 år.
3. Hvis doseringen beregnes som et gennemsnit over flere år, skal bruger hvert år senest 31/3 fremsende markplan for jordbrugsbedriften til kommunalbestyrelsen i landbrugersens kommune.¹¹
4. De angivne maksimale mængder pr. ha. pr. år skal overholdes inden for enhver planperiode. Hvor mængderne kan beregnes som et gennemsnit over 3 eller 10 år, skal kravene være opfyldt i hver 3- henholdsvis 10-års planperiode.
5. For affald, der består af mere end 75 % husdyrgødning regnet på tørstofbasis, træder reglerne i Miljøministeriets bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning og ensilage mv.¹² i stedet for de i dette krav anførte regler. De med affald tilførte mængder kvælstof skal omregnes til dyreenheder, således at maksimalt 100 kg. kvælstof svarer til 1 dyreenhed.

---

¹⁰ Det i kravet omtalte affald vedrører alene spildevandsslam fra offentlige spildevandsanlæg samt fra private anlæg.

¹¹ Meddelelsespligten gælder kun i de tilfælde, hvor landbrugeren modtager affald i mængder, der overstiger 10 t. tørstof pr. år.

¹² Bekendtgørelse nr. 814 af 13. juli 2006 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage mv. For mere information se www.mst.dk.

Krav 1.6: Hygiejniske restriktioner for anvendelse af affald¹³

1. Ikke behandlet spildevandsslam må ikke anvendes til jordbrugsformål.
2. Stabiliseret spildevandsslam må ikke anvendes til fortærbare afgrøder.
3. Stabiliseret spildevandsslam skal nedbringes inden 6 timer efter tilførsel.
4. Spildevandsslam behandlet ved kontrolleret kompostering må ikke anvendes til fortærbare afgrøder.
5. På arealer, hvor der er tilført ikke hygiejniseret spildevandsslam, må der indtil 1 år efter tilførsel kun dyrkes korn- eller frøafgrøder til modenhed samt græs eller lignende til industriel fremstilling af tørfoder.

---

¹³ Det i kravet omtalte affald vedrører alene spildevandsslam fra offentlige spildevandsanlæg samt fra private anlæg. For mere information se www.mst.dk.

Krav 1.7: Indretning af stalde og lignende ved erhvervsmæssigt dyrehold

1. Stalde og lignende indretninger til dyr skal være indrettet således, at forurening af grundvand og overfladevand ikke finder sted.

2. De skal have gulve, udført af for fugtighed vanskeligt gennemtrængeligt materiale.
3. Gulve skal kunne modstå påvirkningerne fra dyrene og de i stalden anvendte redskaber.
4. Afløb fra stald, mødding og ensilageoplag, samle- og pumpebrønd skal føres gennem tætte, lukkede ledninger. Afløb, der kommer under pumpetryk, skal udføres således, at de kan modstå påvirkninger fra pumpetrykket. Afløb med tilhørende brønde skal udføres af autoriserede kloakmestre i overensstemmelse med forskrifter for afløb, som er anført i bygningsreglementet.
5. Afløb fra stalde skal føres til beholder for flydende husdyrgødning.
6. Opbevaringsanlæg for husdyrgødning, ensilage og spildevand skal tømmes så ofte, at de ikke løber over.
7. Spildevand fra vask af produkter fra husdyrhold, malkemaskiner, foderrekvisitter og lignende kan¹⁴ føres til en beholder for flydende husdyrgødning eller til en separat beholder.¹⁵
8. Stalde og lignende indretninger til dyr, gulve samt afløb fra stalde, møddinger, ensilage oplag, samle- og pumpebrønde skal renholdes og vedligeholdes, herunder beskyttes mod tæring, så de begrænser forurening fra dyreholdet til vandmiljøet.

---

¹⁴ ¹⁴ Spildevand fra vask af produkter fra husdyrhold, malkemaskiner, foderrekvisitter og lignende kan enten føres til beholder for flydende husdyrgødning eller til en separat beholder. Dog kan mælkerums vand evt. bortledes i henhold til kommunal tilladelse ved nedsivning (som udgangspunkt bør det dog bortskaffes på anden vis end ved nedsivning jf. vejledning til bekendtgørelse om spildevandstilladelser m.v.). Hvis spildevandet ikke afledes som beskrevet, kan der også være tale om en overtrædelse af krav 1.1.

¹⁵ Hvis spildevand fra vask af produkter fra husdyrhold, malkemaskiner, foderrekvisitter og lign. ikke føres til beholder for flydende husdyrgødning eller til en separat beholder, er spildevandet omfattet af krav 1.1.

Krav 1.8: Opbevaringskapacitet for husdyrgødning ved erhvervsmæssigt dyrehold

1. For husdyrbrug eller andre landbrugsbedrifter, der oplagrer husdyrgødning, skal opbevaringsanlæg for husdyrgødning have en kapacitet, der er tilstrækkelig til, at udbringningen kan ske i overensstemmelse med reglerne for anvendelse af husdyrgødning og ensilagesaft og harmonireglerne¹⁶, samt til, at udnyttelsen af husdyrgødningens næringsstofindhold opfylder kravene i bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække. Opbevaringsanlæg til husdyrgødning skal dog mindst have en kapacitet svarende til 6 måneders tilførsel. Den tilstrækkelige opbevaringskapacitet vil normalt svare til mindst 9 måneders tilførsel, dog normalt mindst 7 måneders tilførsel for kvægbrug, hvor mindst 2/3 af dyreenhederne udgøres af kvæg, og hvor dyrene går ude i sommerhalvåret.
2. Tilførslen opgøres som den mængde husdyrgødning, der produceres i det givne tidsrum, beregnet ud fra, at dyrene er på stald, samt hvad der i øvrigt tilledes anlægget, herunder vaskevand og ensilagesaft. Ved opgørelsen kan gødning opbevaret som kompost eller fast gødning i markstak dog fraregnes. Såfremt der foreligger specielle forhold, eksempelvis hvor kødkvæg går ude en stor del af året, skal opbevaringskapaciteten minimum svare til den periode, hvor dyrene er på stald.
3. Anlæg, der udelukkende anvendes til opbevaring af ensilagesaft og spildevand, skal have tilstrækkelig opbevaringskapacitet til, at udbringning kan ske miljømæssigt forsvarligt.
4. Kravet om opbevaringskapacitet kan opfyldes ved, at der foreligger skriftlige aftaler om levering af husdyrgødning til opbevaring på anden ejendom eller levering til fælles biogasanlæg, gødningsbehandlingsanlæg eller gødningsopbevaringsanlæg. Sådanne opbevaringsaftaler skal have en varighed af mindst 5 år¹⁷.

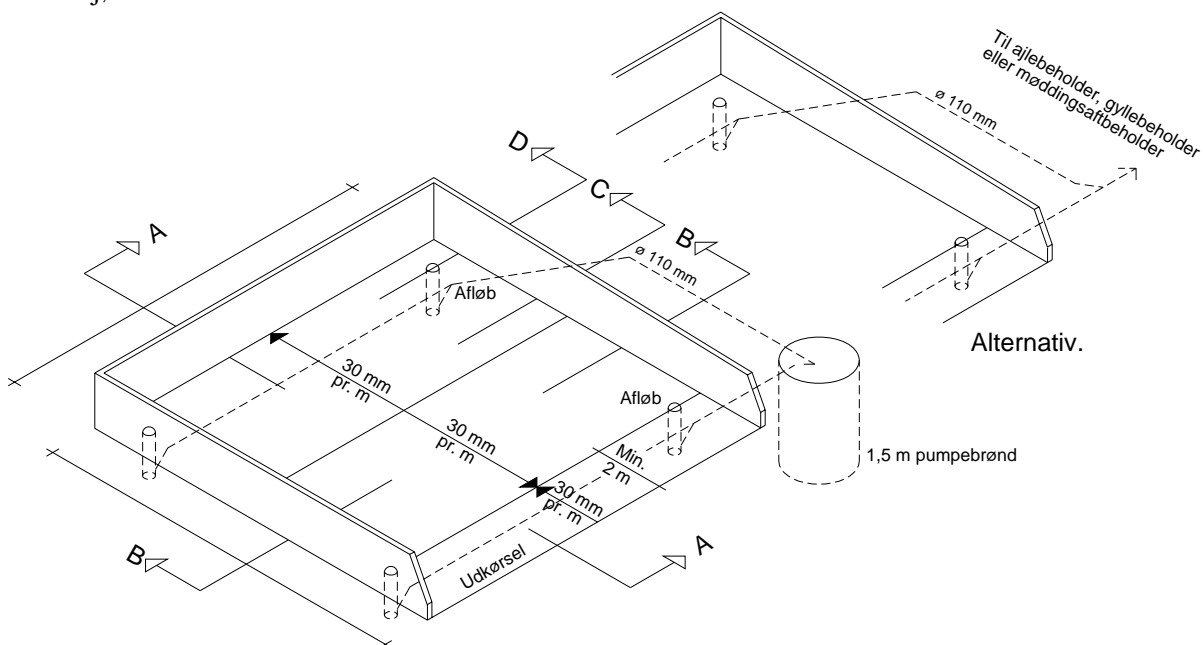
---

¹⁶ Bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. §§ 27-30.

¹⁷ Kommunalbestyrelsen kan fastsætte nærmere krav til aftalernes udformning.

Krav 1.9: Opbevaring af fast husdyrgødning

1. Oplagring af fast gødning må kun ske på møddinger eller i lukkede containere, placeret på et befæstet areal med tæthed, som angivet i delkrav 5, og afløb til en møddingsaftbeholder eller lignende.
2. Møddinger skal indrettes således, at overfladevand fra omliggende arealer og tage ikke kan løbe ind på møddingarealet. Møddingsaft skal bortledes gennem dertil indrettede afløb.
3. Møddinger skal udføres således, at der er afløb fra laveste punkt, at tilstopning undgås, og at afløbet dimensioneres og udføres ifølge DS 432 Norm for afløbsinstallationer. Afløbet skal føres til en beholder.
4. Møddingens sidebegrænsning skal som minimum bestå af en 1 m. høj mur eller en 2 m. bred randbelægning. Møddingbund og randbelægning samt belægning ved indkørsel i møddingen skal som minimum have 3 % fald mod afløb. Kommunalbestyrelsen kan tillade en anden form for begrænsning, der giver tilsvarende sikkerhed for opsamling af møddingsaften.
5. Møddingbund og sidebegrænsning skal være udført af et for fugtighed vanskeligt gennemtrængeligt materiale og skal udføres således, at de kan modstå påvirkningerne, dels fra køretøjer og redskaber ved fyldning og tømning, dels fra den oplagrede gødning.
6. Opbevaringsanlæg for husdyrgødning skal tømmes så ofte, at de ikke løber over. Er møddingen begrænset af en randbelægning, må der ikke lægges gødning på denne. Møddingen skal i øvrigt benyttes på en sådan måde, at gødning ikke flyder uden for møddingen eller der er risiko herfor.
7. Møddinger eller lukkede containere til opbevaring af fast gødning skal ren- og vedligeholdes, herunder beskyttes mod tæring, så de begrænser forurening fra dyreholdet til vandmiljøet.

Figur 1.9 Eksempel på korrekt konstruktion af møddingsplads med afgrænsningsmur og fald mod afløb. Kilde: Landbrugets Byggeblade, Arkiv nr. 103.06-05

Krav 1.10: Opbevaring af kompost og fast husdyrgødning

1. Kompost med et tørstofindhold på mindst 30 % må oplagres i marken. Oplaget skal opfylde afstandskravene¹⁸ og må ikke medføre risiko for forurening af grund- eller overfladevand.
2. Opbevaring af fast gødning i markmødding må kun ske efter Kommunalbestyrelsens tilladelse. Kommunalbestyrelsen kan, for landbrugsejendomme i landsbyer, i særlige tilfælde tillade opbevaring af fast gødning i markmødding, hvis det godtgøres, at det ikke er muligt at opnå en miljømæssig tilfredsstillende opbevaring i tilknytning til staldene. En tilladelse skal være ledsaget af sådanne vilkår for placering, indretning og drift af markmøddingen, at der ikke opstår risiko for forurening af grundvandet, og at der ikke kan ske afledning til vandløb (herunder dræn), søer og havet. For markmøddinger gælder i øvrigt afstandskrav nævnt i fodnote 17.

---

¹⁸ Stalde og lignende indretninger til dyr, samt møddinger og åbne beholdere til husdyrgødning skal opfylde afstandskravene i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. § 8, stk. 1: 1) Til ikke almene vandforsyningsanlæg 25 m, 2) Til almene vandforsyningsanlæg 50 m, 3) Til vandløb (herunder dræn) og søer 15 m. Afstandskrav til offentlig vej, privat fællesvej, levnedsmiddelvirksomhed, beboelse på samme ejendom og naboskel indgår ikke i bedømmelse af manglende overensstemmelse med krav 1.10. De indgår ikke i Nitratdirektivet.

Krav 1.11: Opbevaring af ensilage

1. Saftgivende ensilage, herunder ensilage af roetop, roeffald og ikke-forvejret græs, skal opbevares på ensilageplads eller i ensilagesilo. Ensilagepladser skal opfylde krav, svarende til bestemmelserne for møddinger.
2. Kravene gælder også for ensilagepladser opført efter 1/8 2002 til opbevaring af ikke-saftgivende ensilage.
3. Ensilagesiloer skal have en bund, der er udført af et for fugtighed vanskeligt gennemtrængeligt materiale. De skal endvidere være udført af bestandige materialer og skal kunne modstå påvirkninger fra indholdet og fra indlægning og udtagning. De skal indrettes, så ensilagesaft kun kan afledes gennem dertil indrettede afløb, efter samme bestemmelser som møddingspladser.
4. Opbevaringsanlæg for ensilagesaft skal tømmes så ofte, at de ikke løber over. På en ensilageplads må der ikke lægges ensilage på randbelægningen.
5. Ensilagepladser eller ensilagesiloer skal renholdes og vedligeholdes, herunder mod tæring, så de begrænser forurening fra dyreholdet til vandmiljøet.

Krav 1.12: Opbevaring flydende gødning, samt ensilagesaft og spildevand

1. Beholdere for flydende husdyrgødning, ensilagesaft og spildevand skal være udført af bestandige og for fugtighed vanskeligt gennemtrængelige materialer. Beholderne skal dimensioneres i forhold til kapaciteten, således at de kan modstå påvirkning, herunder fra omrøring, overdækning og tømning.
2. Opbevaringsanlæg for husdyrgødning, ensilagesaft og spildevand skal tømmes så ofte, at de ikke løber over.
3. Beholdere for flydende husdyrgødning, ensilage og spildevand skal renholdes og vedligeholdes, herunder mod tæring, så de begrænser forurening fra dyreholdet til vandmiljøet.

Krav 1.13: Udbringningsperioder for husdyrgødning

1. I perioden fra høst til 1/2 må der ikke udbringes flydende husdyrgødning. Undtaget herfra er udbringning fra høst til 1/10 på etablerede, overvintrende fodergræsarealer og på arealer, hvor der den følgende vinter skal være vinterraps. Undtaget er endvidere udbringning

fra høst til 15/10 på arealer med frøgræs, for hvilke der er indgået kontrakt med frøavlsfirma om levering af frø i den kommende sæson.

2. I perioden fra høst til 20/10 må der kun udbringes fast gødning til arealer, hvor der er afgrøder den følgende vinter.
3. I perioden fra høst til 1/11 må der ikke udbringes ensilagesaft, medmindre udbringningen sker på bevoksede arealer eller på arealer, hvor der er afgrøder den følgende vinter.
4. I perioden fra 1/9 til 1/3 må der ikke udbringes flydende husdyrgødning i flerårige afgrøder uden årlig høst.

Krav 1.14: Udbringningsmetode for husdyrgødning på ubevoksede arealer

1. Flydende husdyrgødning og fast gødning, der udbringes på ubevoksede arealer, skal nedbringes hurtigst muligt og inden 6 timer. Kan dette, grundet uforudseelige omstændigheder, ikke lade sig gøre, skal nedbringningen finde sted, så snart det er muligt.

Krav 1.15: Udbringnings- og arealrestriktioner for gødskning

1. Husdyrgødning, ensilagesaft og spildevand må ikke udbringes på en måde og på sådanne arealer, at der er fare for, at gødningen, ensilagesaften eller spildevandet strømmer til søer eller vandløb, herunder dræn, ved tømning eller regnskyl.

Krav 1.16: 2 meter bræmmer langs naturlige vandløb og søer¹⁹

1. Dyrkning, jordbehandling, plantning²⁰, må i landzone ikke foretages i en bræmme på 2 m langs naturlige vandløb og søer eller vandløb og søer, der i vandplanen efter lov om miljømål m.v. for vandforekomster og internationale naturbeskyttelsesområder (miljømålsloven) mindst har miljømålet god tilstand eller godt økologisk potentiale. Bestemmelsen gælder dog ikke for isolerede søer under 100 m²²¹

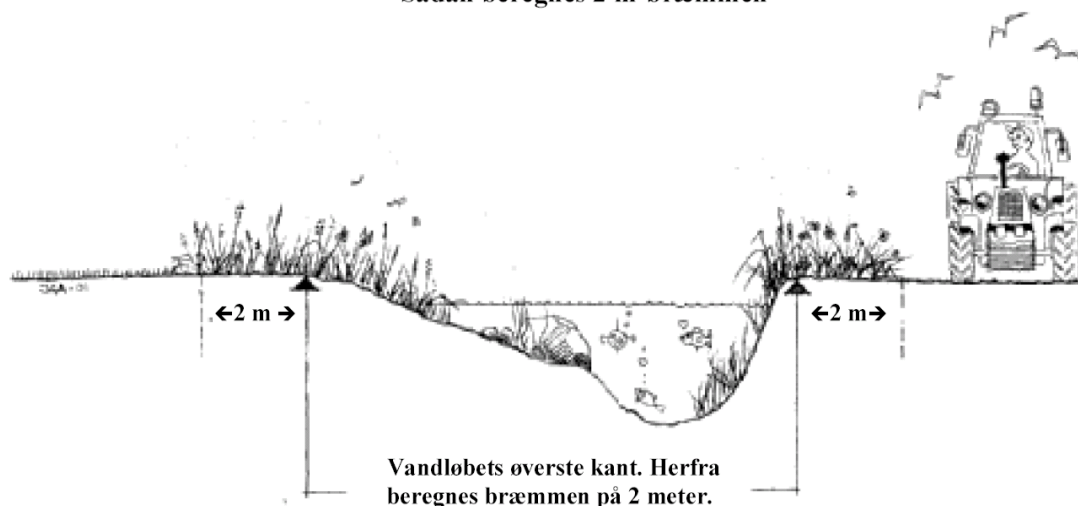
---

¹⁹ Indtil vandplanen efter miljømålsloven er trådt i kraft i det enkelte vanddistrikt, gælder kravet for naturlige vandløb og søer og vandløb og søer, der er højt målsat i regionplaner med status som landsplandirektiv.

²⁰ Vandløbsmyndigheden kan for at begrænse grødevæksten i forbindelse med tilrettelæggelsen af vedligeholdelsen af offentlige vandløb foretage beplantning langs vandløb, ligesom det kan påbydes bredejerne at bevare skyggegivende vegetation.

²¹ Vandløbsmyndigheden kan i regulativer for offentlige vandløb fastsætte bredden af det areal, det i øvrigt er nødvendigt at råde over ved maskinel udførelse af vedligeholdelsesarbejder. Vedligeholdelsen af offentlige vandløb påhviler vandløbsmyndigheden.

Sådan beregnes 2 m-bræmmen

Figur 1.16 Eksempel på hvordan 2 meter-bræmmen beregnes.

Krav 1.17: Udarbejdelse af gødningsregnskaber²²

1. Virksomheden skal hvert år senest den følgende 31. marts udarbejde gødningsregnskab for den afsluttede planperiode. Det udfærdigede gødningsregnskab skal kunne forevises på anfordring ved Plantedirektoratets kontrolbesøg, og gødningsregnskabet skal foreligge i forskriftsmæssig stand.

²² Plantedirektoratet udarbejder årligt en vejledning og skemaer, som kan hentes på www.pdir.dk.

Krav 1.18: Afsætning af husdyrgødning

1. Virksomheden kan alene fratække kvælstof i husdyrgødning, hvis husdyrgødningen er afsat til en registreret virksomhed, til biogas- og fællesanlæg, til forbrændingsanlæg eller til forarbejdningsanlæg. Dog kan husdyrgødning afsat af græssende dyr på arealer tilhørende ikke-registrerede virksomheder tillige fratækkes, såfremt arealet i medfør af anden lovgivning ikke må tilføres gødning ud over den, som afsættes ved afgræsning. Endvidere kan virksomheder, som har eget biogas- eller forarbejdningsanlæg, og som afsætter et gødningsprodukt herfra uden for virksomheden, trække kvælstof i det afsatte gødningsprodukt fra i virksomhedens samlede forbrug af kvælstof.

Krav 1.19: Ligevægten mellem virksomhedens kvælstofforbrug og -behov

1. I planperioden må forbruget af kvælstof til gødningsformål ikke overstige virksomhedens kvote for kvælstof.

Krav 1.20: Maksimale lagre af husdyrgødning

1. Det samlede ultimolager af husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning for virksomheder med en husdyrbesætning på over 30 dyreenheder må maksimalt svare til 50 % af den sam-

lede mængde kvælstof i husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning, der i perioden 1/8 til 31/7 er produceret og modtaget på virksomheden. For virksomheder uden husdyrbesætning eller virksomheder med en husdyrbesætning på 30 dyreenheder og derunder må ultimolageret maksimalt svare til den samlede mængde kvælstof i husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning, der i perioden 1/8 til 31/7 er produceret og modtaget på virksomheden.

2. Hvis mindre end 75 % af produktionen af husdyrgødning, regnet i kg kvælstof, består af dybstrøelse, er kravene til størrelse af husdyrlagre gældende. Hvis der produceres konsumæg eller rugeæg i systemer med fast gødning, må der være et ultimolager af fast gødning, der maksimalt svarer til den samlede mængde fast gødning fra produktionen opgjort i kg kvælstof i den nuværende og den tidligere planperiode.

Krav 1.21: Etablering af plantedække ²³

1. Virksomheden skal enten foretage udlæg i en vårafgrøde eller etablere arealer med efterafgrøder om efteråret efter normale driftsmæssige principper med henblik på en effektiv kvælstofoptagelse i efteråret. ²⁴
2. Arealet med efterafgrøder skal for den del af virksomheden, der er autoriseret til økologisk jordbrugsproduktion, udgøre mindst 6 % af virksomhedens efterafgrødegrundareal. For økologisk autoriserede virksomheder, der udbringer gødningsmængder svarende til 0,8 dyreenheder pr. ha harmoniareal og derover, skal arealet med efterafgrøder mindst udgøre 10 % af efterafgrødegrundarealet.
3. For øvrige virksomheder skal arealet med efterafgrøder udgøre mindst 10 % af virksomhedens efterafgrødegrundareal. For virksomheder, der udbringer gødningsmængder svarende til 0,8 dyreenheder pr. ha harmoniareal og derover, skal arealet med efterafgrøder mindst udgøre 14 % af efterafgrødegrundarealet. Efterafgrøder må ikke nedpløjes, nedvisnes eller på anden måde destrueres før 20/10, og arealer med efterafgrøder skal anvendes til en forårssået afgrøde i den efterfølgende planperiode.

---

²³ Plantedirektoratet udarbejder årligt en vejledning og skemaer, som kan hentes på www.pdir.dk

²⁴ Etablering af vintergrønne marker i efteråret, der alene eller sammen med et areal med pligtige efterafgrøder, udgør 100 % af det dyrkede areal med plantedække, kan erstatte kravet om etablering af pligtige efterafgrøder. På bedrifter på 30ha og derover skal der etableres mindst 4 % efterafgrøder, da denne del ikke kan erstattes med 100 % vintergrønne marker.

Krav 1.22: Grænser for tildeling af husdyrgødning (harmonireglerne)

1. På en landbrugsbedrift må der højst udbringes en husdyrgødningsmængde svarende til 1,4 dyreenheder pr. ha pr. planperiode. (1/8 - 31/7).
2. På en landbrugsbedrift med kvæg, får eller geder må husdyrgødningsmængden fra disse dyr på egen bedrift, dog udbringes i en mængde svarende til 1,7 dyreenheder pr. ha pr. planperiode.
3. På en landbrugsbedrift, hvor mindst 2/3 af husdyrholdet er kvæg, må der udbringes en husdyrgødningsmængde svarende til 2,3 dyreenhed pr. ha pr. planperiode, hvis betingelserne ²⁵ i øvrigt overholdes
4. Bedrifter, der deltager i en produktionsmæssig sammenhæng ²⁶ med andre bedrifter, er ligeledes omfattet af disse bestemmelser.
5. Driftsherren skal kunne dokumentere, at harmonikrav er opfyldt ²⁷
6. Dokumentation i form af forpagtningsaftale skal indeholde oplysninger om arealets størrelse, aftaleparternes navn, adresse, momsnummer (CVR-nr.), gyldighedsperiodens startdato, slutdato eller opsigelsesvarsel og dato for aftalens indgåelse.
7. Dokumentation i form af aftale, skal indeholde oplysninger som angivet i den til enhver tid gældende bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække.

---

²⁵ På en landbrugsbedrift må der udbringes en husdyrgødningsmængde svarende til 2,3 dyreenheder pr. ha pr. planperiode på følgende betingelser:

1) På kvægbruget skal 70 % eller mere af arealet til rådighed for tilførsel af husdyrgødning dyrkes med roer, græs eller græsefterafgrøder. Harmoniarealet opgøres for hver planperiode. Ved opgørelsen fraregnes de arealer med afgrøder, som ikke har en gødskningsnorm eller en retningsgivende norm for fosfor og kalium ifølge lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække og de i medfør heraf udstedte bekendtgørelser, samt arealer, hvor husdyrgødning ikke må anvendes eller under normale omstændigheder ikke kan udbringes.

2) Ved roer forstås foderroer. Ved græs forstås permanente græsarealer eller græs i omdrift. Ved græsefterafgrøder forstås græs udlagt i vårbyg, helsæd, grønkorn eller silomajs.

3) Græsudlæg efter silomajs skal udlægges senest 1/8.

Husdyrgødning må ikke udbringes i perioden 31/8 til 1/3 på et græsareal, som pløjes i samme planperiode. Der skal foreligge en dateret erklæring underskrevet af driftsherren til dokumentation heraf.

4) Pløjning skal efterfølges af en afgrøde med kvælstofbehov, jf. den til enhver tid gældende bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække.

Græsarealer i omdrift må kun pløjes om i perioden 1/3 til 1/6.

5) Græsefterafgrøder må tidligst nedpløjes eller nedvisnes 1/3.

6) Bælgsæd og andre kvælstoffikserende afgrøder, som f.eks. rød- og hvidkløver må ikke dyrkes på bedriftens arealer, dog undtaget herfra kløvergræs med under 50 % kløver.

7) Der skal foretages N- og P-analyser af jord i omdrift mindst hvert 3 år/5 ha. Der skal foreligge dateret dokumentation herfor f.eks. i form af N-min beregning og jordanalysekort.

8) Det skal angives på bedriftens mark- og gødningsplan, jf. lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, at bedriften i indeværende planperiode udbringer en husdyrgødningsmængde svarende til 2,3 dyreenheder pr. ha pr. planperiode. Der skal endvidere årligt indsendes et underskrevet gødningsregnskab for bedriften til Plantedirektoratet, jf. lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, hvor det angives, at bedriften i den afsluttede planperiode har forpligtet sig til at overholde bestemmelserne i bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. §27, stk. 3.

²⁶ Ved deltagelse i en produktionsmæssig sammenhæng forstås, at en landbrugsbedrift har indgået en skriftlig aftale med en eller flere bedrifter med kvæg, får eller geder, der ikke er økologisk autoriseret, om at hovedparten af afgrøderne fra bedriftens arealer afsættes til disse bedrifter med kvæg, får eller geder.

Økologisk autoriserede bedrifter er ikke omfattet af kravet til krydsoverensstemmelse i forhold til harmoniregler, da der gælder specifikke harmoniregler på økologiske bedrifter.

²⁷ Mængden af udbragt husdyrgødning, beregnes ud fra den producerede mængde korrigeret for lagerforskydninger primo og ultimo i den pågældende planperiode (1/8- 31/7), jf. lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, samt den mængde der er afgivet og modtaget i løbet af planperioden. Gødning afsat af græssende dyr medregnes som udbragt, såfremt det afsættes på arealer der kan medregnes som harmoniarealer.

Korrektion for lagerforskydning skal beregnes ud fra 100 kg N per dyreenhed.

Harmoniarealer opgøres for hver planperiode. Ved opgørelsen fraregnes de arealer med afgrøder, som ikke har gødskningsnorm. Næringsstofferne i husdyrgødning, ensilagesaft og spildevand må kun tilføres til afgrøder med kvælstofnorm eller en retningsgivende norm for fosfor og kalium ifølge lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække og de i medfør heraf udstedte bekendtgørelser. Desuden fraregnes arealer, hvor husdyr-gødning ikke må anvendes eller under normale omstændigheder ikke kan udbringes.

Hvis en bedrift har større mængde husdyrgødning til rådighed, herunder gødning modtaget fra andre bedrifter, end der må udbringes på bedriftens areal, skal der foreligge skriftlige aftaler, der sikrer, at overskydende husdyr-gødning afsættes til: 1) en registreret virksomhed, jf. § 2 i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, 2) et biogasanlæg, 3) et fællesanlæg, 4) et forarbejdningsanlæg, 5) som forarbejdet husdyrgødning, 6) et miljøgodkendt anlæg, der kan forbrænde affald i henhold til reglerne i Miljøministeriets bekendtgørelse om anlæg, der forbrænder affald eller 7) eksport. Forarbejdet husdyrgødning deklareret i henhold til gødningsloven kan afsættes, såfremt det indberettes i henhold til lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække.

Afsætning af gødning fra biogasanlæg, fællesanlæg eller forarbejdningsanlæg forudsætter ligeledes indgåelse af skriftlig aftale.

Det afsatte antal dyreenheder, beregnes ud fra den afsatte kvælstofmængde, jf. lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, således at forholdet mellem dyreenheder og kvælstofindholdet svarer til den pågældende gødningsproduktion.

Krav 1.23: Beskyttelse af naturtyper beliggende i et Natura 2000 område²⁸

1. Der må ikke foretages ændring i tilstanden af naturlige søer, hvis areal er på over 100 m², eller af vandløb eller dele af vandløb, der af miljøministeren efter indstilling fra kommunalbestyrelsen er udpeget som beskyttede. Dette gælder dog ikke for sædvanlige vedligeholdelsesarbejder i vandløb.
2. Der må ikke foretages ændringer i tilstanden af
  - 1) heder, 2) moser og lignende, 3) strandenge og strandsumpe samt 4) ferske enge og biologiske overdrev, når sådanne naturtyper enkeltvis, tilsammen eller i forbindelse med de søer, der er nævnt overfor, er større end 2.500 m² i sammenhængende areal.
3. Der må heller ikke foretages ændring i tilstanden af moser og lignende, der er mindre end 2.500 m², når de ligger i forbindelse med en sø eller et vandløb, der er omfattet af beskyttelse.

---

²⁸ Natura 2000 områder er fælles betegnelse for de internationale naturbeskyttelsesområder, habitatområder henholdsvis fuglebeskyttelsesområder, jf. Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007, som ændret ved bekendtgørelse nr. 1443 af 11. december 2007, om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Krav 1.24: Beskyttelse af klitfredede arealer beliggende i et Natura 2000 område²⁹

1. Der må ikke foretages ændring i tilstanden af klitfredede arealer³⁰. Der må ikke etableres hegn, og arealerne må ikke afgræsses. Der må ikke placeres campingvogne og lignende. Der må heller ikke foretages udstykning, matrikulering eller arealoverførsel, hvorved der fastlægges skel.
2. Det er på klitfredede arealer endvidere ikke tilladt at:
  - 1) fjerne eller beskadige træer, planter eller indretninger, der tjener til sandflugtens dæmpning,
  - 2) køre med motorkøretøjer, herunder knallerter, uden for lovligt anlagte veje,
  - 3) campere, opstille telte, bænke eller faste indretninger,
  - 4) foretage gravearbejde,
  - 5) afbrænde vegetation, kvas eller lignende, og
  - 6) cykle, ride eller færdes med heste uden for lovligt anlagte veje.
 Forbudet i nr. 2, 5 og 6 gælder ikke på den ubevoksede strandbred.

---

²⁹ Se note til krav 1.23.

³⁰ Følgende arealer er klitfredede:

1. Strandbredden langs Skagerrak og Vesterhavet,
2. arealet mellem klitfredningslinien og de strandbredder, der er nævnt ovenstående
3. arealer, der er klitfredede efter den tidligere lovgivning om sandflugtens bekæmpelse, og
4. arealer, der er klitfredede efter ministerens beslutning.

Forbuddet i krav 1.24 gælder ikke for:

1. foranstaltninger til dæmpning af sandflugt, der udføres af miljøministeren eller efter påbud
2. landbrugsmæssig drift, herunder græsning, på arealer, der hidtil lovligt har været udnyttet landbrugsmæssigt, bortset fra tilplantning,
3. sædvanlig hegning på ovennævnte arealer,
4. genplantning af skovarealer og beplantning i eksisterende haver,

-
5. havneanlæg og de arealer, der ved lokalplan er udlagt til havneformål,
  6. mindre vedligeholdelsesarbejder på bygninger, herunder udskiftning af vinduer og tage mv., når bygningshøjden ikke derved forøges eller kun forøges i ubetydeligt omfang, og
  7. byggeri, der er erhvervsmæssigt nødvendigt for den pågældende ejendoms drift som landbrugs- eller skovbrugsejendom eller for udøvelsen af fiskerierhvervet, og som opføres i umiddelbar tilknytning til eksisterende bygninger. Der kræves dog miljøministerens (Miljøministeriets miljøcenter) tilladelse for så vidt angår de nævnte bygningers nærmere beliggenhed og ydre udformning.
- Klitfredningslinien er fastlagt ved miljøministerens bestemmelse efter de hidtil gældende regler. Klitfredningslinien er registreret i matriklen og noteret i tingbogen. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at klitfredningen ikke skal gælde for nærmere angivne arter af anlæg, der tillige vedrører søterritoriet. Tilsvarende gælder for diger, høfder, bølgebrydere og andre anlæg, som kræver tilladelse i henhold til lov om kystbeskyttelse. Miljøministeren kan fastsætte regler om anvendelse af de klitfredede arealer, herunder forbyde bestemte former for anvendelse.

Krav 1.25: Beskyttelse af strandbredder og andre arealer, der ligger mellem strandbredden og strandbeskyttelseslinien, og som er beliggende i et Natura 2000 område ³¹

1. Der må ikke foretages ændring i tilstanden af strandbred eller af andre arealer, der ligger mellem strandbred og strandbeskyttelseslinjen ³². Der må ikke etableres hegn, placeres campingvogne og lignende, og der må ikke foretages udstykning, matrikulering eller arealoverførsel, hvorved der fastlægges skel.

---

³¹ Se note til krav 1.23.

³² Strandbeskyttelseslinjen er fastlagt ved miljøministerens bestemmelse efter de hidtil gældende regler. Strandbeskyttelseslinjen er registreret i matriklen og noteret i tingbogen.

Forbudet i krav 1.25 gælder ikke for

1. landbrugsmæssig drift bortset fra tilplantning,
2. gentilplantning af skovarealer og beplantning i eksisterende haver,
3. sædvanlig hegning på jordbrugsejendomme,
4. bestående forsvarsanlæg, der anvendes til forsvarsformål,
5. havneanlæg og de landarealer, der ved lokalplan er udlagt til havneformål,
6. mindre vedligeholdelsesarbejder på bygninger, herunder udskiftning af vinduer og tage mv., når bygningshøjden ikke derved forøges eller kun forøges i ubetydeligt omfang,
7. byggeri, der er erhvervsmæssigt nødvendigt for den pågældende ejendoms drift som landbrugs- eller skovbrugsejendom eller for udøvelsen af fiskerierhvervet, og som opføres i umiddelbar tilknytning til eksisterende bygninger. Der kræves dog miljøministerens (delegeret til Miljøministeriets miljøcenter) tilladelse for så vidt angår de nævnte bygningers nærmere beliggenhed og ydre udformning og
8. kyststrækninger, der er klitfredede.

Miljøministeren kan fastsætte regler om, at kravet ikke skal gælde for nærmere angivne arter af anlæg, der tillige vedrører søterritoriet. Tilsvarende gælder for diger, høfder, bølgebrydere og andre anlæg, som kræver tilladelse i henhold til lov om kystbeskyttelse.

Krav 1.26: Beskyttelse af arealer i ydre koge ³³ i Tøndermarsken beliggende i et Natura 2000 område

1. Der må ikke: ³⁴
  - 1) opføres yderligere bebyggelse i området eller foretages væsentlige om- og tilbygninger til eksisterende bebyggelse,
  - 2) etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger
  - 3) etableres nye vejanlæg, medmindre særlige forhold taler for det.
2. Der må ikke foretages terrænændring, herunder ved udnyttelse af forekomster i jorden, afgravning eller opfyldning ³⁵.

3. Der må ikke plantes eller sås træer og buske ³⁶.
4. Arealerne skal opretholdes som græsland med afgræsning. Slæt må dog foretages efter 15/6.
5. Arealerne må ikke omlægges ³⁷.
6. Arealerne må ikke drænes ³⁸.
7. Overfladegrøbling samt anlæg og vedligeholdelse af kanaler og grøfter må kun foretages uden for perioden 15/3 – 15/6.
8. Der må ikke foretages hegning. Eksisterende hegn langs skelgrøfter skal fjernes i forbindelse med istandsættelsesarbejder ³⁹.
9. Gødskning af arealerne med handelsgødning må kun ske i hidtidigt omfang, dog højst 75 kg N pr. ha. Anvendelse af handelsgødning med fosfor og kalium er ikke tilladt.
10. Der må ikke anvendes kemiske bekæmpelsesmidler.

³³ En inddiget marsk kaldes en kog. De ydre koge består af Ny Frederikskog og Gammel Frederikskog, samt Rudbøl Kog med et samlet beskyttet areal på ca. 25 km². Tøndermarsken består af flere koge med et samlet areal på 130 km².

³⁴ Bestemmelsen er ikke til hinder for, at der opføres bebyggelse, der er erhvervsmæssig nødvendig for driften af en landbrugsejendom. Bygningen må ikke tjene til svinefarm, pelsdyravl, fjerkræfarm eller væksthusholderi, og højden må ikke overstige 8,5 m. Bebyggelsens placering, fremtræden og omfang skal godkendes af Kommunalbestyrelsen.

³⁵ Bestemmelsen gælder ikke for

- 1) havearealer,
- 2) vedligeholdelse af diger i området og nødvendig klæggravning til reparation af diger i Tøndermarsken,
- 3) sædvanlige dyrkningsmæssige foranstaltninger på landbrugsarealer, herunder etablering og vedligeholdelse af grøblerender samt vedligeholdelse af vandhuller,
- 4) etablering af bevandingskanaler og skelgrøfter samt vedligeholdelse af grøfter, kanaler og vandløb eller
- 5) den nødvendige vedligeholdelse af veje.

³⁶ Kommunalbestyrelsen kan som plejeforanstaltning fjerne selvsåede træer og buske. Kravet gælder ikke for arealer, der benyttes som havearealer i tilknytning til bebyggelse.

³⁷ Miljøministeren kan fastsætte nærmere regler om græsningstryk på arealerne.

³⁸ Miljøministeren kan fastsætte regler om, at ændringer og reparationer af eksisterende dræn i nærmere angivne tilfælde er tilladt.

³⁹ Reglerne gælder ikke hegning, der er nødvendig af hensyn til digernes sikkerhed, eller hegning langs veje, afvandings- og vandingsforsyningskanaler samt langs landegrænsen. Reglerne gælder ikke for nødvendig hegning ved led samt etablering og vedligeholdelse af fangfolde.

Krav 1.27: Beskyttelse af reder og redetræer

1. Kolonirugende fugles redetræer må ikke fældes i perioden 1/2-31/7
2. Rovfugles og uglers redetræer må ikke fældes i perioden 1/2-31/8
3. Ørnes, sort storks og rød glentes redetræer må ikke fældes.
4. Hule træer og træer med spættehuller, må ikke fældes i perioden 1/11-31/8.
5. Digesvalereder må ikke ødelægges i perioden 1/4-31/8.

Krav 1.28: Anvendelse af fælder

1. For fælder til brug ved regulering af pattedyr og fugle gælder følgende bestemmelser:
  - 1) Fælden skal indrettes således, at fangne dyr ikke skades eller dræbes. Fælden skal konstrueres således, at fangne dyr ikke kan komme i fysisk kontakt med hinanden. Fangne dyr skal kunne besigtiges i fælden, når denne er lukket.
  - 2) Fælden må anvendes hele døgnet og skal efterses hver morgen og aften.
  - 3) Når fælden efterses, skal fangne dyr straks udtages. Dyr, som ikke må reguleres ved

fangst i fælde eller som ikke må reguleres ved fælde på det pågældende sted eller tidspunkt, skal straks frigives.

4) Dyr som ikke straks slippes fri skal aflives i fælden eller umiddelbart efter udtagelse af fælden.

5) Fælden må ikke nedgraves.

6) Fældens indgangsåbninger må ikke være større end 60x60 cm. Fældens indvendige mål må intetsteds være over 250 cm.

Krav 1.29: Om fredskovspligtige arealer beliggende i et Natura 2000 område

1. For det enkelte fredskovspligtige areal gælder:

Dyrehold er forbudt.

2. På fredskovspligtige arealer må der ikke opføres bygninger, etableres anlæg, gennemføres terrænændringer eller anbringes affald.

3. Søer, moser, heder, strandenge eller strandsumpe, ferske enge og biologisk overdrev, der hører til fredskov, og som ikke er omfattet af naturbeskyttelseslov⁴⁰, fordi de er mindre end de deri fastsatte størrelsesgrænser, må ikke dyrkes, afvandes, tilplantes eller på anden måde ændres.

---

⁴⁰ Der må ikke foretages ændring i tilstanden af naturlige søer, hvis areal er på over 100 m², eller af vandløb eller dele af vandløb, der af miljøministeren efter indstilling fra kommunalbestyrelsen er udpeget som beskyttede. Dette gælder dog ikke for sædvanlige vedligeholdelsesarbejder i vandløb. Der må heller ikke foretages ændring i tilstanden af moser og lignende, der er mindre end 2.500 m², når sådanne naturtyper enkeltvis, tilsammen eller i forbindelse med de søer, der er nævnt ovenfor, er større end 2.500 m² i sammenhængende areal.

Miljøministeren kan fastsætte regler om gødskning på arealer, som er beskyttet, herunder regler om mængden af gødning, der må tilføres disse arealer, og forbud mod gødskning.

Forbuddet gælder også vandløb, som ikke er omfattet af naturbeskyttelsesloven § 3, fordi de ikke er udpeget som beskyttede af miljøministeren efter indstilling fra amtsrådet. Forbuddet gælder dog ikke for sædvanlige vedligeholdelsesarbejder i vandløb.

Der må desuden ikke foretages ændringer i tilstanden af 1) heder, 2) moser og lignende, 3) strandenge og strand-sumpe samt 4) ferske enge og biologiske overdrev, når sådanne naturtyper enkeltvis, tilsammen eller i forbindelse med de søer, der er nævnt ovenfor, er større end 2.500 m² i sammenhængende areal.

7.2. Folkesundhed, dyresundhed og plantesundhed

Sundhedsområdet omfatter krav, der skal sikre og forbedre folke-, dyre- og plantesundheden. Kravene vedrører:

- Øremærkning af kvæg, får og geder (krav 2.1 og 2.4)
- Førelse af et besætningsregister for kvæg, får og geder (krav 2.2 og 2.5)
- Registrering af kvæg, -svine-, fåre- eller gedebesætning i CHR (krav 2.3)
- Anmeldelse af diverse dyresygdomme: mund- og klovsyge, smitsomt blæreudslæt hos svin, blue tongue hos får og geder, BSE hos kreaturer og TSE hos får og geder (krav 2.6, 2.7, 2.11, 2.12, 2.13)
- Regler for besætninger under offentligt tilsyn på grund af mistanke eller fund af BSE eller TSE og krav vedrørende samhandel med får og geder (krav 2.8, 2.9, 2.10)
- Forbud mod anvendelse af visse hormoner og uønskede stoffer (2.14 og 2.15)
- Registrering ved anvendelsen af forblandinger og/eller tilsætningsstoffer ved fremstilling af egne foderblandinger (2.16)
- Forbud vedr. anvendelse af animalsk protein (2.17)
- Besiddelse og anvendelse af godkendte plantebeskyttelsesmidler (2.18 og 2.19)
- Håndtering af affald fra medicinanvendelse (krav 2.20)
- Tilbagevækning af sundhedsskadelige fødevarer (krav 2.21)
- Forebyggelse, test og anmeldelse af diverse dyresygdomme (krav 2.22)
- Sporbarhed af dyr, foder og fødevarer (2.23 og 2.31)
- Journalføring af dyrekontroller og animalske produkter (krav 2.24)
- God mælke kvalitet og forsvarlig håndtering og opbevaring af mælken (krav 2.25, 2.27 og 2.28)
- Håndtering og opbevaring af æg (krav 2.29)
- Korrekt brug og journalføring af biocider (krav 2.30)
- Journalføring af testresultater og af plantemateriale (krav 2.32)
- Afhjælpende foranstaltninger, når der konstateres problemer ved den offentlige kontrol (2.33)
- Journal over anvendelse af GMO såsæd (krav 2.34)

Området kontrolleres af Fødevarestyrelsen og Plantedirektoratet.

Krav 2.1: Øremærkning af kreaturer med godkendte øremærker

1. Kreaturer skal være øremærket med øremærker der er præget med DK, et mønsterbeskyttet logo og kreaturets CKR-nummer.
2. Ejeren eller den besætningsansvarlige skal sørge for, at kvæg senest 20 dage efter fødsel, og inden det føres fra oprindelsesbesætningen, er forsynet med to godkendte øremærker, ét i hvert øre. Mindst det ene af mærkerne skal være husgavlsformet og have en højde på mindst 45 mm og en bredde på mindst 55 mm⁴¹.
3. Isatte godkendte øremærker må ikke fjernes eller ændres uden Fødevarestyrelsens tilladelse. Tabes eller ødelægges et godkendt øremærke, skal der snarest isættes et nyt godkendt mærke med samme nummer.

⁴¹ Kvæg født før 1/1 1998 behøver dog kun være mærket med ét godkendt øremærke og kvæg under 7 dage, der dør eller aflives og derefter føres direkte til en destruktionsvirksomhed, skal ikke mærkes. Mærkning af kalve af bisonokser (arten *Bison bison* ssp.) kan udskydes i op til 9 måneder efter fødsel,

---

dog skal de mærkes, såfremt de fjernes fra deres mødre inden 9 mdr. efter fødsel, og under alle omstændigheder inden de føres fra oprindelsesbesætningen.

Krav 2.2: Indberetning af kvæg og deres flytninger samt førelse af besætningsregister

1. Ejeren af eller den besætningsansvarlige for en kvægbesætning eller anden samling af dyr med kvæg skal til CHR indberette tilstedeværende kvæg samt fødsler, dødsfald, slagtninger og flytninger af dette. Indberetningerne skal foretages efter Fødevarestyrelsens anvisning og skal finde sted senest 7 dage efter, at fødsel, dødsfald, slagtning eller flytning har fundet sted.
2. Efter en fødsel skal følgende oplysninger indberettes til CHR:
  - 1) Besætningsnummer for den besætning, hvor dyret er født,
  - 2) CKR-nr., når kalven er levende,
  - 3) fødselsdato, køn og tilstand (levende eller dødfødt),
  - 4) moders CKR-nr.
3. Følgende oplysninger skal indberettes efter, at dødsfald eller slagtning har fundet sted:
  - 1) Besætningsnummer for den besætning, hvor dødsfald eller slagtning har fundet sted
  - 2) CKR-nr. og dato for dødsfald eller slagtning.
4. Følgende oplysninger skal indberettes efter, at flytning har fundet sted:
  - 1) CKR- nr.,
  - 2) Dato for flytning,
  - 3) Afhænder af et dyr skal indberette eget besætningsnummer samt besætningsnummer for den besætning eller anden samling dyr med kvæg, hvortil dyret er flyttet. Hvis dyret er eksporteret eller samhandlet til udlandet, indberettes modtagerlandet i stedet for besætningsnummer for afsenderbesætningen.
  - 4) Modtager af et dyr skal indberette eget CHR- og besætningsnummer samt CHR-nr. for den besætning eller anden samling af dyr med kvæg, hvorfra dyret er flyttet. Hvis dyret er importeret eller samhandlet til Danmark, indberettes afsenderlandet i stedet for besætningsnummeret for afsenderbesætningen.
5. Følgende oplysninger indberettes efter import eller samhandel til Danmark har fundet sted:
  - 1) Besætningsnummer for den besætning eller anden samling af dyr med kvæg, hvortil import eller samhandel har fundet sted.
  - 2) CKR-nr., identifikationskode, fødselsdato, køn, race og moders identifikationskode.
6. Ejeren af eller den besætningsansvarlige for en kvægbesætning eller anden samling af dyr skal føre optegnelser, der indeholder ajourførte oplysninger.
7. I en kvægbesætning og i en anden samling af dyr med kvæg, skal følgende oplysninger registreres for hvert enkelt kreatur:
  - 1) CKR-nr.,
  - 2) Fødselsdato, køn, race. Du skal endvidere indberette om kalven er levende eller død,
  - 3) Moders CKR-nr. eller for importerede eller samhandlede dyr moders identifikationskode,
  - 4) Dato for dødsfald eller slagtning,
  - 5) Dato og besætningsnummer for den besætning eller anden samling af dyr med kvæg, hvorfra dyret er flyttet. Hvis dyret er importeret eller samhandlet til Danmark, registreres afsenderlandet i stedet for besætningsnummeret.
  - 6) Dato og besætningsnummer for den besætning eller anden samling af dyr med kvæg, hvortil dyret er flyttet. Hvis dyret er eksporteret eller samhandlet til udlandet registreres modtagerlandet i stedet for besætningsnummeret.
  - 7) For dyr, der midlertidigt afgræsser arealer, hvor dyrene ikke blandes med klovdyr fra

MINISTERIET FOR FAMILIE-
OG FORBRUGERANLIGGENDER

Fødevarestyrelsen

Husdyr Gård
Husdyrvejen 5A

6270 Tønder

Ejer: Samme som bruger

Dato 28.09.2006
CHR 986598
Besætningsnr. 986598

CHR Besætningsliste

CHR Besætningsliste viser hvilke kreaturer, der d.d. er registreret i CHR som tilknyttet besætning. Desuden viser listen hvilke dyr, der har været registreret i besætningen de seneste 13

Aktuelt antal dyr:		3 handyr		2 køer		2 kvier	
CKR-dyrmr.	Født dato	Indgået dato	CHR	Afgået dato	Køn til	Race	Moders CKR-dyrmr.
986598-02122	31.12.2004			30.08.2006	Slg Tyr	KRY	986598-02003
986598-02123	05.01.2005			14.06.2006	Slg Tyr	HER	986598-02034
986598-02131	26.01.2005			14.06.2006	Slg Tyr	HER	986598-02076
989898-00068	11.09.2004	12.12.2005	989898	06.03.2006	Slg Tyr	HER	989898-00042
986598-02120	05.07.2004			01.03.2006	Slg Tyr	HER	986598-02071
986598-02109	04.03.2004			01.11.2005	Slg Tyr	HER	986598-02039
989898-00171	17.04.2004	02.05.2005	989898	25.10.2005	Slg Tyr	KRY	992968-00530
986598-02125	08.01.2005			05.06.2006	Lev Tyr	HER	986598-02046
986598-02175	27.04.2006			23.05.2006	Død Tyr	HER	986598-02101
986598-02132	27.01.2005				Tyr	HER	986598-02031
986598-02134	27.02.2005				Tyr	KRY	986598-02078
986598-02137	03.04.2005				Tyr	HER	986598-02054
986598-02025	17.02.1999				Ko	HER	986598-02001
986598-02034	04.10.1999				Ko	HER	999968-00022
986598-02176	25.05.2006				Kvie	HER	999968-00015
986598-02177	25.05.2006				Kvie	HER	999968-00015

Figur 2.3 Eksempel på en CHR besætningsliste, der sammen med staldregistreringsblokken ovenfor, udgør et besætningsregister.

Krav 2.3: Registrering i det centrale husdyrbrugsregister CHR

1. Kvæg-, svine-, fåre- og gedebesætninger skal være registreret i CHR. Det er ejerens ansvar, at husdyrbruget er registreret korrekt i CHR. Et husdyrbrug er en besætning eller anden samling af dyr. Blot ét dyr er en besætning.

Ved etablering og registrering af et husdyrbrug skal følgende oplysninger indberettes til CHR:

- 1) Brugerens telefonnummer samt eventuelt mobiltelefon- og faxnummer og e-mail-adresse.
- 2) Ejerens telefonnummer samt eventuelt mobiltelefon- og faxnummer og e-mail-adresse.
- 3) Adressen for den geografiske beliggenhed af husdyrbruget.
- 4) Dyreart og dyrenes anvendelsesformål.

Krav 2.4: Øremærkning af får og geder med godkendte øremærker

1. Får og geder skal være øremærket med øremærker, der er præget med DK, et mønsterbeskyttet logo og dyrets CKR-nummer.
2. Ejeren af eller den besætningsansvarlige for en fåre- eller gedebesætning skal sørge for, at får eller geder senest 6 måneder efter fødslen⁴², og inden de føres fra oprindelsesbesætningen, er forsynet med to godkendte øremærker til får og geder, ét i hvert øre.
Får og geder født før 1/1 2003 behøver dog kun være mærket med ét godkendt øremærke, medmindre de samhandles til udlandet.
Lam og kid under 7 dage, der dør eller aflives, og derefter føres direkte til en destruktionsvirksomhed, skal ikke mærkes.
3. Isatte godkendte øremærker må ikke fjernes eller ændres uden Fødevarestyrelsens tilladelse. Tabes eller ødelægges det, skal der snarest isættes et nyt godkendt mærke med samme nummer.

---

⁴² De nationale regler foreskriver at får og geder skal mærkes inden de flyttes fra oprindelsesbesætningen og senest 60 dage efter fødsel. EU-reglerne foreskriver at får og geder skal mærkes inden de flyttes fra oprindelsesbesætningen og senest 6 mdr. efter fødsel. En producent, som ikke har mærket 3 mdr. gamle får eller geder vil derfor kunne straffes med bøde i henhold til nationale regler, men har ikke overtrådt reglerne om krydsoverensstemmelse.

Krav 2.5: Indberetning af får og geder og deres flytninger samt førelse af besætningsregister

1. Ejeren af eller den besætningsansvarlige for en fåre- eller gedebesætning eller anden samling af får eller geder skal føre optegnelser, der indeholder ajourførte oplysninger. Optegnelser kan føres i forbindelse med deltagelse i dataregistrering, produktionsstyring eller lignende. Optegnelserne skal opbevares i mindst 5 år efter seneste hændelse, og skal på anmodning forevises Fødevarestyrelsen eller Plantedirektoratet.
2. I en fåre- eller gedebesætning og i en anden samling af dyr med får eller geder skal følgende oplysninger registreres:
  - 1) CKR-nummer for hvert dyr.
  - 2) Dato for dødsfald eller slagtning af dyret.
  - 3) Dato og besætningsnummer for den besætning eller anden samling af dyr med får eller geder, hvorfra dyret er flyttet. Hvis dyret er importeret eller samhandlet til Danmark registreres afsenderlandet i stedet for besætningsnummeret.
  - 4) Dato og besætningsnummer for den besætning eller anden samling af dyr med får eller geder, hvortil dyret er flyttet. Hvis dyret er eksporteret eller samhandlet til udlandet registreres modtagerlandet i stedet for besætningsnummeret.
  - 5) Det samlede antal får eller geder.
3. Desuden skal følgende oplysninger registreres i en fåre- eller gedebesætning for hvert enkelt dyr:
  - 1) Måned og år for fødsel.
  - 2) Køn og race.

- 3) Identifikationskoden, såfremt der er tale om et får eller en ged, der er importeret eller samhandlet til Danmark.
  - 4) For dyr, der midlertidig afgræsser arealer, hvor dyrene ikke blandes med klovdyr fra besætninger fra andre CHR-numre, noteres herudover antallet af dyr, datoer for flytninger til og fra arealet og besætningsnummer eller adresse for arealet.
4. Ejeren af eller den besætningsansvarlige for en fåre- eller gedebesætning eller anden samling af dyr med får eller geder skal til registrering i CHR indberette flytninger af disse. Indberetningerne skal foretages efter Fødevarestyrelsens anvisning.
- Følgende oplysninger skal indberettes senest 7 dage efter, at flytning har fundet sted:
- 1) Antallet af flyttede får eller geder.
  - 2) Dato for flytningen.
  - 3) Afhænderen af dyr skal indberette eget besætningsnummer samt besætningsnummer for den besætning eller anden samling af dyr med får eller geder, hvortil dyret eller dyrene er flyttet. Hvis dyret eller dyrene er eksporteret eller samhandlet til udlandet, indberettes modtagerlandet i stedet for besætningsnummeret for modtagerbesætningen.
  - 4) Modtageren af dyr skal indberette eget besætningsnummer samt besætningsnummer for den besætning eller anden samling af dyr med får eller geder, hvorfra dyret eller dyrene er flyttet. Hvis dyret eller dyrene er importeret eller samhandlet til Danmark, indberettes afsenderlandet i stedet for besætningsnummeret for afsenderbesætningen.

Krav 2.6: Anmeldelse af mistanke om BSE hos et kreatur⁴³

1. Brugerens af en besætning skal ved mistanke om, at der hos et kreatur optræder BSE straks tilkalde en dyrlæge. Et levende, selvdødt eller aflivet kreatur kan mistænkes for at lide af BSE, når det fremviser eller har fremvist et fremadskridende sygdomsbillede med neurologiske og adfærdsmæssige symptomer eller en gradvis forringelse af den generelle tilstand som følge af forstyrrelser i centralnervesystemet, og hvor det ikke har været muligt at stille en anden sikker diagnose på grundlag af kliniske eller andre undersøgelser, reaktion på behandling eller laboratorieanalyser.

---

⁴³ Se Fødevarestyrelsens hjemmeside, Vejledning om BSE overvågning og bekæmpelse. Kravet kontrolleres som administrativ kontrol, da Danmark følger overvågningsprogram på TSE/BSE området

Krav 2.7: Anmeldelse af mistanke om TSE hos et får eller en ged⁴⁴

1. Den ansvarlige for en fåre- eller gedebesætning skal tilkalde en dyrlæge ved mistanke om, at TSE forekommer i besætningen. Et levende, selvdødt eller aflivet får eller en levende, selvdød eller aflivet ged skal mistænkes for at lide af TSE, når dyret fremviser eller har fremvist følgende symptomer, og hvor det ikke har været muligt at stille en anden sikker diagnose på grundlag af kliniske undersøgelser, reaktion på behandling eller laboratorieanalyser:
  - 1) Et fremadskridende sygdomsbillede med neurologiske og adfærdsmæssige symptomer,
  - 2) En gradvis forringelse af den generelle tilstand som følge af forstyrrelser i centralnervesystemet,
  - 3) Intens klø af ikke påviselig årsag.

---

⁴⁴ Se Fødevarestyrelsens hjemmeside, Vejledning om Scrapie overvågning og bekæmpelse. Kravet kontrolleres administrativt, da Danmark følger overvågningsprogram på TSE/BSE området.

Krav 2.8: Regler for kvægbesætninger under offentligt tilsyn på grund af mistanke om BSE eller fund af BSE⁴⁵

1. Drøvtyggere, som er sat under offentligt tilsyn må kun flyttes fra ejendommen med fødevareregionens godkendelse, og kun hvis de føres direkte til slagtning eller til et kategori 1-forarbejdningsanlæg.
2. Foder og andet materiale, som kan være kontamineret med BSE-smitte, må ikke flyttes fra ejendomme, som har eller har haft drøvtyggere under offentligt tilsyn, medmindre det føres til destruktions efter fødevareregionens anvisning.

---

⁴⁵ Se Fødevarestyrelsens hjemmeside, Vejledning om BSE overvågning og bekæmpelse. Kravet kontrolleres administrativt, da Danmark følger overvågningsprogram på TSE/BSE området.

Krav 2.9: Regler for besætninger under offentligt tilsyn på grund af mistanke om TSE eller fund af TSE hos et får eller en ged⁴⁶

1. Drøvtyggere, embryoner og æg fra får eller geder, som er sat under offentligt tilsyn må kun flyttes fra ejendommen med fødevareregionens tilladelse og kun hvis de føres direkte til slagtning eller til et kategori 1-forarbejdningsanlæg.

---

⁴⁶ Se Fødevarestyrelsens hjemmeside, Vejledning om Scrapie overvågning og bekæmpelse. Kravet kontrolleres administrativt, da Danmark følger overvågningsprogram på TSE/BSE området.

Krav 2.10: Samhandel med får og geder⁴⁷

1. Får og geder indført til Danmark, skal være ledsaget af sundhedscertifikater, som skal være udstedt af den kompetente myndighed i afsendelseslandet.
2. Hvis afsendelseslandet har haft tilfælde af scrapie inden for 3 år før eller efter afsendelsen af de pågældende dyr, vil der blive iværksat flytterestriktioner på modtagerbedriften i 7 år fra seneste modtagelse af får eller geder, undtagen hvis det drejer sig om får med prionproteingentypen ARR/ARR. Flytterestriktionerne betyder, at modtagerbedriften ikke kan omsætte får eller geder, medmindre de er bestemt til slagtning og kun efter fødevareregionens anvisning.

---

⁴⁷ Kravet kontrolleres administrativt, da Danmark følger overvågningsprogram på TSE/BSE området.

Krav 2.11: Tilkald af dyrlæge ved mistanke om mund og klovesyge⁴⁸

1. Den, som i sin varetægt har dyr, som kan mistænkes for at være angrebet af mund- og klovesyge, skal straks tilkalde en dyrlæge. Tilkaldelse eller anmeldelse skal ske, såfremt der blandt dyr af modtagelige arter forekommer nedstemthed, ophørt ædelyst og stærkt forhøjet temperatur, samt:
  - 1) Hos kvæg kraftig savlen, smasken, sår eller blærer på tungen, i mundhulen, i klovspalten eller på patterne og kraftig ydelsesfald hos malkekvæg,
  - 2) hos får og geder en moderat savlen og halthed,
  - 3) hos svin ømbenethed med kravlen på forknæene samt eventuelt blærer ved klove, på tryne, læberand eller tunge.

---

⁴⁸ For mere information se Fødevarestyrelsens hjemmeside, Information om kontrol af mund- og klovesyge.

Krav 2.12: Tilkald af dyrlæge ved mistanke om smitsomt blæreudslæt (SVD) hos svin⁴⁹

1. Ejere eller brugere af modtagelige arter skal ved mistanke om eller bekræftelse af SVD på bedriften straks tilkalde en dyrlæge. Tilkaldelse af en dyrlæge på grund af mistanke om SVD skal ske, såfremt der hos modtagelige arter påvises blærer i mundhule, læber, på tryne eller ved klovene.

---

⁴⁹ For mere information se Fødevarestyrelsens hjemmeside, Information om kontrol af smitsom blæseudslæt hos svin.

Krav 2.13: Tilkald af dyrlæge ved mistanke om bluetongue hos får, geder og kreaturer⁵⁰

1. Ejere eller brugere af dyr skal ved mistanke om forekomst af bluetongue hos dyr på bedriften straks tilkalde en dyrlæge. Tilkaldelse eller anmeldelse skal ske, såfremt der foreligger epidemiologiske oplysninger, der sandsynliggør forekomst af bluetongue, og der hos modtagelige arter påvises feber og nedstemthed samt ét eller flere af følgende symptomer: Ødemer i læber og mule, betændelse i kronbælterne, halthed, savlen, næseflåd eller hævet og blå tunge.

---

⁵⁰ For mere information se Fødevarestyrelsens hjemmeside, Information om kontrol af bluetongue.

Krav 2.14: Veterinære lægemidler⁵¹

1. Landbrugere, der opdrætter, høster eller jager dyr eller producerer primærprodukter af animalsk oprindelse skal især træffe passende foranstaltninger til alt efter omstændighederne at bruge veterinære lægemidler korrekt i henhold til den relevante lovgivning:
  - 1) Der må kun anvendes lægemidler, som dyreejeren har erhvervet gennem dyrlæge, apotek eller anden virksomhed, der er godkendt af Lægemiddelstyrelsen til distribution af lægemidler.
  - 2) Receptpligtige lægemidler til dyr skal anvendes i overensstemmelse med dyrlægens anvisning.
  - 3) Lægemidler til dyr må ikke anvendes efter ordineringsperiodens udløb, med mindre de er genordineret inden for ordineringsperioden.
2. Enhver, der markedsfører husdyr er forpligtet til kun at levere dyr eller produkter fra dyr, som ikke har været underkastet ulovlig behandling.⁵²
3. Produkter, der stammer fra husdyr, herunder kød, mælk, æg, fisk og honning må ikke markedsføres forarbejdes eller anvendes til konsum, hvis de indeholder rester af stoffer, der stammer fra ulovlig behandling.
4. Enhver, der markedsfører husdyr er forpligtet til kun at levere dyr eller produkter fra dyr for hvilke den af dyrlægen fastsatte tilbageholdelsestid er overholdt.
5. Husdyr, der indeholder restkoncentrationer af et tilladt veterinært lægemiddel over den fastsatte maksimalgrænseværdi, må ikke leveres til slagting eller til marked for slagtedyr.
6. Produkter, der stammer fra husdyr, herunder kød, mælk, æg, fisk og honning må ikke markedsføres, forarbejdes eller anvendes til konsum, hvis de indeholder restkoncentrationer af et tilladt veterinært lægemiddel over den fastsatte maksimalgrænseværdi.
7. Husdyr, der er indgivet forbudte eller ikke-tilladte stoffer, herunder husdyr, som har gennemgået terapeutisk eller zooteknisk behandling, og hvor behandlingen er sket i strid med betingelserne herfor, må ikke have ophold i en besætning, med mindre dyrene er under offentlig kontrol, og dyrene må ikke markedsføres. Yngel af akvakulturdyr, hvortil en praktiserende dyrlæge har ordineret lægemidler med androgen virkning med henblik på kønskonvertering, må ikke omsættes til konsum, men kan med Fødevarestyrelsens tilladelse flyttes eller forhandles med henblik på udtagning af sæd et andet sted.

---

⁵¹ For mere information, se Vejledning til bekendtgørelse om dyreejeres anvendelse af lægemidler til dyr og fødevarerens egenkontrol med restkoncentrationer.

⁵² Ulovlig behandling er anvendelse af ikke-tilladte stoffer eller produkter samt anvendelse af øvrige lægemidler til andre formål eller på anden måde end fastsat i gældende regler.

Krav 2.15: Foder må ikke være farligt, håndtering af foderlægemidler, farlige stoffer og affald

Landbrugere, som opbevarer foder eller har en produktion af dyr eller primærprodukter af animalsk oprindelse, skal især opbevare og håndtere affald og farlige stoffer separat og sikkert, så farlig forurening af foder eller fødevarer undgås. Landbrugere som anvender foder er ansvarlig for, at foderet overholder grænserne for indhold af nedennævnte uønskede stoffer og forbudte stoffer.

Landbrugeren skal straks, hvis han konstaterer, at foder ikke overholder grænserne for indhold af nedennævnte uønskede stoffer, eller at foderet er udsat for forurening, ophøre med brugen af foderet, informere Plantedirektoratet og tilbagekalde eventuelt videresolgt foder.

1. Foder og fødevarer må ikke opbevares sammen med farlige stoffer (eksempelvis pesticider, biocider, lægemidler, opløsningsmidler mm).
2. Foder og fødevarer må ikke opbevares sammen med farligt affald (eksempelvis emballage fra og rester af farlige stoffer).
3. Foderlægemidler (foder med indhold af veterinærmedicin) skal opbevares og håndteres isoleret fra resten af fodret. Herunder andre foderlægemidler.
4. Foder skal overholde grænserne for indhold af følgende uønskede og forbudte stoffer:
  - 1) arsen, bly, fluor, kviksølv eller cadmium
  - 2) aflatoxin B1
  - 3) antibiotika⁵³
  - 4) Forbudte stoffer⁵⁴:
    1. Fæces, urin og separeret indhold af fordøjelseskanalen efter tømning eller fjernelse af denne, uanset eventuel behandling eller blanding.
    2. Huder behandlet med garvestoffer, herunder affald herfra.
    3. Frø og andet planteformeringsmateriale, der efter høst er behandlet med plantebeskyttelsesmidler under hensyn til det pågældende anvendelsesformål, og eventuelle biprodukter heraf.
    4. Træ, herunder savsmuld og andet materiale, der stammer fra træ, der er behandlet med træbeskyttelsesmidler⁵⁵.
    5. Alt affald fra de forskellige faser af rensningen af by-, hus- og industrispildevand⁵⁶, uanset om dette affald videreføres, og uanset hvor spildevandet stammer fra⁵⁷.
    6. Fast byaffald⁵⁸, som f.eks. husholdningsaffald.
    7. Emballage og dele af emballage fra produkter fra fødevarerindustrien.

---

⁵³ Undtagelsen er antibiotika anvendt efter dyrlægens ordination og anvisning.

⁵⁴ Jf. bilag 9 Forbudte stoffer og fodermidler med begrænset anvendelse i Foderbekendtgørelsen, bekendtgørelse nr. 1360 af 15. december 2005.

⁵⁵ Som defineret i Bilag V til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/8/EF.

⁵⁶ Som defineret i artikel 2 i Rådets direktiv 91/271/EØF af 21. maj 1991 om rensning af byspildevand som implementeret i Miljøministeriets bekendtgørelse om spildevandstilladelser m.v. efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og 4.

⁵⁷ Udtrykket »spildevand« omfatter ikke »procesvand«, d.v.s. vand fra uafhængige ledninger i fødevarer- eller foderstofvirksomheder. Når disse ledninger forsynes med vand, må vand kun anvendes til foder, hvis det er sundt og rent vand som specificeret i artikel 4 i Rådets direktiv 98/83/EF af 3. november 1998 om kvaliteten af drikkevand, som implementeret i Fødevarerministeriets bekendtgørelse om vandkvalitet og tilsynet med vandforsyningsanlæg.

Ledninger i fiskerivirksomheder kan også forsynes med rent havvand, som defineret i artikel 2 i Rådets direktiv 91/493/EØF af 22. juli 1991 om sundhedsmæssige betingelser for produktion og afsæt-

---

ning af fiskerivarer, som implementeret i Fødevarerministeriets bekendtgørelse om omsætning, tilvirkning m.v. af fisk og fiskevarer i land.

Procesvand må kun anvendes til foder, hvis det indeholder foderstof- eller fødevareremateriale og det er teknisk frit for rensningsmidler, desinfektionsmidler og andre stoffer, der ikke er tilladt efter foderstoflovgivningen.

⁵⁸ Udtrykket »fast byaffald« omfatter ikke køkken- og madaffald som defineret i Biproduktforordningen.

Krav 2.16: Anvendelse af forblandinger eller fodertilsætningsstoffer i ren form⁵⁹

1. Landbrugere, der opbevarer eller udelukkende til brug for eget opdræt fremstiller foderblandinger, hvor i der indgår forblandinger eller fodertilsætningsstoffer i ren form, skal have indberettet dette til Plantedirektoratet. Indberetningen kan ske via den fælles husdyrindberetning eller på et særligt skema, som fås hos Plantedirektoratet.
2. Landbrugeren skal have lavet en risikoanalyse efter HACCP-principperne⁶⁰, eventuelt ved anvendelse af landbrugets branchekode.⁶¹
3. Landbrugeren skal opbevare og anvende forblandinger og fodertilsætningsstoffer som foreskrevet i mærkningen.

---

⁵⁹ Forblandinger er koncentrerede blandinger af et eller flere fodertilsætningsstoffer. Fodertilsætningsstofferne indgår i blandingen i ren form eller med et bærestof. Bærestoffet skal være et fodermiddel (f. eks. hvedeklid eller sojaolie) eller vand.

Foderblandinger, som fuldfoder, tilskudsfoder, mineralsk foder, diætetisk foder er ikke forblandinger. Fodermidler som korn, sojaskrå, foderkridt, og grovfoder er ikke tilsætningsstoffer. Landbrugeren kan således bruge fodermidler (råvarer som fx korn, sojaskrå, foderkridt eller grovfoder) og foderblandinger (fuldfoder, tilskudsfoder, mineralsk foder, og diætetisk foder) uden at være registreret ved Plantedirektoratet eller anvende HACCP-baseret kvalitetsstyring.

⁶⁰ HACCP er en forkortelse for det engelske ”Hazard Analysis and Critical Control Points”, på dansk ”Risikoanalyse og Kritiske Styringspunkter. Med HACCP skal du gennemgå de daglige foderrutiner på bedriften, og finde frem til de steder i produktionen hvor fejl kan medføre fare for dyrs og menneskers sundhed eller for miljøet. Disse steder kaldes kritiske styringspunkter. En vejledning til HACCP kan findes på Dansk Landbrugsrådgivnings hjemmeside.

⁶¹ Branchekoden er en lettilgængelig vejledning til fødevarer- og foderhygiejneforordningen. Branchekoden er udarbejdet af landbrugets organisationer. Den indeholder også vejledning om HACCP. Branchekoden kan findes på Dansk Landbrugsrådgivnings hjemmeside under ”landbrugsinfo” > ”bedriftsrådgivning”. Du kan også følge dette link:

<http://www.lr.dk/applikationer/kate/viskategori.asp?ID=ka004000020000151>

Krav 2.17: Forbud vedrørende animalsk protein

1. Landbrugeren skal straks, hvis han antager eller har grund til at antage, at foder til produktionsdyr indeholder forbudt animalsk protein, ophøre med brugen af fodret, informere de kompetente myndigheder, og tilbagekalde eventuelt videresolgt foder.
  - 1) Det er forbudt at fodre produktionsdyr med foder, som indeholder animalsk protein af landdyr.
  - 2) Det er forbudt at fodre drøvtyggere med foder, som indeholder fiskemel.
  - 3) Det er forbudt at fodre drøvtyggere med foder, som har påtrykt advarsel om, at foderet kan indeholde fiskemel.

Krav 2.18: Anvendelse og/eller besiddelse af plantebeskyttelsesmidler

1. Der må kun besiddes godkendte plantebeskyttelsesmidler.
2. Der må kun anvendes godkendte plantebeskyttelsesmidler.

Krav 2.19: Brugen af plantebeskyttelsesmidler skal listes i en sprøjtejournal, og midlerne må kun anvendes på de afgrøder og i de doseringer, de er godkendt til

1. Jordbrugeren skal føre en journal over brug af plantebeskyttelsesmidler.
2. Godkendte plantebeskyttelsesmidler må kun anvendes på afgrøder, hvortil godkendelse er givet⁶².
3. Godkendte plantebeskyttelsesmidler må kun anvendes i de doser, hvortil godkendelsen er givet⁶³.

---

⁶² Dette fremgår af midlets etikette, brugsanvisning eller off label godkendelse.

⁶³ Dette fremgår af midlets brugsanvisning.

Krav 2.20: Håndtering af affald fra medicinanvendelse⁶⁴

1. Landbrugere, der opdrætter, høster eller jager dyr eller producerer primærprodukter af animalsk oprindelse skal især træffe passende foranstaltninger til alt efter omstændighederne at opbevare og håndtere affald og farlige stoffer således, at kontaminering undgås.
2. Efter ordineringsperiodens udløb er lægemidler til dyr affald, der skal bortskaffes. For at overholde kravet skal landmanden have procedurer for bortskaffelse af medicinaffaldet.

---

⁶⁴ For mere information, se Vejledning om kontrol med hygiejne i primærproduktionen (til fødevareregionerne).

Krav 2.21: Tilbagetrækning af sundhedsskadelige fødevarer samt afhjælpning af problemer, konstateret ved offentlig kontrol⁶⁵

1. Hvis en landbruger antager eller har grund til at antage, at en fødevarer, som virksomheden har importeret, tilvirket, forarbejdet eller distribueret, ikke overholder kravene til fødevareresikkerhed, og fødevareren ikke umiddelbart kontrolleres af denne fødevareraktivitet, træffer han straks forholdsregler med henblik på at trække den pågældende fødevarer tilbage fra markedet og informerer de kompetente myndigheder herom.
2. Landbrugeren skal straks underrette de kompetente myndigheder, hvis han antager eller har grund til at antage, at en fødevarer, virksomheden markedsfører, kan have sundhedsskadelig virkning på mennesker. Landbrugeren underretter de kompetente myndigheder om de forholdsregler, der træffes, for at afværge, at den endelige forbruger udsættes for risiko, og må ikke forhindre nogen i eller afskrække nogen fra i overensstemmelse med national ret og retspraksis at samarbejde med de nationale myndigheder, hvis dette kan forebygges, reducere eller eliminere risiko ved en fødevarer.
3. Landbrugeren samarbejder med de kompetente myndigheder om de forholdsregler, der træffes med henblik på at undgå eller mindske risiciene ved de fødevarer, virksomheden leverer eller har leveret.
4. Landbrugere skal træffe passende afhjælpende foranstaltninger, når de underrettes om problemer med betydning for fødevareresikkerheden, der konstateres ved den offentlige kontrol.
  - a. Forpligtelsen til at træffe passende afhjælpende foranstaltninger gælder både problemer, konstateret ved offentlig kontrol hos primærproducenten, og offentlig kontrol foretaget andre steder, men hvor primærproducentens produkter er involveret. Det kan f.eks. være resultater af slagtedyrskontrol på slagterier.

---

⁶⁵ For mere information, se ”Vejledning om kontrol med hygiejne i primærproduktionen (til fødevareregionerne).”

Krav 2.22: Forebyggelse af indslæbning og spredning af smitsomme sygdomme, der kan overføres til mennesker gennem fødevarer⁶⁶

1. Landbrugere, der opdrætter, høster eller jager dyr eller producerer primærprodukter af animalsk oprindelse skal især træffe passende foranstaltninger til alt efter omstændighederne at forebygge indslæbning og spredning af smitsomme sygdomme, der kan overføres til mennesker gennem fødevarer, bl.a. ved at træffe forholdsregler ved indsættelse af nye dyr og indberette formodede udbrud af sådanne sygdomme til myndighederne⁶⁷.
2. Ved vurdering af, om kravet er overholdt, vil der typisk blive taget udgangspunkt i følgende elementer:
  - a. Ved ind- og udgang fra besætningsområdet skal der være mulighed for at vaske hænder.
  - b. Ved ind- og udgang fra besætningsområdet skal der være mulighed for at rengøre og desinficere fodtøj, overtrækstøj og udstyr, som skal medbringes i besætningsområdet.
  - c. Personer, herunder specielt staldpersonale med zoonotiske lidelser, må ikke have kontakt med besætningens dyr.
  - d. Besøgende som skal ind i besætningsområdet bør oplyses om besætningens sygdomsstatus.
  - e. Hvis der indkøbes dyr til besætningen, skal leverandørbesætningens sygdomsstatus søges oplyst.
  - f. Hvis der indkøbes dyr med ukendt, tvivlsom eller lavere sygdomsstatus end besætningens, skal disse anbringes uden kontakt til besætningens øvrige dyr, eller der skal træffes andre foranstaltninger, der forhindrer en eventuel smitteudbredelse til besætningens øvrige dyr.
  - g. Transporter til og fra ejendommen skal kunne foregå uden, at besætningen udsættes for unødigt smitterisiko⁶⁸.
  - h. Affald, der har været i kontakt med syge dyr, f.eks. strøelse eller foderrester skal håndteres, så det ikke udgør en smitterisiko. Døde dyr og affald, der skal afhentes af biler fra et forarbejdningsanlæg, skal placeres på god afstand af besætningsområdet eller ved anden indretning placeres, så smitte undgås⁶⁹.
  - i. Hvis der i en besætning optræder symptomer, som er forenelige med en anmeldelig sygdom, som kan overføres til mennesker gennem fødevarer, er den besætningsansvarlige forpligtet til at kontakte en dyrlægepraksis eller fødevareregionen og oplyse om symptomerne.
  - j. Sygdomsramte dyr skal kunne isoleres fra besætningens øvrige dyr.
  - k. Der skal gennemføres skadedyrsbekæmpelse.

---

⁶⁶ For mere information, se Vejledning om kontrol med hygiejne i primærproduktionen (til fødevareregionerne).

⁶⁷ En besætnings kontakt til andre besætninger og det omkringliggende miljø udgør en risiko for indslæbning og udbredelse af smitsomme sygdomme. Specielt zoonoser truer fødevarerens sikkerhed. Zoonoser er sygdomme, som kan angribe både dyr og mennesker.

Kontakten med omgivelserne skal, hvor det er muligt, indskrænkes, men ved nødvendig og uundgåelig kontakt skal risikoen for overførsel af smitte reduceres.

⁶⁸ For yderligere information om relevant sygdomme, henvises til Lov om hold af dyr nr. 432 af 9. juni 2004 og Bekendtgørelse nr. 954 af 13. oktober 2005 om lister over smitsomme sygdomme til lov om hold af dyr.

⁶⁹ Afstanden beror på en konkret vurdering af forhold omkring ejendommen.

Krav 2.23: Sporbarhed af dyr⁷⁰ og fødevarer

1. Sporbarhed skal i alle produktions-, tilvirknings- og distributionsled sikres for fødevarer og dyr, der anvendes i fødevarereproduktionen, samt for ethvert andet stof, der er bestemt til, eller som kan forventes at blive tilsat en fødevarer.
2. Landbrugere skal være i stand til at identificere, hvorfra de har fået leveret en fødevarer eller et dyr, der anvendes i fødevarereproduktionen, og ethvert stof, der er bestemt til, eller som kan forventes at blive tilsat en fødevarer. Til det formål skal der etableres systemer og procedurer, hvorved sådanne oplysninger kan stilles til rådighed for de kompetente myndigheder på deres anmodning.
3. Landbrugere skal kunne identificere og etablere systemer og procedurer til identifikation af de virksomheder, hvortil deres produkter bliver leveret. Disse oplysninger skal stilles til rådighed for de kompetente myndigheder på deres anmodning.
4. Enhver, der midlertidigt eller permanent har et dyr i sin varetægt, som skal være mærket, skal påse, at dyret er behørigt mærket. Såfremt dyret ikke er behørigt mærket, skal den pågældende straks give meddelelse herom til fødevareregionen.
5. For svin gælder:
  - a. Svin skal være forsynet med et godkendt øremærke til svin, før de forlader besætningen. Dog skal svin ikke mærkes, hvis 1) de flyttes mellem besætninger, der indgår i samdrift 2) de føres direkte til en destruktionsvirksomhed eller 3) de transporteres direkte fra oprindelsesbesætningen som led i en grisering. Slagtesvin, der transporteres direkte til et dansk slagteri fra oprindelsesbesætningen, eller fra en besætning, der er modtager af svin, kan i stedet for øremærkning forsynes med skinketatovering.
  - b. Svin, der transporteres direkte fra oprindelsesbesætningen som led i en grisering skal under transporten ledsages af et dokument, der angiver følgende oplysninger: 1) antal transporterede dyr, 2) dato for flytning, 3) navn, adresse og CHR-nummer på afhænder og modtager og 4) afhænders underskrift.
  - c. Isatte godkendte øremærker må ikke fjernes eller ændres uden Fødevarestyrelsens tilladelse. Tabes eller ødelægges et godkendt øremærke, skal der snarest isættes et nyt øremærke med samme nummer. Dog kan tabte eller ødelagte øremærker hos svin erstattes med CHR-nummeret for den besætning, hvor dyret befinder sig. For importerede og samhandlede svin skal erstatningsøremærket dog altid være identisk med det tabte eller ødelagte mærke.
  - d. Ejeren eller brugeren af en svinebesætning, eller en anden samling af dyr med svin, skal føre løbende optegnelser, der indeholder ajourførte oplysninger. For en svinebesætning kan optegnelserne bestå i CHR-flyttelister og løbende optegnelser i et af fødevarestyrelsen godkendt staldregistreringsskema. Optegnelserne skal opbevares i mindst 5 år efter seneste hændelse og skal på anmodning forevises Fødevarestyrelsen eller Plantedirektoratet.
  - e. I en svinebesætning, eller anden samling af dyr med svin, skal følgende oplysninger registreres: 1) Antal svin, 2) Dato, antal svin og CHR-nummer for den besætning eller anden samling af dyr med svin, hvorfra flytning er foretaget. Hvis dyret eller dyrene er importeret eller samhandlet til Danmark registreres afsenderlandet og nummeret på den udenlandske besætning i stedet for CHR-nummeret, 3) Dato, antal svin og CHR-nummer for den besætning eller anden samling af dyr med svin, hvortil flytning er foretaget. Hvis dyret eller dyrene er samhandlet til udlandet, registreres modtagerlandet og nummeret på den udenlandske besætning i stedet for CHR-nummeret, 4) Dato for bestilling af erstatningsøremærke samt nummeret på erstatningsøremærket og på det tabte eller ødelagte øremærke, hvis disse er forskellige og 5) Identifikationskode og oplys-

ninger anført på det godkendte øremærke for svin importeret eller samhandlet til Danmark.

6. For andre husdyr gælder:

- a. Til opfyldelse af det generelle sporbarhedskrav i forhold til andre fødevarerproducerende dyr end kvæg, svin, får og geder, skal ejeren eller brugeren af besætningen have passende systemer og procedurer til identifikation af, hvorfra eller hvortil dyr er leveret. Sådanne systemer skal indeholde entydige oplysninger om besætning eller anden samling af dyr, hvorfra eller hvortil dyr er leveret, samt oplysninger om antal dyr, der er leveret fra eller til besætningen samt dato herfor. Systemet kan bestå af omsætningsdokumenter, f.eks. købs- og salgsfakturaer, som i nødvendigt omfang suppleres af oversigter med henblik på at lette overskueligheden. Dokumentationen skal være dækkende, umiddelbar tilgængelig og overskuelig.

6. For animalske produkter og vegetabiliske produkter til fødevarerbrug gælder:

- a. Til opfyldelse af det generelle sporbarhedskrav i forhold til produkter, som stammer fra husdyr, f.eks. mælk og æg, skal ejeren eller brugeren af besætningen have passende systemer og procedurer til identifikation af, hvortil produkter er leveret. Sådanne systemer skal indeholde entydige oplysninger om virksomhed, hvortil produkter er leveret, samt oplysninger om mængde, der er leveret fra besætningen samt dato herfor. Undtaget herfor er direkte salg til den endelige forbruger. Systemet kan bestå af omsætningsdokumenter, f.eks. købs- og salgsfakturaer, som i nødvendigt omfang suppleres af oversigter med henblik på at lette overskueligheden. Dokumentationen skal være dækkende, umiddelbart tilgængelig og overskuelig.
- b. Til opfyldelse af det generelle sporbarhedskrav i forhold til vegetabiliske produkter, som skal anvendes som fødevarer skal primærproducenten have passende systemer og procedurer til identifikation af, hvortil produkter er leveret. Sådanne systemer skal indeholde entydige oplysninger om virksomhed, hvortil produkter er leveret, samt oplysninger om mængde, der er leveret fra primærbedriften samt dato herfor. Undtaget herfor er direkte salg til den endelige forbruger. Systemet kan bestå af omsætningsdokumenter, f.eks. købs- og salgsfakturaer, som i nødvendigt omfang suppleres af oversigter med henblik på at lette overskueligheden. Dokumentationen skal være dækkende, umiddelbar tilgængelig og overskuelig.

---

⁷⁰ De generelle sporbarhedskrav for kvæg, får og geder anses for opfyldt, hvis besætningsejeren overholder krydsoverensstemmelseskravene vedr.: 2.1: øremærkning af kreaturer med godkendte øremærker, 2.2: Indberetning af kvæg og deres flytning samt førelse af besætningsregister, 2.3: Registrering af husdyrbrug med kvæg, svin, får og geder i CHR, 2.4: Øremærkning af får og geder med godkendte øremærker og 2.5: Indberetning af får og geder og deres flytning samt førelse af besætningsregister.

Krav 2.24: Journaler til dyr og fødevarer⁷¹

1. Landbrugere, som opdrætter dyr eller producerer primærprodukter af animalsk oprindelse, skal føre journaler over veterinærlægemidler eller andre behandlinger, som dyrene har fået, behandlingsdatoer og tilbageholdelsesperioder. Journalerne skal indeholde daglige optegnelser over medicinanvendelse og sikre, at der for hver enkelt behandling noteres følgende:
  - Dato,
  - Hvilke og hvor mange dyr, der er behandlet (entydig identifikation eller hvis dette ikke er muligt, anslået vægt og staldafsnit eller tilsvarende opdeling),

- Hvilket lægemiddel, der er anvendt.
- 2. Oplysninger om tilbageholdelsestider fremgår af dyrlægens anvisningsseddel, som landmanden sammen med sine egne optegnelser over medicinanvendelse, skal opbevare i mindst 5 år.
- 3. Landbrugere, som opdrætter dyr eller producerer primærprodukter af animalsk oprindelse skal føre journaler over resultaterne af analyser af prøver fra dyrene eller andre prøver, der er taget i en diagnostisk sammenhæng, og som har betydning for menneskers sundhed. Journalen skal omfatte analyseresultater fra f.eks. salmonellakontrol.
- 4. Landbrugere, som opdrætter dyr eller producerer primærprodukter af animalsk oprindelse skal føre journaler over alle relevante rapporter om kontrol af dyr eller animalske produkter. Journalen skal omfatte kontrolrapporter fra kontrolbesøg, foretaget af Fødevarestyrelsen, samt analyseresultater fra f.eks. salmonellakontrol.
- 5. Journalerne skal være overskuelige, tilgængelige og dækkende oversigter. Journaler kan føres på papir eller i elektronisk form eller kan være en dækkende samling af dokumentation, f.eks. kontrolrapporter, analyseresultater eller lignende. Der er ikke fastsat noget generelt om den tid, journalerne skal opbevares. Journalerne bør opbevares mindst så længe, at de producerede fødevarer må anses for at være fortæret eller destrueret. Generelt må en opbevaringsperiode på 3 år anses for passende. Hvis primærproducenten selv har fastsat en anden periode, skal relevansen heraf vurderes.

---

⁷¹ For mere information, se Vejledning om kontrol med hygiejne i primærproduktionen og Vejledning til bekendtgørelser om dyrlægers anvendelse, udlevering og receptordinering af lægemidler til dyr samt til bekendtgørelse om dyreejeres anvendelse af lægemidler til dyr og fødevarerivirksomheders egenkontrol med restkoncentrationer.

Krav 2.25: Sundhedskrav for produktion af mælk⁷²

1. Rå mælk skal komme fra dyr, der har en god almen sundhedstilstand, ikke udviser nogen tegn på sygdom, som kan kontaminere mælk, og navnlig ikke lider af sygdomme i kønsorganerne med flåd, enteritis med diarré og feber eller synlig yverbetændelse.
2. Rå mælk skal komme fra dyr, der ikke har sår på yveret, som kan skade mælken.
3. Mælk fra dyr i behandling og dyr med synlige tegn på sygdomme, der påvirker mælkens sensoriske og sundhedsmæssige kvalitet, bl.a. yverbetændelse, må ikke markedsføres.
4. Dyr, som er smittet eller mistænkes for at være smittet med en af nedennævnte sygdomme, skal isoleres effektivt for at undgå, at de får uønskede virkninger på andre dyrs mælk:
  - a. Infektiose sygdomme, som kan overføres til mennesker gennem mælk,
  - b. Sygdomme, som kan kontaminere mælk og navnlig sygdomme i kønsorganerne med flåd, enteritis med diarré og feber eller synlig yverbetændelse,
  - c. Sår på yveret, som kan skade mælken.
5. I besætninger, hvor en fysisk adskillelse mellem raske dyr og dyr med for eksempel yverbetændelse ikke er mulig, skal bedriften have procedurer, der giver sikkerhed for, at mælk fra syge dyr og dyr i behandling tilbageholdes f.eks. ved et effektivt mærkningssystem af dyrene.

---

⁷² For mere information, se Vejledning nr. 9048 af 23. december 2005 om mælkekontrol.

Krav 2.26: Brucellose og tuberkulose i mælkeleverende besætninger

1. Med hensyn til brucellose skal rå mælk komme fra køer eller bøfler, der tilhører en besætning, som er fri for eller officielt fri for brucellose⁷³
2. Med hensyn til brucellose skal rå mælk komme fra får eller geder, der tilhører en bedrift, som i er fri for eller officielt fri for brucellose (se noten i delkrav 1).

3. Med hensyn til brucellose skal rå mælk komme fra hundyr af andre arter, der, hvis de er modtagelige for brucellose, tilhører besætninger, som regelmæssigt kontrolleres for denne sygdom efter en kontrolplan, der er godkendt af Fødevarestyrelsen.
4. Med hensyn til tuberkulose skal rå mælk komme fra køer eller bøfler, der tilhører en besætning, som er officielt fri for tuberkulose (se noten i delkrav 1).
5. Med hensyn til tuberkulose skal rå mælk komme fra hundyr af andre arter, der, hvis de er modtagelige for tuberkulose, tilhører besætninger, som regelmæssigt kontrolleres for denne sygdom efter en kontrolplan, der er godkendt af Fødevarestyrelsen.
6. Hvis der holdes geder sammen med køer, skal gederne undersøges og testes for tuberkulose.
7. Rå mælk fra dyr, der ikke opfylder kravene i punkterne 1-6, kan dog anvendes med Fødevarestyrelsens tilladelse: Når der er tale om køer eller bøfler, som ikke har reageret positivt på en tuberkulin- eller brucelloseprøve eller har nogen symptomer på disse sygdomme, efter at mælken er varmebehandlet, så den giver en negativ fosfataseprøve.
8. Rå mælk fra dyr, der ikke opfylder kravene i punkterne 1-6, kan dog anvendes med Fødevarestyrelsens tilladelse: Når der er tale om får eller geder, som ikke har reageret positivt på en brucelloseprøve eller er blevet vaccineret mod brucellose i forbindelse med et godkendt udryddelsesprogram, og som ikke udviser nogen symptomer på denne sygdom, enten:
  - a) til fremstilling af ost med modningstid på mindst to måneder.
  - b) efter at mælken er blevet varmebehandlet, så den giver negativ fosfataseprøve.
9. Rå mælk fra dyr, der ikke opfylder kravene i punkterne 1-6, kan dog anvendes med Fødevarestyrelsens tilladelse: Når der er tale om hundyr af andre arter, som ikke har reageret positivt på en tuberkulin- eller brucellose-prøve, og som ikke har symptomer på disse sygdomme, men som tilhører en besætning, hvor der er konstateret tuberkulose eller brucellose efter den kontrol, der er omhandlet i punkt 3 eller punkt 5, hvis mælken behandles, så den er sikker.
10. Rå mælk fra dyr, som ikke opfylder kravene i krav 2.14, punkt 1, 2 og 4 og krav 2.25, samt ovenstående punkter 1-9, især dyr, der enkeltvis har reageret positivt på en profylaktisk prøve for tuberkulose eller brucellose⁷⁴, må ikke bruges til konsum
11. Dyr, som er smittet eller mistænkes for at være smittet med brucellose eller tuberkulose, skal isoleres effektivt for at undgå, at de får uønskede virkninger på andre dyrs mælk.

⁷³ I henhold til direktiv 64/432/EØF.

⁷⁴ Som omhandlet i direktiv 64/432/EØF og direktiv 91/68/EØF.

Krav 2.27: Lokaler og udstyr til mælkeproduktion⁷⁵

1. Malkeanlæg og lokaler, hvor der opbevares, håndteres eller køles mælk, skal være placeret og indrettet på en sådan måde, at risikoen for kontaminering af mælken begrænses. Der skal være:
  - a) Passende adskillelse fra mulige forureningskilder såsom mødding, toiletter, stald m.v.
  - b) Mulighed for hygiejnisk malkning.
  - c) Mulighed for effektiv rengøring.
  - d) Tilstrækkelig ventilation.
2. Der skal være et lokale til håndtering, køling og opbevaring af mælken (herefter mælkeopbevaringsrum). Mælkeopbevaringsrummet skal være beskyttet mod skadedyr, have en passende adskillelse fra de rum, hvor dyrene er opstaldet, og være forsynet med et passende køle- eller frostanlæg. Ved passende adskillelse forstås adskillelse med faste vægge og lofter samt tætsluttende døre.
3. Overflader af udstyr, som kommer i kontakt med mælken (redskaber, beholdere, tanke mv. til malkning, indsamling eller transport af mælken) skal være lette at rengøre og om nødvendigt desinficere, og skal holdes i god stand. Det kræver anvendelse af glatte, afvaskelige og ikke-toksiske materialer.
4. Efter brugen skal sådanne overflader rengøres og om nødvendigt desinficeres. Efter hver transport eller række af transporter, hvis der kun forløber meget kort tid mellem tømning-

gen og den næste påfyldning, men under alle omstændigheder mindst én gang om dagen, skal beholdere og tanke, der er blevet anvendt til transport af rå mælk, rengøres og desinficeres på en passende måde, inden de anvendes på ny.

⁷⁵ For mere information, se Vejledning nr. 9048 af 23. december 2005 om mælkekontrol.

Krav 2.28: Hygiejne under malkning og indsamling⁷⁶

1. Malkningen skal foregå på en hygiejnisk måde, idet navnlig følgende sikres:
  - a) Inden malkningen påbegyndes skal pletter, yver og de tilgrænsende dele være rene. Ved anvendelse af våd aftørring med bomuldsklude skal kluden desinficeres mellem aftørring af hvert enkelt dyr.
  - b) Dyr, der er i medicinsk behandling, så der er sandsynlighed for, at medicinrester overføres til mælken, identificeres, og mælk tages fra sådanne dyr før udløbet af den foreskrevne tilbageholdelsesperiode, må ikke anvendes til konsum.
2. Umiddelbart efter malkningen skal mælken anbringes på et rent sted, der er indrettet og udstyret, så kontaminering undgås. Ved et rent sted forstås f.eks. en mælketank eller lignende beholder, der som udgangspunkt er placeret i et dertil indrettet lokale til håndtering, køling og opbevaring af mælk (et mælkeopbevaringsrum jf. krav 2.27). Mælketanke betragtes som placerede i mælkeopbevaringsrummet, når samtlige betjeninger, herunder mandehul, udluftningsventil og haner m.v., er placeret i rummet.
3. Mælkeproducerende bedrifter, der benytter udendørs placerede mælketanke, skal sikre, at mælken beskyttes mod forurening, temperaturstigninger eller andre kvalitetsforringelser på tilsvarende niveau, som hvis tanken var placeret i et mælkeopbevaringsrum.
4. Mælken skal øjeblikkelig nedkøles til højst 8°C, hvis den afhentes dagligt, eller til højst 6°C, hvis der ikke finder daglig afhentning sted.
5. Landbrugere behøver ikke at opfylde ovenstående temperaturkrav, hvis mælken opfylder kriterierne for celle- og kimtal i rå mælk og hvis:
  - a) mælken forarbejdes senest to timer efter malkningen, eller
  - b) en højere temperatur er nødvendig af teknologiske årsager i forbindelse med fremstilling af bestemte mejeriprodukter, og den kompetente myndighed giver tilladelse hertil.

⁷⁶ For mere information, se Vejledning nr. 9048 af 23. december 2005 om mælkekontrol.

Krav 2.29: Æg til konsum

1. Æg skal fra primærproducentens virksomhed, og indtil næste omsætningsled, holdes rene, tørre og fri for fremmed lugt og beskyttes effektivt mod stød og direkte sollys.

Krav 2.30: Anvendelse af biocider og journal over biocider⁷⁷

1. Landbrugeren må ikke i forbindelse med planteavl anvende biocider, som kræver autorisation for brug.
2. Landbrugeren skal opbevare fakturaer for indkøb af de biocider, som anvendes på bedriften.

⁷⁷ Biocider er midler til bekæmpelse af skadedyr andre steder end på planter. Det drejer sig om rottegift, musegift, insektgift mod fluer og hvepse i stalden, midler mod utøj på dyr, samt desinfektionsmidler.

Krav 2.31: Sporbarhed

1. Den som opdrætter dyr eller producerer primærprodukter af animalsk oprindelse skal føre journaler over type og oprindelse af fodret til dyrene. Ved indkøb skal følgende oplysninger opbevares: Fodertype, leverandør, "identifikation af parti/batch", leveringsdato og mængde.⁷⁸

2. Landbrugeren må ikke købe eller anvende foder fra en virksomhed, der ikke er registreret eller godkendt i henhold til Foderhygiejneforordningen.

Krav 2.32: Journal over analyseresultater

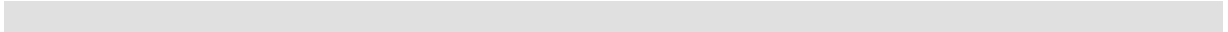
1. Landbrugeren skal føre register over alle analyseresultater af prøver udtaget af korn, græs, ensilage og andet plantemateriale, der kan anvendes til foder eller fødevarer, hvis prøverne er udtaget med henblik på at fastslå om plantematerialet kan udgøre en fare for menneskers eller dyrs sundhed.
2. Landbrugeren skal reagere ved at kontakte Plantedirektoratet, når analyseresultater viser, at der er risiko forbundet med foder.

Krav 2.33: Afhjælpende foranstaltninger, når der konstateres problemer ved den offentlige kontrol

1. Landbrugeren skal følge de forbud og påbud, som Plantedirektoratet giver, når der ved den offentlige kontrol er konstateret problemer med betydning for fødevarerens sikkerhed.

Krav 2.34: Journal over anvendelse af genetisk modificeret frø (GMO-frø)

1. Der skal føres et register over enhver anvendelse af genetisk modificerede frø.

7.3. Dyrevelfærd

Dyrevelfærdsområdet omfatter krav, der vedrører:

- Krav til staldindretning
- Håndtering af dyrene
- Rengøring og desinfektion
- Foder og vand
- Rodemateriale til svin
- Faglig uddannelse
- Optegnelser
- Avlsmetoder

Krav 3.1 – 3.10 vedrører alle landbrugsdyr.

Krav 3.11- 3.26 vedrører kalve

Krav 3.27 – 3.45 vedrører svin

Området kontrolleres af Fødevarestyrelsen.

Krav 3.1: Alle landbrugsdyr, personale

1. Dyrene skal passes af et tilstrækkeligt antal personer, der har de relevante faglige færdigheder og kvalifikationer og den relevante faglige viden, således at dyrene kan passes velfærdsmæssigt forsvarligt.

Krav 3.2: Alle landbrugsdyr, tilsyn

1. Alle dyr, der holdes i produktionssystemer, hvor deres velfærd kræver, at de hyppigt bliver tilset af mennesker, tilses mindst én gang om dagen. Dyr, der opdrættes eller holdes i andre systemer, tilses så tilpas hyppigt, at de ikke lider nogen overlast.
2. Der skal være passende fast eller mobil belysning af tilstrækkelig styrke til rådighed, så dyrene til enhver tid kan tilses nøje.
3. Alle dyr, der synes at være syge eller tilskadekomne, skal omgående have en passende behandling. Hvis et dyr ikke kommer sig hurtigt af denne behandling, skal en dyrlæge konsulteres hurtigst muligt. Om fornødent skal syge eller tilskadekomne dyr isoleres i et passende rum med tør eller bekvem strøelse, når dette er hensigtsmæssigt.

---

⁷⁸ Dette vil ofte fremgå af følgesedel/omsætningsdokument suppleret med den tilhørende faktura.

Krav 3.3: Alle landbrugsdyr, optegnelser

1. Enhver, der holder dyr, skal føre optegnelser over al medicinsk behandling og over antallet af døde dyr, som måtte være konstateret i forbindelse med hvert enkelt tilsyn. Hvis disse oplysninger kræves optegnet i anden forbindelse, er en sådan optegnelse også tilstrækkelig til at opfylde kravet.
2. Optegnelser skal opbevares i mindst tre år og stilles til rådighed for en repræsentant fra Fødevarestyrelsen i forbindelse med en inspektion eller efter anmodning.

Krav 3.4: Alle landbrugsdyr, bevægelsesfrihed

1. Rum eller arealer, hvor dyr holdes, skal indrettes på en sådan måde, at dyrets behov tilgodeses. Det skal herunder sikres, at dyret har den fornødne bevægelsesfrihed også under optagelse af foder og drikke og ved hvile. Dette finder tilsvarende anvendelse på bindsel, tøjlr og lignende indretninger. Dyr skal endvidere sikres mod vejr og vind i overensstemmelse med deres behov.

Krav 3.5: Alle landbrugsdyr, rum og bygninger til husning af dyr

1. De materialer, der anvendes til opførelse af rum, hvor dyr holdes, navnlig til konstruktion af bokse og udstyr som dyrene kan komme i kontakt med, må ikke være skadelige for dyrene og skal kunne rengøres og desinficeres effektivt.
2. Rum og udstyr til fastgørelse af dyrene skal konstrueres og vedligeholdes på en sådan måde, at der ikke er skarpe kanter eller fremspring, der kan påføre dyrene skade.
3. Luftcirkulation, støvindhold, temperatur, relativ luftfugtighed og koncentration af gasarter skal holdes på et niveau, som ikke er skadeligt for dyrene.
4. Dyr, der holdes indendørs, må hverken holdes i permanent mørke eller være udsat for kunstigt lys uden passende afbrydelser. Hvis der ikke er tilstrækkeligt naturligt lys til at opfylde dyrenes adfærdsmæssige og fysiologiske behov, skal der være en passende kunstig belysning.

Krav 3.6: Alle landbrugsdyr, der holdes udendørs

1. Dyr, der holdes udendørs, skal være bedst muligt beskyttet mod rovdyr og smitterisici.

Krav 3.7: Alle landbrugsdyr, automatiseret eller mekanisk udstyr

1. Alt automatiseret eller mekanisk udstyr, der er af betydning for dyrenes sundhed og velfærd, skal efterses mindst én gang om dagen. Eventuelle konstaterede fejl skal udbedres straks, og hvis dette ikke lader sig gøre, skal der træffes passende foranstaltninger til at beskytte dyrenes sundhed og velfærd.
2. Hvis dyrenes sundhed og velfærd afhænger af et mekanisk ventilationssystem, skal der være et passende reservesystem, der gør det muligt at sikre en udluftning, der er tilstrækkelig til at bevare dyrenes sundhed og velfærd, hvis systemet svigter. Der skal endvidere være et alarmsystem, som advarer om systemsvigt. Alarmsystemet skal testes regelmæssigt.

Krav 3.8: Alle landbrugsdyr, vand, foder og andre stoffer

1. Enhver, der holder dyr, skal sørge for, at de behandles omsorgsfuldt, herunder at de huses, fodres, vandes og passes under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer.
2. Intet dyr må gives foder eller drikke på en måde, der kan påføre det lidelse eller skade. Foder og drikke må heller ikke indeholde stoffer, der kan forårsage lidelse eller skade.
3. Udstyr til fodring og vanding skal være udformet, fremstillet og installeret på en sådan måde, at der er mindst mulig risiko for forurening af foder og vand og for skadelige virkninger af en eventuel indbyrdes rivalisering mellem dyrene.
4. Et dyr må ikke indgives andre stoffer end de stoffer, der gives med tilladte terapeutiske eller forebyggende formål eller i tilladt zooteknisk behandlingsøjemed, som defineret i artikel 1, stk. 2, litra c), i direktiv 96/22/EF⁷⁹, medmindre det er blevet påvist ved videnskabelige studier af dyrs velfærd eller på grundlag af de erfaringer, der er gjort, at det pågældende stof ikke er skadeligt for dyrets sundhed eller velfærd.

---

⁷⁹ Rådets direktiv 96/22/EF af 29. april 1996 om forbud mod anvendelse af visse stoffer med hormonal og thyreostatisk virkning og af β -agonister i husdyrbrug (EFT L 125 af 23. 5. 1996, s. 3).

Krav 3.9: Alle landbrugsdyr, avlsmetoder

1. Der må ikke anvendes naturlig eller kunstig avl eller avlsmetoder, der påfører eller kan påføre de berørte dyr smerte, skade, lidelse, angst, varigt men eller væsentlig ulempe. Dette gælder dog ikke ved anvendelse af metoder, der kan medføre minimale eller kortvarige

lidelser eller sår, eller som kan nødvendiggøre indgreb, som ikke medfører vedvarende skade, hvis disse metoder er tilladt i henhold til anden lovgivning.

2. Der må ikke holdes dyr til landbrugsformål, hvis det ikke ud fra dyrets genotype eller fænotype med rimelighed kan forventes, at det kan ske uden at skade dyrets sundhed eller velfærd.

Krav 3.10: Alle landbrugsdyr, undtagen svin, operative indgreb

1. Operative indgreb, der kan påføre dyret lidelse bortset fra uvæsentlig smerte af forbigående beskaffenhed, må kun foretages af en dyrlæge, medmindre indgrebet er uopsætteligt. Lidelse og smerte skal begrænses i videst muligt omfang.
2. Operative og lignende indgreb, som har til formål at ændre et dyrs udseende, må ikke foretages.

Særlige bestemmelser om halekupering og kastration af dyr:

3. Dyr må kun halekuperes, hvis det konkret er påkrævet af veterinære hensyn. Dyret skal bedøves, inden kuperingen foretages.
4. Lam må – på trods af pkt. 3 – halekuperes ved anvendelse af elastrator, hvis det sker inden for dyrets 2.-7. levedøgn. Den tilbageværende halestump skal kunne dække anus og vulva. Halekuperingen kan foretages af producenten uden forudgående bedøvelse af lammet.
5. Halekupering af dyr skal altid foretages af en dyrlæge, medmindre andet følger af pkt. 4.
6. Dyr må kun kastreres, hvis dyret er bedøvet, inden kastrationen foretages.
7. Kastration af lam og gedekid kan foretages af producenten ved anvendelse af klemning og elastrator i kombination, hvis det sker inden for dyrets første 4 leveuger, og en dyrlæge forinden kastrationen har lagt en lokalbedøvelse på dyret.
8. Kalve kan kastreres ved anvendelse af en burdizzotang, hvis det sker inden for dyrets første 4 leveuger, dyrlægen forinden kastrationen har lagt en lokalbedøvelse på dyret, og dyret gives længerevarende smertebehandling.
9. Foretages kastration efter kalvens første 4 leveuger, skal det ske kirurgisk, og dyret skal gives længerevarende smertebehandling.
10. Kastration af dyr skal altid foretages af en dyrlæge, medmindre andet følger af pkt. 7.

Særlige bestemmelser om afhorning af dyr:

11. Afhorning af dyr må kun foretages af en dyrlæge under anvendelse af bedøvelse.
12. Afhorning af kalve, som er under 3 måneder gamle, kan foretages af producenten, såfremt bedøvelse af den enkelte kalv er foretaget af en dyrlæge umiddelbart forud for afhorningen.
13. Ved afhorning af kalve under 3 måneder skal følgende regler iagttages:
  - a. Der må ved indgrebet kun anvendes el- eller gasopvarmede brændjern. Brændjernene skal kunne opvarmes til mindst 600 grader C og skal kunne holde denne temperatur under hele afhorningsprocessen. El-opvarmede brændjern skal opfylde de sikkerhedskrav, der er fastsat i stærkstrømslovgivningen.
  - b. Hårene omkring hornanlægget afklippes før brændingen, og såfremt hornanlægget er længere end ca. 1 cm, afskæres dette med en kniv umiddelbart før brændingen.
  - c. Dyret skal fastholdes således, at hovedet ikke kan bevæges under brændingen.
  - d. Brændingen skal foretages på et hornanlæg ad gangen og skal gennemføres uden afbrydelser så hurtigt som muligt og være tilendebragt inden for ca. 20 sekunder pr. hornanlæg. Der må ikke brændes flere gange på hvert hornanlæg.
  - e. Mellem brænding af hvert hornanlæg renses brændjernet for slagger ved hjælp af en stålbørste.
  - f. Den, der betjener et elektrisk brændjern, skal være bekendt med bestemmelserne i ellovgivningen om anvendelse og kontrol af elektrisk håndværktøj og kravene

til beskyttelse mod indirekte berøring f.eks. ved anvendelse af fejlstrømsafbryder eller lignende.

14. Afhorning af dyr ved anvendelse af ætsende stoffer, gummibånd, elastratorer og lignende er forbudt.

Særlige bestemmelser for hold af slagtekyllinger og rugeægproduktion:

15. Trimning af næb er forbudt. Trimning af næb på en flok kyllinger kan dog foretages i særlige tilfælde inden 10 dage efter udrugning, hvis det er nødvendigt for at imødegå alvorlig fjerpilning eller kannibalisme eller for at hindre skade på høner under parring.
16. Der må maksimalt trimmes 1/3 af kyllingens næb målt fra næseborets yderste del til næbspidsen. Trimning må kun foretages af en person, som har modtaget kyndig vejledning heri.
17. Amputation af tæer, kam og sporer er forbudt. Amputation på en flok hanekyllinger kan dog undtagelsesvist ske inden 72 timer efter udrugning, hvis det i det enkelte tilfælde skønnes nødvendigt af hensyn til dyrenes velfærd. Ved amputation af tæer må kun det yderste led af den bagudrettede tå fjernes.
18. Anvendelse af fjerpilningshæmmende midler, der hæftes på høns for at reducere deres synsfelt («briller») eller sættes på hønsenes øjeæble for at ændre deres farvesyn (farvede »kontaktlinser«), er forbudt.

Særlige bestemmelser for hold af æglæggende høner:

19. Der må ikke foretages næbtrimning, jf. dog pkt. 20-22.
20. Næbtrimning må foretages på kyllinger, som er under 10 dage gamle og skal anvendes til æglægning.
21. Der må maksimalt trimmes en tredjedel af kyllingens næb målt fra næseborets yderste del til næbspidsen.
22. Næbtrimning må kun foretages af en person, som har modtaget kyndig vejledning heri.
23. Der må ikke anvendes fjerpilningshæmmende midler, der hæftes på høner for at reducere deres synsfelt ("briller") eller sættes på hønernes øjeæble for at ændre deres farvesyn (farvede "kontaktlinser").

Særlige bestemmelser for øremærkning af dyr:

24. Ved påsætning af øremærker på dyr skal såvel mærker som tænger til anbringelse af mærkerne være af en sådan konstruktion, at mærkningen kan ske uden unødigt smerte for dyret, og mærkerne må efter anbringelsen ikke trykke eller beskadige dyrenes ører.
25. Øremærker til kvæg, svin og andre større pattedyr skal bestå enten af en plade, som er bøjet således, at mærket omslutter ørets kant og lukkes med et øret gennemborende forbindelsesstykke mellem pladens to dele, eller af to plader, som anbringes på hver sin side af øret og er forbundet med et forbindelsesstykke, der gennemborer øret.
26. Mærket skal være forsynet med passende stop- og lukkeindretning, der er fremstillet på en sådan måde, at forbindelsesstykket samtidig med mærkets påsætning ombøjes (vegnes) eller dækkes således, at det ikke kan forvolde skade.
27. Mærket skal ved påsætningen fastgøres på forsvarlig måde, og dets kanter og hjørner skal være afrundede.

Krav 3.11: Kalve, arealkrav og enkeltbokse

1. Kalve over otte uger må ikke holdes i enkeltbokse, medmindre en dyrlæge har attesteret, at deres helbred eller adfærd kræver, at de holdes isoleret for at blive behandlet.
2. Når kalvene opstaldes flokvis, skal hver kalv have et frit areal på mindst 1,5 m² for hver kalv med en levende vægt på under 150 kilo, men på mindst 1,7 m² for hver kalv med en levende vægt på over 150 kilo, men på under 220 kilo, og på mindst 1,8 m² for hver kalv med en levende vægt på over 220 kg.
3. En enkeltboks til en kalv skal være mindst lige så bred som den stående kalvs højde over skulderkammen, og den skal være mindst lige så lang som kalvens kropslængde målt fra mulens forkant til den bageste del af Tuber ischii (sædebensknuden) multipliceret med 1,1.

4. Enkeltbokse til kalve må ikke være forsynet med massive vægge, men skal være forsynet med skillevægge med åbninger, der giver kalvene mulighed for, at se og røre andre kalve. Dette gælder dog ikke enkeltbokse, der benyttes til isolering af syge eller tilskadekomne dyr.
5. Bestemmelserne ovenfor under pkt. 1-4 finder ikke anvendelse på bedrifter med mindre end seks kalve og på ammekalve, der holdes hos moderen.

Krav 3.12: Kalve, materialer, der anvendes til stalde

1. De materialer, der anvendes til stalde, navnlig bokse og inventar, som kalvene kan komme i kontakt med, må ikke være skadelige for kalvene og skal kunne rengøres og desinficeres effektivt.

Krav 3.13: Kalve, elektriske installationer

1. Indtil der er indført fællesskabsbestemmelser på området, skal de elektriske installationer være anbragt i overensstemmelse med gældende nationale bestemmelser for at undgå, at kalvene får elektriske stød.

Krav 3.14: Kalve, isolering, opvarmning og ventilation

1. Bygningens isolering, opvarmning og ventilation skal sikre, at luftcirkulation, støvindhold, temperatur, relativ luftfugtighed og koncentrationer af luftarter holdes på et niveau, som ikke er skadeligt for kalvene.

Krav 3.15: Kalve, automatiseret eller mekanisk udstyr

1. Alt automatiseret eller mekanisk udstyr, der kan indvirke på kalvenes sundhed og velfærd, skal kontrolleres mindst én gang daglig. Hvis der opdages defekter, skal disse straks udbedres, og hvis det ikke lader sig gøre, skal der træffes passende foranstaltninger til at sikre kalvenes sundhed og velfærd, indtil defekten er udbedret.
2. Anvendes der et mekanisk ventilationssystem, skal der forefindes et egnet reservesystem, således at der kan ske tilstrækkelig luftfornyelse til at beskytte kalvenes sundhed og velfærd, hvis systemet svigter. Der skal endvidere være installeret et alarmsystem til at advare den ansvarlige for dyreholdet om svigtet. Alarmsystemet skal afprøves jævnligt.

Krav 3.16: Kalve, belysning

1. Kalvene må ikke til stadighed holdes i mørke. For at imødekomme kalvenes adfærdsmæssige og fysiologiske behov skal der forefindes en passende naturlig eller kunstig belysning. Den kunstige belysning skal svare til varigheden af den naturlige belysning mellem kl. 9 og kl. 17.
2. Der skal derudover være en passende (fast eller mobil) lyskilde af tilstrækkelig styrke til, at kalvene til enhver tid kan tilses.

Krav 3.17: Kalve, tilsyn, herunder pasning og pleje

1. Opstaldede kalve skal tilses mindst to gange dagligt af den ansvarlige for dyreholdet og kalve, der holdes udendørs, mindst en gang dagligt.
2. Syge eller tilskadekomne kalve skal omgående behandles og skal om nødvendigt kunne isoleres i egnede rum med tør og bekvem strøelse.
3. En dyrlæge skal konsulteres hurtigst muligt, hvis kalven ikke viser tegn på bedring ved den i pkt. 2 nævnte pleje.

Krav 3.18: Kalve, bevægelsesfrihed

1. Staldene skal være indrettet således, at hver kalv kan lægge sig, hvile, rejse sig og foretage hudpleje uden besvær.

Krav 3.19: Kalve, fastbinding

1. Kalve må ikke bindes. Flokvist opstaldede kalve kan dog bindes i perioder på højst en time på det tidspunkt, hvor de fodres med mælk eller mælkeerstatning.
2. Hvis der benyttes bindsler, må disse ikke skade kalvene, og de skal kontrolleres regelmæssigt og om fornødent tilpasses for at sikre, at de sidder bekvemt. Bindslet skal være udformet således, at enhver risiko for, at kalven kan blive kvalt eller komme til skade, undgås, og således, at kalven kan bevæge sig i overensstemmelse med krav 3.18.

Krav 3.20: Kalve, rengøring og desinfektion

1. Stalde, båse, inventar og redskaber til kalve skal rengøres og desinficeres på passende måde for at forebygge udvikling af sygdomsfremkaldende organismer.
2. Ekskrementer, urin og uspist foder eller spildfoder skal fjernes så ofte, som det er muligt, for at forhindre lugt, og for ikke at tiltrække fluer eller rotter og mus.

Krav 3.21: Kalve, gulve og lejearealer

1. Gulvene må hverken være glatte eller ujævne, så der er risiko for, at kalvene kommer til skade, og de skal være konstrueret således, at kalve, der står eller ligger på dem, ikke kommer til skade eller udsættes for lidelse. De skal være tilpasset kalvenes størrelse og vægt og danne en hård, jævn og stabil overflade.
2. Lejearealet skal være bekvemt, rent og passende drænet og må ikke kunne skade kalvene. Der skal i passende omfang udlægges strøelse til kalve under to uger.

Krav 3.22: Kalve, foder

1. Alle kalve skal have adgang til foder, der passer til deres alder, vægt, adfærdsmæssige og fysiologiske behov af hensyn til deres velfærd og sundhed.
2. For at sikre kalvenes velfærd, sundhed og vækst, samt for at opfylde deres adfærdsmæssige behov, skal foderet have et tilstrækkeligt indhold af jern til at sikre en gennemsnitlig hæmoglobinkoncentration i blodet på mindst 4,5 mmol/l.
3. Der skal gives en minimumsration af fiberholdigt foderstof hver dag for alle kalve, der er over to uger gamle, idet mængden øges fra 50 g til 250 g om dagen for kalve, der er fra otte til 20 uger gamle.
4. Kalvene må ikke forsynes med mundkurv.

Krav 3.23: Kalve, fodring

1. Alle kalve skal fodres mindst to gange daglig. Hvis kalvenes opdrættes flokvis og ikke fodres efter ædelyst eller ved hjælp af automatisk fodringssystem, skal hvert dyr have adgang til foder på samme tid som de andre i flokken.

Krav 3.24: Kalve, vand

1. Kalve på over to uger skal have adgang til frisk vand i tilstrækkelig mængde eller kunne stille deres væskebehov ved at drikke andre drikke. I meget varmt vejr eller for syge kalve skal der dog være frisk drikkevand til rådighed til enhver tid.

Krav 3.25: Kalve, udstyr til fodring og vand

1. Udstyr til fodring og vanding skal være udformet, fremstillet, placeret og vedligeholdt på en sådan måde, at der er mindst mulig risiko for forurening af kalvenes foder og vand.

Krav 3.26: Kalve, råmælk til kalve

1. Kalve skal have råmælk snarest muligt efter fødslen og i hvert fald inden for de første seks levetimer.

Krav 3.27: Svin, arealkrav

1. Der skal være frit gulvareal til hver fravænned gris eller hvert avls- og slagtesvin, der opdrættes i flok, på mindst:

- 0,15 m² til svin med en gennemsnitsvægt på 10 kg eller derunder.
  - 0,20 m² til svin med en gennemsnitsvægt på mellem 10 kg og 20 kg.
  - 0,30 m² til svin med en gennemsnitsvægt på mellem 20 kg og 30 kg.
  - 0,40 m² til svin med en gennemsnitsvægt på mellem 30 kg og 50 kg.
  - 0,55 m² til svin med en gennemsnitsvægt på mellem 50 kg og 85 kg.
  - 0,65 m² til svin med en gennemsnitsvægt på mellem 85 kg og 110 kg.
  - 1,00 m² til svin med en gennemsnitsvægt på over 110 kg.
2. Det samlede frie gulvareal, som er til rådighed for hver gylt efter løbning og hver so, når gylte og/eller søer holdes i flok, skal henholdsvis være på mindst 1,64 m² og 2,25 m². Når disse dyr holdes i flokke på færre end seks dyr, bør det frie gulvareal øges med 10 %. Når disse dyr holdes i flokke på 40 eller flere dyr, kan det frie gulvareal nedsættes med 10 %.
  3. For gylte efter løbning og drægtige søer gælder endvidere følgende om gulvareal: En del af det areal, der kræves efter pkt. 2 og som skal svare til mindst 0,95 m² pr. gylt og mindst 1,3 m² pr. so, skal være et sammenhængende areal med fast gulv, hvoraf højst 15 % består af åbninger til dræning.
  4. Når der anvendes fuldspaltegulve af beton til svin i flok, må bredden af spalteåbningen ikke være over:
    - 1) 11 mm for pattegrise,
    - 2) 14 mm for fravænnede grise,
    - 3) 18 mm for avls- og slagtesvin, og
    - 4) 20 mm for gylte efter løbning og søer.
  5. Bjælkebredden skal mindst være:
    - 1) 50 mm for pattegrise og fravænnede grise, og
    - 2) 80 mm for avls- og slagtesvin, gylte efter løbning og søer.⁸⁰

---

⁸⁰ I medfør af direktivets art. 3, nr. 9, gælder dette punkt fra den 1. januar 2003 for alle nyopførte og genopførte bedrifter og bedrifter, der tages i brug for første gang efter denne dato. Fra den 1. januar 2013 gælder dette punkt for alle bedrifter.

Krav 3.28: Svin, opbinding

1. Opbinding af svin er forbudt.

Krav 3.29: Svin, drægtige søer og gylte i flok

1. Søer og gylte skal senest 4 uger efter løbning og indtil 7 dage før forventet faring være løsgående i løsdriftssystemer i større eller mindre grupper.⁸¹
2. Den sti, hvor flokken holdes, skal have sider, hvis længde er over 2,8 m. Når disse dyr holdes i flokke på færre end seks dyr, skal den sti, hvor flokken holdes, have sider, hvis længde er over 2,4 m.

---

⁸¹ I medfør af direktivets art. 3, nr. 9, gælder dette punkt fra den 1. januar 2003 for alle nyopførte og genopførte bedrifter og bedrifter, der tages i brug for første gang efter denne dato. Fra den 1. januar 2013 gælder dette punkt for alle bedrifter, dog ikke for bedrifter med under ti søer.

Krav 3.30: Svin, rodematerialer til søer og gylte⁸²

1. Drægtige søer og gylte skal have permanent adgang til en tilstrækkelig mængde halm eller andet manipulerbart materiale, der kan opfylde deres behov for beskæftigelses- og rodemateriale.
2. For ikke-drægtige søer og gylte finder bestemmelserne om beskæftigelses- og rodemateriale i lov om indendørs hold af drægtige søer og gylte tilsvarende anvendelse.

Krav 3.31: Svin, fodersystem til søer og gylte i flok

1. Søer og gylte, der holdes i flokke, skal fodres ved hjælp af et system, der sikrer, at hvert dyr kan få tilstrækkeligt foder, også når der er konkurrenter til foderet til stede.

Krav 3.32: Svin, foder

1. Søer og gylte skal have adgang til en tilstrækkelig mængde halm, fyldigt foder eller foder med højt fiberindhold, der kan give mæthedfølelse og opfylde deres behov for at tygge.
2. Alle svin skal have adgang til foder, der passer til deres alder, vægt, adfærdsmæssige og fysiologiske behov af hensyn til deres velfærd og sundhed.

Krav 3.33: Svin, isolation af svin

1. Svin, som skal holdes i flok, og som er særlig aggressive, er blevet angrebet af andre svin eller er syge eller skadede, kan dog opstaldes midlertidigt i individuelle stier.⁸²
2. I så fald skal de pågældende stier være så store, at dyrene let kan vende sig, hvis dette ikke er i modstrid med specifik veterinærrådgivning.

---

⁸² I medfør af direktivets art. 3, nr. 9, gælder dette punkt fra den 1. januar 2003 for alle nyopførte og genopførte bedrifter og bedrifter, der tages i brug for første gang efter denne dato. Fra den 1. januar 2013 gælder dette punkt for alle bedrifter.

⁸³ I medfør af direktivets art. 3, nr. 9, gælder dette punkt fra den 1. januar 2003 for alle nyopførte og genopførte bedrifter og bedrifter, der tages i brug for første gang efter denne dato. Fra den 1. januar 2013 gælder dette punkt for alle bedrifter.

Krav 3.34: Svin, støjniveau

1. I den del af bygningen, hvor der holdes svin, skal følgende undgås:
  - 1) Vedvarende støjniveauer så høje som 85 decibel.
  - 2) Konstant eller pludselig støj.

Krav 3.35: Svin, belysning

1. Svin skal holdes i lys med en lysintensitet på mindst 40 lux i en periode på mindst 8 timer pr. dag.

Krav 3.36: Svin, indretning af stalde

1. Svinestaldene skal være indrettet således, at hvert svin kan lægge sig samt hvile og rejse sig uden besvær.
2. Svin skal have adgang til et fysisk og temperaturmæssigt behageligt lejeareal, der er tilstrækkeligt drænet og rent, og som gør det muligt for alle dyrene at ligge ned samtidig.
3. Ethvert svin skal kunne se andre svin med undtagelse af svin, der holdes isoleret på grund af sygdom eller tilskadekomst.
4. I ugen før det forventede faretidspunkt og under faring kan drægtige søer og gylte uanset pkt. 3 holdes uden for synsvidde af artsfæller.

Krav 3.37: Svin, rodematerialer

1. Svin skal have permanent adgang til en tilstrækkelig mængde materiale, som de på rette vis kan undersøge og rode i, såsom halm, hø, træ, savsmuld, svampekompost, tørv eller en blanding heraf, som ikke bringer dyrenes sundhed i fare.

Krav 3.38: Svin, gulvflader

1. Gulvene må hverken være glatte eller ujævne, så der er risiko for, at svinene kommer til skade, og de skal være udformet, konstrueret og vedligeholdt således, at svin, der står eller ligger på dem, ikke kommer til skade eller udsættes for lidelse. De skal være tilpasset svinenes størrelse og vægt og danne en hård, jævn og stabil overflade.

Krav 3.39: Svin, fodring

1. Alle svin skal fodres mindst én gang daglig. Hvis svinene opdrættes flokvis og ikke fodres efter ædelyst eller ved hjælp af automatisk fodringssystem, der fodrer dyrene individuelt, skal hvert dyr have adgang til foder på samme tid som de andre i flokken.

Krav 3.40: Svin, vand

1. Svin på over to uger skal have permanent adgang til vand i tilstrækkelig mængde.

Krav 3.41: Svin, operative indgreb

1. Alle procedurer, der har til formål at foretage indgreb med andre end terapeutiske eller diagnostiske formål eller til identificering af svin og som resulterer i beskadigelse eller tab af en følsom del af kroppen eller ændring af knoglestrukturen, forbydes med følgende undtagelser:
  - En ensartet formindskelse af pattegrises hjørnetænder ved slibning eller klipning senest på syvendedagen efter fødslen således, at der bliver en intakt, glat flade tilbage. Orners hjørnetænder kan om nødvendigt formindskes i længden for at undgå beskadigelse af andre dyr eller af sikkerhedsgrunde.
  - Afklipning af en del af halen.
  - Kastrering af hansvin ved andre metoder end overrivning af væv.
  - Næseringning, dog kun når dyrene holdes i udendørs opdrætssystemer og i overensstemmelse med den nationale lovgivning.
2. Hverken haleklipning eller formindskelse af hjørnetænder må foretages rutinemæssigt, men kun hvis der er vidnesbyrd om, at der er forårsaget skader på sopatter eller andre svins ører eller haler. Inden udførelsen af disse procedurer skal der træffes andre foranstaltninger til at forhindre halebidning og andre uvaner under hensyntagen til miljøet og belægningsgraden. Utilstrækkelige miljøforhold eller driftsledelsessystemer skal derfor ændres.
3. Ovennævnte procedurer må kun udføres af en dyrlæge eller en person, der er uddannet heri, og som har erfaring i udførelsen af de anvendte teknikker med passende midler og under hygiejniske forhold.
4. Hvis der foretages kastration eller haleklipning senere end på syvendedagen efter fødslen, skal den altid foretages af en dyrlæge og under bedøvelse og yderligere længerevarende analgesi.

Krav 3.42: Svin, særlige bestemmelser for orner

1. Ornestier skal være placeret og konstrueret således, at ornen kan vende sig, høre, lugte og se andre svin.
2. Stien til en voksen orne skal have et frit gulvareal på mindst 6 m². Hvis stien også anvendes til naturlig bedækning, skal det frie gulvareal for en voksen orne være på mindst 10 m², og der må ikke være nogen hindringer i stien.

Krav 3.43: Svin, særlige bestemmelser for søer og gylte

1. Der skal træffes foranstaltninger til at minimere aggression i flokke.
2. Drægtige søer og gylte skal om nødvendigt behandles mod eksterne og interne parasitter. Drægtige søer og gylte skal gøres rene, når de anbringes i farestien.
3. I ugen før det forventede faretidspunkt skal søer og gylte have passende redebygningsmateriale i tilstrækkelig mængde, medmindre dette teknisk ikke kan lade sig gøre med det gyllesystem, der anvendes på bedriften.
4. Der skal være et frit areal bag ved soen eller gylten for at lette naturlig faring eller faring, hvortil der kræves hjælp.
5. Farestier, hvor søer holdes løse, skal være forsynet med en beskyttelsesanordning til pattegrisene, som f.eks. farebøjler.

Krav 3.44: Svin, særlige bestemmelser for pattegrise

1. En så stor del af det samlede gulvareal, at alle pøttegrisene kan hvile på det samtidig, skal være fast gulv eller dækket med en mätte eller strøet med halm eller andet passende materiale.
2. Hvis der anvendes en fareboks, skal pøttegrisene have tilstrækkelig plads til at die uden vanskelighed.
3. Pøttegrise må ikke vænnes fra soen, før de er mindst 28 dage gamle, medmindre det ellers ville gå ud over moderdyrets eller pøttegrisenes velfærd eller sundhed.
4. Pøttegrisene kan dog fravænnedes indtil 7 dage tidligere, hvis de flyttes til specialiserede stalde, der tømmedes og rensedes og desinficeres grundigt inden anbringelsen af en ny gruppe, og som er adskilte fra stalde, hvor der holdes søer, for at minimere overførelsen af sygdomme til pøttegrisene.

Krav 3.45: Svin, særlige bestemmelser for fravænnede grise og avls-/fedesvin

1. Hvis svinene er opstaldet flokvis, skal der træffes foranstaltninger til at forhindre slagsmål, der går ud over normal adfærd.
2. Svinene skal holdes i stabile flokke og blandes så lidt som muligt.
3. Hvis svin, der ikke kender hinanden, skal blandes, skal det ske i så ung en alder som muligt, fortrinsvis inden eller indtil en uge efter fravæning. Når svin blandes, skal de have tilstrækkelige muligheder for at flygte fra og skjule sig for andre svin.
4. Når der viser sig tegn på alvorlige kampe, skal årsagerne hertil straks undersøges, og der skal træffes passende foranstaltninger, f.eks. ved om muligt at give dyrene rigeligt med halm eller andet rodemateriale.
5. Svin, der udviser vedholdende aggressivitet over for andre dyr, eller som er ofre for denne aggressivitet, skal midlertidigt isoleres eller holdes på afstand af flokken.
6. Anvendelse af beroligende medikamenter for at lette blanding må kun ske i helt særlige situationer og kun efter konsultation af en dyrlæge.⁸⁴

7.4. God landbrugs- og miljømæssig stand (GLM)

Kravene på området skal sikre, at alle landbrugsarealer, især arealer, der ikke længere anvendes til produktionsformål, såsom udtagne og udyrkede arealer, bevares i god landbrugs- og miljømæssig stand.

Området kontrolleres af Plantedirektoratet.

For mere information om GLM, se Bilag C i Vejledning om Enkeltbetaling 2008.

Krav 4.1: Etablering af plantedække på udtagne og landbrugsarealer, der ikke dyrkes

1. Udtagne arealer samt landbrugsarealer, der ikke dyrkes, skal holdes plantedækket⁸⁵.
2. Plantedækket skal etableres senest 14 dage efter høst, dog senest den 1.oktober, medmindre der er tilstrækkeligt eksisterende plantedække på arealerne. Hvis høsten først sker efter den 1. oktober, skal plantedækket etableres snarest muligt og senest den 31.maj. Etableret plantedække kan retableres i perioden fra den 15. april til 31.maj under forudsætning af, at reglerne om slåning er overholdt.
3. Plantedækket skal etableres på grundlag af:
  - 1) fremspirede spildfrø fra tidligere dyrkningsårs landbrugsafgrøder,
  - 2) græsmarksplanter, idet afgrøden på udtagne arealer dog ikke i et senere år må anvendes til frøproduktion,
  - 3) frøblandinger, herunder blandinger af vildt- og bivenlige planter, som godkendes af Direktoratet for FødevarerErhverv.
4. På udtagne arealer samt landbrugsarealer der ikke dyrkes, herunder arealer, der videreføres som udtagne i det følgende år, skal der hvert år inden 1.oktober ske eftersåning af områder uden tilstrækkeligt plantedække.

---

⁸⁴ Dette punkt er ikke gennemført i dansk lovgivning på Justitsministeriets område. Der findes imidlertid regler om lægemidler til dyr i kapitel 4 i lov nr. 433 af 9. juni 2004 om dyrlæger. I medfør af bl.a. lovens § 12, stk. 3, har Fødevarerstyrelsen udstedt bekendtgørelse nr. 910 af 29. august 2006 om dyrlægers anvendelse, udlevering og receptordinering af lægemidler til dyr

⁸⁵ Plantedække kan undlades i en bredde af højst to meter rundt om hver enkelt mark. Dette areal kan ved mekanisk bearbejdning holdes plantefrit hele året. Plantedække kan dog ikke undlades på arealer, der ligger nærmere end 5 m fra søer, åbne vandløb, kystlinier samt langs fortidsminder, som er beskyttet i medfør af museumsloven. Endvidere kan der hele året etableres insektvolde på arealerne, og der kan efter godkendelse fra direktoratet etableres andre former for faunaforbredende foranstaltninger.

Krav 4.2: Vedligeholdelse af udtagne arealer samt landbrugsarealer, der ikke dyrkes

1. Udtagne arealer samt landbrugsarealer, der ikke dyrkes, skal slås mindst en gang hvert andet år i juli eller august.
2. Plantedækket må ikke slås i perioden 1. maj til 30. juni⁸⁶.

---

⁸⁶ Hvis arealerne ligger inden for de afstandskrav, der gælder efter bestemmelserne for certificering af frø, skal plantedækket dog slås inden blomstring på anmodning fra den berørte planteavler. Plantedækket må endvidere slås i forbindelse med bekæmpelse af flyvehavre, hejrearter, brændenælder, tidsler samt giftige eller aggressive ukrudtsarter, som fastlægges af Direktoratet for FødevarerErhverv. Plantedækket må slås hele året, hvis det gennem hele foråret ved slåning med jævne mellemrum holdes helt kort.

Slåning kan undlades i juli eller august, hvis det samme år er slået i forbindelse med en af de ovenstående situationer.

Krav 4.3: Plantedække på udtagne arealer samt landbrugsarealer, der ikke dyrkes

1. Udtagne arealer og landbrugsarealer, der ikke dyrkes, må ikke anvendes på en måde, der medfører ødelæggelse eller fjernelse af plantedækket. Midlertidige foranstaltninger og arrangementer er dog tilladt, hvis plantedækket reableres straks efter anvendelsen⁸⁷.

---

⁸⁷ Landbrugsarealer, der ikke dyrkes, kan altid anvendes til midlertidig landbrugsmæssig opbevaring af halm, roer, kartofler og lignende.

På landbrugsarealer der ikke dyrkes, kan der foretages mekanisk jordbehandling, og anvendes gødning og pesticider fra 15. juli, med henblik på at etablere en afgrøde til høst i det følgende år.

Krav 4.4: Plantebeskyttelse, gødskning og kunstvanding på udtagne arealer samt landbrugsarealer, der ikke dyrkes

1. På udtagne arealer samt landbrugsarealer, der ikke dyrkes⁸⁸, må der ikke
  - a. anvendes plantebeskyttelsesmidler, jf. lov om kemiske stoffer og produkter, med undtagelse af midler, der anvendes med henblik på selektiv bekæmpelse af kæmpebjørneklo og selektive midler til bekæmpelse af flyvehavre under forudsætning af, at det øvrige plantedække ikke beskadiges. Når udyrkede arealer inddrages i driften, må der dog foretages mekanisk jordbehandling, og anvendes gødning og pesticider fra 15. juli, med henblik på at etablere en afgrøde til høst i det følgende år.
  - b. tilføres mineralsk eller organisk gødning⁸⁹,
  - c. kunstvandes.

---

⁸⁸ For udtagne arealer gælder bestemmelsen fra 1. oktober forud for ansøgningsfristen til den efterfølgende 31. august.

⁸⁹ Der kan efter godkendelse fra fødevareregionen udbringes husdyrgødning på udtagne arealer i forbindelse med forebyggelse eller bekæmpelse af smitsomme husdyrsygdomme og zoonotiske infektioner.

Krav 4.5: Vedligeholdelse af plantedækket på permanente græsarealer

1. Permanente græsarealer skal slås mindst en gang hvert andet år i juli eller august. Slåning kan erstattes af afgræsning.

8. Retsgrundlag og tilsyns-/kontrolmyndighed

Kravnummeret er angivet i kolonne 1. I kolonne 2 findes de danske retsregler, der ligger til grund for kravet. I kolonne 3 findes henvisningen til de EU-retsregler, der danner grundlag for de danske krav vedrørende krydsoverensstemmelse. Udgangspunktet er forklaret i Rådsforordning 1782/2003, art. 3 og 4, samt i bilag III og IV. I kolonne 4 findes en angivelse af den kontrolmyndighed, der har kompetence til at kontrollere kravet.

Den fulde tekst til kravene findes i afsnit 7 i denne vejledning. Det danske retsgrundlag bliver løbende opdateret. Den til enhver tid gældende baggrundslovgivning, kan findes på www.retsinformation.dk eller på www.dffe.dk.

8.1 Område 1: Miljø

Krav nr.	Dansk retsgrundlag	EU retsgrundlag	Kontrol myndighed
1.1	Lovbekendtgørelse nr. 1757 af 22. december 2006 om miljøbeskyttelse § 19 stk. 1 og 2	Rådets direktiv 80/68/EØF af 17. dec. 1979 om beskyttelse af grundvandet mod forurening forårsaget af visse farlige stoffer, art. 4 og 5	Kommunalbestyrelsen
1.2	Bekendtgørelse nr. 1650 af 13. december 2006 om anvendelse af affald til jordbrugsformål § 20 stk. 1 og § 26 for så vidt angår spildevand fra offentlige spildevandsanlæg samt slam fra private rensningsanlæg til behandling af husspildevand	Rådets direktiv 86/278/EØF af 12. juni 1986 om beskyttelse af miljøet, navnlig jorden i forbindelse med anvendelse i landbruget af slam fra rensningsanlæg, art. 3, jf. art. 8, jf. art. 1	Kommunalbestyrelsen
1.3	Bekendtgørelse nr. 1650 af 13. december 2006 om anvendelse af affald til jordbrugsformål §§ 23-25 for så vidt angår spildevand fra offentlige spildevandsanlæg samt slam fra private rensningsanlæg til behandling af husspildevand	Rådets direktiv 86/278/EØF af 12. juni 1986 om beskyttelse af miljøet, navnlig jorden i forbindelse med anvendelse i landbruget af slam fra rensningsanlæg, art. 3, jf. art. 8, jf. art. 1	Kommunalbestyrelsen
1.4	Bekendtgørelse nr. 1650 af 13. december 2006 om anvendelse af affald til jordbrugsformål § 21 for så vidt angår spildevand fra offentlige spildevandsanlæg samt slam fra private rensningsanlæg til behandling af husspildevand	Rådets direktiv 86/278/EØF af 12. juni 1986 om beskyttelse af miljøet, navnlig jorden i forbindelse med anvendelse i landbruget af slam fra rensningsanlæg, art. 3, jf. art. 8 og 10, jf. art. 1	Kommunalbestyrelsen
1.5	Bekendtgørelse nr. 1650 af 13. december 2006 om anvendelse af affald til jordbrugsformål § 22 for så vidt angår spildevand fra offentlige spildevandsanlæg samt slam fra private rensnings-	Rådets direktiv 86/278/EØF af 12. juni 1986 om beskyttelse af miljøet, navnlig jorden i forbindelse med anvendelse i landbruget af slam fra rensningsanlæg, art. 3, jf. art. 5, 8 og 10, jf. art. 1	Kommunalbestyrelsen

	anlæg til behandling af husspildevand		
1.6	Bekendtgørelse nr. 1650 af 13. december 2006 om anvendelse af affald til jordbrugsformål § 27 for så vidt angår spildevand fra offentlige spildevandsanlæg samt slam fra private rensningsanlæg til behandling af husspildevand	Rådets direktiv 86/278/EØF af 12. juni 1986 om beskyttelse af miljøet, navnlig jorden i forbindelse med anvendelse i landbruget af slam fra rensningsanlæg, art. 3, jf. art. 6, 7 og 8, jf. art. 1	Kommunalbestyrelsen
1.7	Bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v., §§ 4, 18 og 19, § 21, stk. 1 samt § 22 for så vidt angår forurening af grundvand og overfladevand	Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 5, stk. 4 og bilag II, A, 5), jf. art. 4	Kommunalbestyrelsen
1.8	Bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v., § 6	Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 5, stk. 4, bilag II, A, 5), jf. art. 4 og bilag III, 1, 2)	Kommunalbestyrelsen
1.9	Bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v., § 8, § 10, stk. 1, §§ 11 og 20, § 21, stk. 1-2 samt § 22 for så vidt angår forurening af grundvand og overfladevand	Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 5, stk. 4, bilag II, A, 5), jf. art. 4 og bilag III, 1, 2)	Kommunalbestyrelsen
1.10	Bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrhold og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v., § 9, dog undtaget kravet om, at kompostlaget skal være overdækket med kompostdug eller lufttæt materiale, og § 8, stk. 1 i lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug for så vidt angår afstandskravene til enkelt vandindvindingsanlæg, fælles vandindvindingsanlæg og vandløb (herunder dræn) og søer.	Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 5, stk. 4, bilag II, A, 5), jf. art. 4 og bilag III, 1, 2)	Kommunalbestyrelsen
1.11	Bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v., §§ 12 og 13, § 21, stk. 1 og 3 samt § 22 for så vidt angår forurening af grundvand og overfladevand	Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 5, stk. 4 og bilag II, A, 5), jf. art. 4	Kommunalbestyrelsen

1.12	Bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v., § 15, stk. 1, § 21, stk. 1 samt § 22 for så vidt angår forurening af grundvand og overfladevand	Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 5, stk. 4 og bilag II, A, 5), jf. art. 4	Kommunalbestyrelsen
1.13	Bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v., § 25	Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 5, stk. 4, bilag II, A, 1) og 3), jf. art. 4 og bilag III, 1, 1)	Kommunalbestyrelsen
1.14	Bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v., § 26, stk. 1	Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 5, stk. 4 og bilag II, A, 6), jf. art. 4	Kommunalbestyrelsen
1.15	Bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v., § 26, stk. 2	Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 5, stk. 4, og bilag II, A, 2) og 3), jf. art. 4	Kommunalbestyrelsen
1.16	Lovbekendtgørelse nr. 789 af 21. juni 2007 om vandløb, § 69, stk. 1, for så vidt angår dyrkning, jordbehandling og plantning.	Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 5, stk. 4 og bilag II, A, 4), jf. art. 4, Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter, art. 6 og Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle, art. 3 og 4	Kommunalbestyrelsen
1.17	Lovbekendtgørelse nr. 767 af 8. juli 2004 § 22, stk. 1 og 4 (planperioden 2005/2006), bekendtgørelse nr. 975 af 25. september 2006 § 29 (planperioden 2006/2007) og bekendtgørelse nr. 906 af 16. juli 2007 om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække i planperioden 2007/2008, § 29.	Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 5, stk. 4, bilag III, 1, 3) og bilag II, B, 9)	Plantedirektoratet
1.18	Lovbekendtgørelse nr. 767 af 8. juli 2004 § 22, stk. 1 og 4 (planperioden 2005/2006) og lovbekendtgørelse nr. 757 af 29. juni 2006 § 11, stk. 4 (for efterfølgende planperioder).	Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 5, stk. 4 og bilag III, 1, 3)	Plantedirektoratet
1.19	Lovbekendtgørelse nr. 767 af 8. juli 2004 § 5 (planperioden 2005/2006) og lovbekendtgørelse nr. 757 af 29. juni 2006 § 5 (for efterfølgende planperioder).	Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 5, stk. 4 og bilag III, 1, 3)	Plantedirektoratet
1.20	Bekendtgørelse nr. 744 af 19.	Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec.	Plantedirektoratet

	juli 2005 om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække i planperioden 2005/2006, § 15, stk. 2 og 3, bekendtgørelse nr. 975 af 29. september 2006 om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække i planperioden 2006/2007, § 17, stk. 2 og stk. 3 og bekendtgørelse nr. 906 af 16. juli 2007 om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække i planperioden 2007/2008, § 17, stk. 2 og stk. 3.	1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 5, stk. 4 og bilag III, 1, 2)	ratet
1.21	Bekendtgørelse nr. 975 af 29. september 2006 om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække i planperioden 2006/2007, § 26, stk. 1-5 og bekendtgørelse nr. 906 af 16. juli 2007 om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække i planperioden 2007/2008, som ændret ved bekendtgørelse nr. 188 af 14. marts 2008, §§ 26, 26a og 26b.	Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 5, stk. 4 og bilag II, B, 8)	Plantedirektoratet
1.22	Bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v., §§ 23, stk. 1, 27, 28, 29, stk. 1 og 2 og 30.	Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 5, stk. 4 og bilag III, 2) og 3)	Plantedirektoratet
1.23	Lovbekendtgørelse nr. 749 af 21. juni 2007 om naturbeskyttelse, § 3, stk. 1-3 for så vidt arealet er beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder, habitatområder henholdsvis fuglebeskyttelsesområder	Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter, art. 6 og Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle, art. 3 og 4	Kommunalbestyrelsen
1.24	Lovbekendtgørelse nr. 749 af 21. juni 2007 om naturbeskyttelse, § 8, stk. 1, og bekendtgørelse nr. 1608 af 11. december 2006 om klitfredning, § 1, stk. 1, for så vidt arealet er beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder, habitatområder henholdsvis fuglebeskyttelsesområder	Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter, art. 6 og Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle, art. 3 og 4	Plantedirektoratet/By- og Landskabsstyrelsen
1.25	Lovbekendtgørelse nr. 749 af 21. juni 2007 om naturbeskyttelse, § 15, stk. 1, for så vidt arealet er beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder, habitatområder henholdsvis fug-	Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter, art. 6 og Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle, art. 3 og 4	Plantedirektoratet/By- og Landskabsstyrelsen

	lebeskyttelsesområder		
1.26	Lovbekendtgørelse nr. 792 af 21. juni 2007 om beskyttelse af de ydre Koge i Tøndermarsken, §§ 10-12, § 16, stk. 1 og 2, § 17, stk. 1 og 2, § 18, stk. 1, og § 19, stk. 1 og § 20 for så vidt arealet er beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder, habitatområder henholdsvis fuglebeskyttelsesområder ⁵	Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter, art. 6 og Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle, art. 3 og 4	Kommunalbestyrelsen
1.27	Bekendtgørelse nr. 901 af 11. juli 2007 om fredning af visse dyre- og plantearter mv., indfangning af og handel med vildt og pleje af tilskadekommet vildt, § 4.	Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle, art. 5	Plantedirektoratet/Skov- og Naturstyrelsen
1.28	Bekendtgørelse nr. 868 af 4. juli 2007 om vildtskader, § 14, stk. 1 og 2.	Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter, art. 15 og Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle, art. 8	Plantedirektoratet/Skov- og Naturstyrelsen
1.29	Lovbekendtgørelsen nr. 793 af 21. juni 2007 om skove § 8, nr. 4, 1. pkt. og §§ 11 og 28.	Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter, art. 6 og Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle, art. 3 og 4	Skov- og Naturstyrelsen

8.2 Område 2: Folkesundhed, dyresundhed og plantesundhed

2.1	<p>Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1760/2000 af 17. juli 2000 om indførelse af en ordning for identifikation og registrering af kvæg og om mærkning af oksekød og oksekødsprodukter, art. 4, Rådets direktiv 92/102/EØF, art. 5 som ændret ved Kommissionens forordning (EF) nr. 911/2004 af 29. april 2004 om gennemførelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1760/2000 for så vidt angår øremærker, pas og bedriftslistes, art. 1, 3 og 4 samt Kommissionens forordning (EF) nr. 509/1999 af 8. marts 1999 om forlængelse af maksimumfristen for øremærkning af bisonokser (arten <i>Bison bison</i> spp.).</p> <p>Bekendtgørelse nr. 1066 af 10. november 2005 om mærkning, registrering og flytning af kvæg, svin, får og geder, § 1, stk. 13, § 2 og § 8, stk. 1 og 2.</p>	<p>Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1760/2000 af 17. juli 2000 om indførelse af en ordning for identifikation og registrering af kvæg og om mærkning af oksekød og oksekødsprodukter, art. 4, Rådets direktiv 92/102/EØF, art. 5 som ændret ved Kommissionens forordning (EF) nr. 911/2004 af 29. april 2004 om gennemførelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1760/2000 for så vidt angår øremærker, pas og bedriftslistes, art. 1, 3 og 4 samt Kommissionens forordning (EF) nr. 509/1999 af 8. marts 1999 om forlængelse af maksimumfristen for øremærkning af bisonokser (arten <i>Bison bison</i> spp.)</p>	Fødevarestyrelsen
-----	--	---	-------------------

2.2	<p>Kommissionens forordning (EF) nr. 911/2004 af 29. april 2004 om gennemførelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1760/2000 for så vidt angår øremærker, pas og bedriftslistes, art 8 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1760/2000 af 17. juli 2000 om indførelse af en ordning for identifikation og registrering af kvæg og om mærkning af oksekød og oksekødsprodukter, art. 7.</p> <p>Bekendtgørelse nr. 1066 af 10. november 2005 om mærkning, registrering og flytning af kvæg, svin, får og geder, §§ 12, 20 og 21, dog undtaget indberetning om tilstand i § 12, stk. 2, nr. 3.</p>	<p>Kommissionens forordning (EF) nr. 911/2004 af 29. april 2004 om gennemførelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1760/2000 for så vidt angår øremærker, pas og bedriftslistes, art. 8 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1760/2000 af 17. juli 2000 om indførelse af en ordning for identifikation og registrering af kvæg og om mærkning af oksekød og oksekødsprodukter, art. 7</p>	Fødevarerstyrelsen
2.3	<p>Bekendtgørelse nr. 815 af 14. juli 2006 om registrering af husdyrbrug i CHR, § 3 og § 4, stk. 1, nr. 1-4.</p>	<p>Rådets direktiv 92/102/EØF af 27. nov. 1992 om identifikation og registrering af dyr, art. 3 og Rådets forordning (EF) nr. 21/2004 af 17. december 2003 om indførelse af en ordning for identifikation og registrering af får og geder, art. 7</p>	Fødevarerstyrelsen
2.4	<p>Bekendtgørelse nr. 1066 af 10. november 2005 om mærkning, registrering og flytning af kvæg, svin, får og geder, § 1, stk. 13, § 4, dog undtaget kravet om, at får og geder skal mærkes inden de flyttes fra oprindelsesbesætningen og senest 60 dage efter fødsel, idet denne frist forlænges til 6 måneder efter dyrets fødsel, og § 8, stk. 1 og 2.</p>	<p>Rådets direktiv 92/102/EØF af 27. nov. 1992 om identifikation og registrering af dyr, art. 4 som ændret ved Rådets forordning (EF) nr. 21/2004 af 17. dec. 2003 om indførelse af en ordning for identifikation og registrering af får og geder, art. 7 og 8</p>	Fødevarerstyrelsen
2.5	<p>Bekendtgørelse nr. 1066 af 10. november 2005 om mærkning, registrering og flytning af kvæg, svin, får og geder, §§ 18, 20 og 23.</p>	<p>Rådets direktiv 92/102/EØF af 27. nov. 1992 om identifikation og registrering af dyr, art. 7 og 8 som ændret ved Rådets forordning (EF) 21/2004 af 17. dec. 2003 om indførelse af en ordning for identifikation og registrering af får og geder, art. 7 og 8</p>	Fødevarerstyrelsen
2.6	<p>Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 999/2001 af 22. maj 2001 om fastlæggelse af regler for forebyggelse af, kontrol med og udryddelse af visse transmissible spongiforme encephalopatis, art. 11.</p> <p>Bekendtgørelse nr. 800 af 13. juli 2006 om overvågning og bekæmpelse</p>	<p>Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 999/2001 af 22. maj 2001 om fastsættelse af regler for forebyggelse af, kontrol med og udryddelse af visse transmissible spongiforme encephalopatis, art. 11</p>	Fødevarerstyrelsen

	se af BSE hos kvæg, § 3.		
2.7	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 999/2001 af 22. maj 2001 om fastlæggelse af regler for forebyggelse af, kontrol med og udryddelse af visse transmissible spongiforme encephalopatiser, art. 11. Bekendtgørelse nr. 930 af 7. september 2006 om overvågning og bekæmpelse af TSE hos får og geder, § 3.	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 999/2001 af 22. maj 2001 om fastsættelse af regler for forebyggelse af, kontrol med og udryddelse af visse transmissible spongiforme encephalopatiser, art. 11	Fødevarerstyrelsen
2.8	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 999/2001 af 22. maj 2001 om fastlæggelse af regler for forebyggelse af, kontrol med og udryddelse af visse transmissible spongiforme encephalopatiser, art. 12 og 13. Bekendtgørelse nr. 800 af 13. juli 2006 om overvågning og bekæmpelse af BSE hos kvæg, § 26, stk. 1 og 6.	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 999/2001 af 22. maj 2001 om fastsættelse af regler for forebyggelse af, kontrol med og udryddelse af visse transmissible spongiforme encephalopatiser, art. 12 og 13	Fødevarerstyrelsen
2.9	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 999/2001 af 22. maj 2001 om fastlæggelse af regler for forebyggelse af, kontrol med og udryddelse af visse transmissible spongiforme encephalopatiser, art. 12 og 13. Bekendtgørelse nr. 930 af 7. september 2006 om overvågning og bekæmpelse af TSE hos får og geder §§ 18 og 19.	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 999/2001 af 22. maj 2001 om fastsættelse af regler for forebyggelse af, kontrol med og udryddelse af visse transmissible spongiforme encephalopatiser, art. 12 og 13	Fødevarerstyrelsen
2.10	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 999/2001 af 22. maj 2001 om fastlæggelse af regler for forebyggelse af, kontrol med og udryddelse af visse transmissible spongiforme encephalopatiser, art. 15. Bekendtgørelse nr. 1276 af 13. december 2004 om samhandel indenfor den Europæiske Union med får og geder samt indførsel af får og geder fra tredjelande, § 5, stk. 1, punkt 5, stk. 3 og 4 og § 7, stk. 1 og 2 samt bekendtgørelse nr. 774 af 29. august 2001 om veterinærkontrol ved ind- og udførsel af levende dyr, § 4, stk. 1, § 5, stk. 1 og 2, § 8 og § 10, stk. 1.	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 999/2001 af 22. maj 2001 om fastsættelse af regler for forebyggelse af, kontrol med og udryddelse af visse transmissible spongiforme encephalopatiser, art. 15	Fødevarerstyrelsen
2.11	Bekendtgørelse nr. 1261 af 10. de-	Rådets direktiv 85/511/ EØF af 18.nov.	Fødevarerstyrelsen

	cember 2004 om bekæmpelse af mund og klovesyge, § 2, stk. 1 og 2.	1985 om fællesskabsforanstaltninger til bekæmpelse af mund- og klovesyge, art. 3 som ændret ved Rådets direktiv 2003/85/EG af 29. sept. 2003 om EF-foranstaltninger til bekæmpelse af mund- og klovesyge, art. 3	relsen
2.12	Bekendtgørelse nr. 141 af 6. marts 2003 om bekæmpelse af smitsom blæreudslæt hos svin, § 3, stk. 1 og 2.	Rådets direktiv 92/119/EØF af 17. dec. 1992 om generelle fællesskabsforanstaltninger til bekæmpelse af visse dyresygdomme samt om specifikke foranstaltninger vedrørende blæreudslæt hos svin, art. 3	Fødevestyrelsen
2.13	Bekendtgørelse nr. 97 af 20. februar 2002 om bekæmpelse af bluetongue, § 2, stk. 1 og 3.	Rådets direktiv 2000/75/EF af 20. november 2000 om vedtagelse af specifikke bestemmelser vedrørende foranstaltninger til bekæmpelse og udryddelse af bluetongue hos får, art. 3	Fødevestyrelsen
2.14	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarerlovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevarer sikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevarer sikkerhed, art. 14, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne, bilag 1, del A, II, nr. 4 g og j, jf. art. 4, stk. 1, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 853/2004 af 29. april 2004 om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer, bilag III, afsnit IX, kap. I, I, nr. 1 d og e, jf. art. 3, stk. 1 i Rådets direktiv 96/22/EØF om forbud mod anvendelsen af visse stoffer med hormonal eller thyreostatisk virkning og af beta-agonister i husdyrbrug m.m. samt Rådets direktiv 96/23/EØF om de kontrolforanstaltninger, der skal iværksættes for visse stoffer og restkoncentrationer heraf i levende dyr og produkter heraf m.m. Bekendtgørelse nr. 481 af 29. maj 2007 om dyreejeres anvendelse af lægemidler til dyr og fødevarer virksomheders egenkontrol med restkoncentrationer, § 10, jf. § 5, stk. 1, 4 og 5, § 11, stk. 1 og 2, § 15, stk. 1 nr. 1-3, § 16, stk. 1 og §§ 17 og 18.	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarerlovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevarer sikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevarer sikkerhed, art. 14, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne, bilag 1, del A, II, nr. 4 g og j, jf. art. 4, stk. 1, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 853/2004 af 29. april 2004 om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer, bilag III, afsnit IX, kap. I, I, nr.1 d og e, jf. art. 3, stk. 1, Rådets direktiv 96/22/EØF om forbud mod anvendelse af visse stoffer med hormonal eller thyreostatisk virkning og af beta-agonister i husdyrbrug m.m. samt Rådets direktiv 96/23/EØF om de kontrolforanstaltninger, der skal iværksættes for visse stoffer og restkoncentrationer heraf i levende dyr og produkter heraf m.m.	Fødevestyrelsen og Plantedirektoratet
2.15	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarerlovgivningen, om	Europaparlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. jan. 2002 om generelle principper og krav i fødevarerlovgivningen, om oprettelse af Den	Plantedirektoratet

	<p>oprettelse af Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevaresikkerhed, art 15 og 20, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarehygiejne, bilag I, del A, II, nr. 5 f, jf. art. 4, stk. 1 samt Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af 12. januar 2005 om krav til foderstofhygiejne, bilag I, del A, I, nr. 4 e, jf. art. 5, stk. 1 og bilag III, nr. 1 og 2, jf. art. 5, stk. 5.</p> <p>Bekendtgørelse nr. 1177 af 11. oktober 2007 om foder og foderstovirkksomheder, §§ 2, 3 og 8.</p>	<p>Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevaresikkerhed, art. 15 og 20, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarehygiejne, bilag I, del A, II, nr. 5 f, jf. art. 4, stk. 1 samt Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af 12. januar 2005 om krav til foderstofhygiejne, bilag I, del A, I, nr. 4 e, jf. art. 5, stk. 1 og bilag III, nr. 1 og 2, jf. art. 5, stk. 5</p>	
2.16	<p>Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarelovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevaresikkerhed, artikel 17, stk. 1, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1831/2003 af 22. september 2003 om fodertilsætningsstoffer, art. 3, stk. 1 samt Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarehygiejne, bilag I, del A, II, nr. 4 j, jf. art. 4, stk. 1.</p> <p>Bekendtgørelse nr. 1177 af 11. oktober 2007 om foder og foderstovirkksomheder, §§ 2 og 22, stk. 1.</p>	<p>Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. jan. 2002 om generelle principper og krav i fødevarelovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevaresikkerhed, artikel 17, stk. 1, Europaparlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1831/2003 af 22. september 2003 om fodertilsætningsstoffer, art. 3, stk. 1 samt Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarehygiejne, bilag I, del A, II, nr. 4 j, jf. art. 4, stk. 1</p>	Plantedirektoratet
2.17	<p>Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarelovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevaresikkerhed, art. 20 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 999/2001 af 22. maj 2001 om fastsættelse af regler for forebyggelse af, kontrol med og udryddelse af visse transmissible spongiforme encephalopatiser, art. 7.</p> <p>Bekendtgørelse nr. 1177 af 11. oktober 2007 om foder og foderstovirkksomheder, §§ 2, 3 og 8.</p>	<p>Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. jan. 2002 om generelle principper og krav i fødevarelovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevaresikkerhed, art. 20 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 999/2001 af 22. maj 2001 om fastsættelse af regler for forebyggelse af, kontrol med og udryddelse af visse transmissible spongiforme encephalopatiser, art. 7</p>	Plantedirektoratet
2.18	<p>Bekendtgørelse nr. 533 af 18. juni 2003 om bekæmpelsesmidler § 4</p>	<p>Rådets direktiv 91/414/EØF af 15. juli 1991 om markedsføring af plantebe-</p>	Plantedirektoratet

	stk. 1, jf. lovbekendtgørelse nr. 1755 af 22. december 2006 om kemiske stoffer og produkter og produkter § 33, stk. 1.	skyttelsesmidler, art. 3, stk. 1	
2.19	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr.852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne, bilag 1, del A, II, nr. 5 h og III, nr. 9 a, jf. art. 4, stk. 1. Lovbekendtgørelse nr. 1755 af 22. december 2006 om kemiske stoffer og produkter § 10, stk. 2, jf. § 35, stk. 5, 2. pkt., jf. § 59, stk. 1 nr. 9.	Rådets direktiv 91/414/EØF af 15. juli 1991 om markedsføring af plante-skyttelsesmidler, art. 3, stk. 3 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne, bilag I, del A, II, nr. 5 h og III, nr. 9 a, jf. art. 4, stk. 1	Plantedirektoratet
2.20	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne, bilag I, del A, II, nr. 4 g, jf. art. 4, stk. 1. Bekendtgørelse nr. 481 af 29. maj 2007 om dyreejeres anvendelse af lægemidler til dyr og fødevarerens egenkontrol med restkoncentrationer, § 5, stk. 4 og 5.	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne, bilag I, del A, II, nr. 4 g, jf. art. 4, stk. 1	Fødevarerstyrelsen
2.21	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarerlovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevarerikkerhed, art 19, og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne, bilag I, del A, II, nr. 6, jf. art. 4, stk. 1.	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarerlovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevarerikkerhed, art. 19 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne, bilag I, del A, II, nr. 6, jf. art. 4, stk. 1	Fødevarerstyrelsen
2.22	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne, bilag I, del A, II, pkt. 4 g og h, jf. art. 4, stk. 1.	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne, bilag I, del A, II, pkt. 4 g og h, jf. art. 4, stk. 1	Fødevarerstyrelsen
2.23	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarerlovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevarerikkerhed, art 18 og Rådets direktiv 92/102/EØF om identifikation og registrering af dyr. Bekendtgørelse nr. 1066 af 10. november 2005 om mærkning, registrering og flytning af kvæg, svin, får og geder, §§ 3, 8, 10, 20 og 22.	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarerlovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevarerikkerhed, art. 18 og Rådets direktiv 92/102/EØF om identifikation og registrering af dyr	Fødevarerstyrelsen
2.24	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29.	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april	Fødevarerstyrelsen

	april 2004 om fødevarerhygiejne, bilag I, del A, III, nr. 8 b, d og e, jf. art. 4, stk. 1.	2004 om fødevarerhygiejne, bilag I, del A, III, nr. 8 b, d og e, jf. art. 4, stk. 1	
2.25	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarerlovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevarer sikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevarer sikkerhed, art 14 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 853/2004 af 29. april 2004 om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer, bilag III, afsnit IX, kap. I, del 1, nr. 1, b og c samt nr. 5, jf. art. 3, stk. 1.	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarerlovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevarer sikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevarer sikkerhed, art. 14 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 853/2004 af 29. april 2004 om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer, bilag III, afsnit IX, kap. I, del 1, nr. 1, b og c samt nr. 5, jf. art. 3, stk. 1	Fødevarestyrelsen
2.26	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 853/2004 af 29. april 2004 om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer, bilag III, afsnit IX, kap I, I, nr. 2 a i-iii, nr. 2 b i-ii, nr. 2 c, nr. 3 a, b, c, nr. 4 og 5, jf. art. 3, stk. 1. Bekendtgørelse nr. 1417 af 11. december 2007 om kvægtuberkulose, samt bekendtgørelse nr. 305 af 3. maj 2000 om brucellose (smitsom kalvekastning) hos kvæg samt bekendtgørelse nr. 739 af 21. august 2001 om brucellose hos får og geder.	Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 853/2004 af 29. april 2004 om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer, bilag III, afsnit IX, kap. I, I, nr. 2 a i-iii, nr. 2 b i-ii, nr. 2 c, nr. 3 a, b og c, nr. 4 og 5, jf. art. 3, stk. 1	Fødevarestyrelsen
2.27	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 853/2004 af 29. april 2004 om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer, bilag III, afsnit IX, kap. I, del II A, nr. 1, 2, 3 og 4, jf. art. 3, stk. 1.	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 853/2004 af 29. april 2004 om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer, bilag III, afsnit IX, kap. I, del II A, nr. 1, 2, 3 og 4, jf. art. 3, stk. 1	Fødevarestyrelsen
2.28	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 853/2004 af 29. april 2004 om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer, bilag III, afsnit IX, kap. I, del II, afsnit B, nr. 1 a og d, nr. 2 og nr. 4, jf. art. 3, stk. 1.	Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 853/2004 af 29. april 2004 om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer, bilag III, afsnit IX, kap. I, del II, afsnit B, nr. 1 a og d, nr. 2 og nr. 4, jf. art. 3, stk. 1	Fødevarestyrelsen
2.29	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 853/2004 af 29. april 2004 om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer, bilag III, afsnit X, kap. I, nr. 1, jf. art. 3, stk. 1.	Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 853/2004 af 29. april 2004 om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer, bilag III, afsnit X, kap. I, nr. 1, jf. art. 3, stk. 1	Fødevarestyrelsen
2.30	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne, bilag I, del A, II, nr. 5 h og III, nr. 9	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne, bilag I, del A, II, nr. 5 h og III, nr. 9 a, jf. art. 4,	Plantedirektoratet

	a, jf. art. 4, stk. 1 samt Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af 12. januar 2005 om krav til foderstofhygiejne, bilag I, del A, II, nr. 2 a, jf. art. 5, stk. 1. Bekendtgørelse nr. 1177 af 11. oktober 2007, § 2.	stk. 1 samt Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af 12. januar 2005 om krav til foderstofhygiejne, bilag I, del A, II, nr. 2 a, jf. art. 5, stk. 1	
2.31	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne, bilag I, del A, III, nr. 8 a, jf. art. 4, stk. 1. Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarerlovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevarerikkerhed, art 18 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af 12. januar 2005 om krav til foderstofhygiejne, bilag I, del A, II, nr. 2 e, jf. art. 5, stk. 6, jf. art. 5, stk. 1. Bekendtgørelse nr. 1177 af 11. oktober 2007, § 2.	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne, bilag I, del A, III, nr. 8 a, jf. art. 4, stk. 1 Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarerlovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevarerikkerhed, art. 18 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af 12. januar 2005 om krav til foderstofhygiejne, bilag I, del A, II, nr. 2 e. og art. 5, stk. 6, jf. art. 5, stk. 1	Plantedirektoratet
2.32	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne, bilag I, del A, III, nr. 9 c, jf. art. 4, stk. 1 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af 12. januar 2005 om krav til foderstofhygiejne, bilag I, del A, I, nr. 4 g, jf. art. 5, stk. 1. Bekendtgørelse nr. 1177 af 11. oktober 2007, § 2.	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne, bilag I, del A, III, nr. 9 c, jf. art. 4, stk. 1 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af 12. januar 2005 om krav til foderstofhygiejne, bilag I, del A, I, nr. 4 g, jf. art. 5, stk. 1	Plantedirektoratet
2.33	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne, bilag I, del I – Hygiejnebestemmelser, jf. II, 6.	Europaparlamentets og rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne, bilag I, del I – Hygiejnebestemmelser, jf. II, 6.	Plantedirektoratet
2.34	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af 12. januar 2005 om krav til foderstofhygiejne, bilag I, del A, II – journaler (planteavl), jf. 4, b. Bekendtgørelse nr. 1177 af 11. oktober 2007 § 2.	Europaparlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af 12. januar 2005 om krav til foderstofhygiejne, bilag I, del A, II – journaler (planteavl), jf. 4, b.	Plantedirektoratet

8.3 Område 3: Dyrevelfærd

3.1	Bekendtgørelse nr. 707 af 18. juli 2000 om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr, § 3	Rådets direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998 om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål, bilagets pkt. 1, jf. direktivets art. 4	Fødevarestyrelsen
3.2	Bekendtgørelse nr. 707 af 18. juli 2000 om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr, §§ 4-5	Rådets direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998 om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål, bilagets pkt. 2-4, jf. art. 4	Fødevarestyrelsen
3.3	Bekendtgørelse nr. 707 af 18. juli 2000 om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr, § 6	Rådets direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998 om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål, bilagets pkt. 5-6, jf. art. 4	Fødevarestyrelsen
3.4	Bekendtgørelse nr. 1343 af 4. december 2007 af dyreværnsloven, § 3, stk. 1 og 2.	Rådets direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998 om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål, bilagets pkt. 7, jf. art. 4	Fødevarestyrelsen
3.5	Bekendtgørelse nr. 707 af 18. juli 2000 om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr, §§ 7-10	Rådets direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998 om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål, bilagets pkt. 8-11, jf. art. 4	Fødevarestyrelsen
3.6	Bekendtgørelse nr. 707 af 18. juli 2000 om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr, § 11	Rådets direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998 om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål, bilagets pkt. 12, jf. art. 4	Fødevarestyrelsen
3.7	Bekendtgørelse nr. 707 af 18. juli 2000 om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr, §§ 12-13	Rådets direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998 om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål, bilagets pkt. 13, jf. art. 4	Fødevarestyrelsen
3.8	Bekendtgørelse nr. 1343 af 4. december 2007 af dyreværnsloven, § 2. Bekendtgørelse nr. 707 af 18. juli 2000 om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr, §§ 14-16.	Rådets direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998 om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål, bilagets pkt. 14-18, jf. art. 4	Fødevarestyrelsen
3.9	Bekendtgørelse nr. 707 af 18. juli 2000 om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr, §§ 17-18	Rådets direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998 om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål, bilagets pkt. 20-21, jf. art. 4	Fødevarestyrelsen
3.10	Bekendtgørelse nr. 1343 af 4. december 2007 af dyreværnsloven, § 14, stk. 1 – 2, bekendtgørelse nr. 324 af 6. maj 2003 om halekupering og kastration af dyr med senere ændringer, § 1, stk. 1 – 2, §§ 2 – 3, § 5, stk. 1, § 6 og §§ 8 – 9, bekendtgørelse nr. 828 af 7. november 1997 om afhorning af dyr, §§ 1 – 3, bekendtgørelse nr. 1069 af 17. december 2001 om hold af slagtekyllinger og rugeægproduktion med senere ændringer § 16, stk.	Rådets direktiv af 20. juli 1998 om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål (98/58/EF), bilagets pkt. 19, jf. direktivets art. 4.	Fødevarestyrelsen

	1 - 2 og §§ 17 - 18, bekendtgørelser nr. 533 af 17. juni 2002 om beskyttelse af æglæggende høner med senere ændringer, §§ 10 - 11 og bekendtgørelse nr. 300 af 1. juli 1951 om øremærkning af dyr §§ 1 - 2.		
3.11	Bekendtgørelse nr. 999 af 14. december 1993 om beskyttelse af kalve med senere ændringer, § 2 a, § 3, § 4, stk. 1, 2. pkt. og stk. 2, dog undtaget de skærpede, nationale krav i § 3 til areal for kalve på over 200 kg	Rådets direktiv 91/629/EØF af 19. november 1991 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve med senere ændringer, art. 3	Fødevarestyrelsen
3.12	Bekendtgørelse nr. 999 af 14. december 1993 om beskyttelse af kalve med senere ændringer, § 6	Rådets direktiv 91/629/EØF af 19. november 1991 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve med senere ændringer, bilagets pkt. 1, jf. art. 4	Fødevarestyrelsen
3.13	Bekendtgørelse nr. 1343 af 4. december 2007 af dyreværnsloven, §§ 1 - 3.	Rådets direktiv 91/629/EØF af 19. november 1991 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve med senere ændringer, bilagets pkt. 2, jf. art. 4	Fødevarestyrelsen
3.14	Bekendtgørelse nr. 999 af 14. december 1993 om beskyttelse af kalve med senere ændringer, § 7	Rådets direktiv 91/629/EØF af 19. november 1991 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve med senere ændringer, bilagets pkt. 3, jf. art. 4	Fødevarestyrelsen
3.15	Bekendtgørelse nr. 999 af 14. december 1993 om beskyttelse af kalve med senere ændringer, § 8	Rådets direktiv 91/629/EØF af 19. november 1991 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve med senere ændringer, bilagets pkt. 4, jf. art. 4	Fødevarestyrelsen
3.16	Bekendtgørelse nr. 999 af 14. december 1993 om beskyttelse af kalve med senere ændringer, § 9	Rådets direktiv 91/629/EØF af 19. november 1991 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve med senere ændringer, bilagets pkt. 5, jf. art. 4	Fødevarestyrelsen
3.17	Bekendtgørelse nr. 999 af 14. december 1993 om beskyttelse af kalve med senere ændringer, § 10, stk. 1, stk. 2, 1. pkt. og stk. 3	Rådets direktiv 91/629/EØF af 19. november 1991 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve med senere ændringer, bilagets pkt. 6, jf. art. 4	Fødevarestyrelsen
3.18	Bekendtgørelse nr. 999 af 14. december 1993 om beskyttelse af kalve med senere ændringer, § 11	Rådets direktiv 91/629/EØF af 19. november 1991 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve med senere ændringer, bilagets pkt. 7, jf. art. 4	Fødevarestyrelsen
3.19	Bekendtgørelse nr. 999 af 14. december 1993 om beskyttelse af kalve med senere ændringer, § 5	Rådets direktiv 91/629/EØF af 19. november 1991 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve med senere ændringer, bilagets pkt. 8, jf. art. 4	Fødevarestyrelsen

3.20	Bekendtgørelse nr. 999 af 14. december 1993 om beskyttelse af kalve med senere ændringer, § 13	Rådets direktiv 91/629/EØF af 19. november 1991 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve med senere ændringer, bilagets pkt. 9, jf. art. 4	Fødevarestyrelsen
3.21	Bekendtgørelse nr. 999 af 14. december 1993 om beskyttelse af kalve med senere ændringer, § 14, stk. 1, og stk. 2, 1.-2. pkt.	Rådets direktiv 91/629/EØF af 19. november 1991 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve med senere ændringer, bilagets pkt. 10, jf. art. 4	Fødevarestyrelsen
3.22	Bekendtgørelse nr. 999 af 14. december 1993 om beskyttelse af kalve med senere ændringer, § 15, stk. 1, og stk. 3-4, dog undtaget de skærpede, nationale krav i § 15, stk. 3, 2. pkt., til fiberholdigt foder	Rådets direktiv 91/629/EØF af 19. november 1991 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve med senere ændringer, bilagets pkt. 11, jf. art. 4	Fødevarestyrelsen
3.23	Bekendtgørelse nr. 999 af 14. december 1993 om beskyttelse af kalve med senere ændringer, § 16	Rådets direktiv 91/629/EØF af 19. november 1991 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve med senere ændringer, bilagets pkt. 12, jf. art. 4	Fødevarestyrelsen
3.24	Bekendtgørelse nr. 999 af 14. december 1993 om beskyttelse af kalve med senere ændringer, § 17, dog ikke de skærpede, nationale krav til vanding	Rådets direktiv 91/629/EØF af 19. november 1991 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve med senere ændringer, bilagets pkt. 13, jf. art. 4	Fødevarestyrelsen
3.25	Bekendtgørelse nr. 999 af 14. december 1993 om beskyttelse af kalve med senere ændringer, § 18, stk. 1	Rådets direktiv 91/629/EØF af 19. november 1991 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve med senere ændringer, bilagets pkt. 14, jf. art. 4	Fødevarestyrelsen
3.26	Bekendtgørelse nr. 999 af 14. december 1993 om beskyttelse af kalve med senere ændringer, § 15, stk. 2	Rådets direktiv 91/629/EØF af 19. november 1991 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve med senere ændringer, bilagets pkt. 15, jf. art. 4	Fødevarestyrelsen
3.27	Lov nr. 404 af 26. juni 1998 om indendørs hold af drægtige søer og gylte med senere ændringer, § 6, stk. 1 – 2 og § 7 a, stk. 2 og bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003 om beskyttelse af svin med senere ændringer, §§ 4 – 5.	Rådets direktiv 91/630/EØF af 19. november 1991 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin med senere ændringer, art. 3, nr. 1 og 2	Fødevarestyrelsen
3.28	Bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003 om beskyttelse af svin med senere ændringer, § 6	Rådets direktiv 91/630/EØF af 19. november 1991 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin med senere ændringer, art. 3, nr. 3	Fødevarestyrelsen
3.29	Lov nr. 404 af 26. juni 1998 indendørs hold af drægtige søer og gylte med senere ændringer, § 5, 1. pkt., og § 6, stk. 3	Rådets direktiv 91/630/EØF af 19. november 1991 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin med senere ændringer, art. 3, nr. 4	Fødevarestyrelsen
3.30	Lov nr. 404 af 26. juni 1998 in-	Rådets direktiv 91/630/EØF af 19. no-	Fødevarestyrel-

	dendørs hold af drægtige søer og gylte med senere ændringer, § 9, og bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003 om beskyttelse af svin med senere ændringer, § 20, stk. 2	vember 1991 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin med senere ændringer, art. 3, nr. 5	sen
3.31	Bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003 om beskyttelse af svin med senere ændringer, § 18, stk. 2	Rådets direktiv 91/630/EØF af 19. november 1991 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin med senere ændringer, art. 3, nr. 6	Fødevarestyrelsen
3.32	Lov nr. 404 af 26. juni 1998 indendørs hold af drægtige søer og gylte med senere ændringer, § 9 a og bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003 om beskyttelse af svin med senere ændringer, §§ 17 og 21	Rådets direktiv 91/630/EØF af 19. november 1991 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin med senere ændringer, art. 3, nr. 7	Fødevarestyrelsen
3.33	Lov nr. 404 af 26. juni 1998 om indendørs hold af drægtige søer og gylte med senere ændringer, § 5, 2. pkt. og bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003 om beskyttelse af svin med senere ændringer, § 10, stk. 3 og § 11	Rådets direktiv 91/630/EØF af 19. november 1991 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin med senere ændringer, art. 3, nr. 8	Fødevarestyrelsen
3.34	Bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003 om beskyttelse af svin med senere ændringer, § 7	Rådets direktiv 91/630/EØF af 19. november 1991 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin med senere ændringer, bilagets kapitel I, pkt. 1, jf. art. 4, stk. 1	Fødevarestyrelsen
3.35	Bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003 om beskyttelse af svin med senere ændringer, § 8	Rådets direktiv 91/630/EØF af 19. november 1991 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin med senere ændringer, bilagets kapitel I, pkt. 2, jf. art. 4, stk. 1	Fødevarestyrelsen
3.36	Bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003 om beskyttelse af svin med senere ændringer, §§ 12 og 25	Rådets direktiv 91/630/EØF af 19. november 1991 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin med senere ændringer, bilagets kapitel I, pkt. 3, jf. art. 4, stk. 1	Fødevarestyrelsen
3.37	Lov nr. 104 af 14. februar 2000 om indendørs hold af smågrise, avls- og slagtesvin med senere ændringer, § 5, bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003 om beskyttelse af svin med senere ændringer, § 20, stk. 1, og lov nr. 173 af 19. marts 2001 om udendørs hold af svin med senere ændringer, § 13, 2. led.	Rådets direktiv 91/630/EØF af 19. november 1991 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin med senere ændringer, bilagets kapitel I, pkt. 4, jf. art. 4, stk. 1	Fødevarestyrelsen
3.38	Bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003 om beskyttelse af svin med senere ændringer, § 16, stk. 1	Rådets direktiv 91/630/EØF af 19. november 1991 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin med senere ændringer, bilagets kapitel I, pkt. 5, jf. art. 4, stk. 1	Fødevarestyrelsen

3.39	Bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003 om beskyttelse af svin med senere ændringer, § 18, stk. 1	Rådets direktiv 91/630/EØF af 19. november 1991 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin med senere ændringer, bilagets kapitel I, pkt. 6, jf. art. 4, stk. 1	Fødevestyrelsen
3.40	Bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003 om beskyttelse af svin med senere ændringer, § 19, og lov nr. 173 af 19. marts 2001 om udendørs hold af svin, § 12, 1. led	Rådets direktiv 91/630/EØF af 19. november 1991 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin med senere ændringer, bilagets kapitel I, pkt. 7, jf. art. 4, stk. 1	Fødevestyrelsen
3.41	Bekendtgørelse nr. 1343 af 4. december 2007 af dyreværnsloven med senere ændringer, § 16, bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003 om beskyttelse af svin med senere ændringer, §§ 13, 22 og 32, bekendtgørelse nr. 324 af 6. maj 2003 om halekupering og kastration af dyr med senere ændringer, §§ 4 og 7.	Rådets direktiv 91/630/EØF af 19. november 1991 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin med senere ændringer, bilagets kapitel I, pkt. 8, jf. art. 4, stk. 1	Fødevestyrelsen
3.42	Bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003 om beskyttelse af svin med senere ændringer, § 22, stk. 1, 1. pkt. og stk. 2	Rådets direktiv 91/630/EØF af 19. november 1991 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin med senere ændringer, bilagets kapitel II, litra A, jf. art. 4, stk. 1	Fødevestyrelsen
3.43	Bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003 om beskyttelse af svin med senere ændringer, §§ 23-24, § 26, stk. 2 og §§ 27-28	Rådets direktiv 91/630/EØF af 19. november 1991 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin (91/630/EØF) med senere ændringer, bilagets kapitel II, litra B, jf. art. 4, stk. 1	Fødevestyrelsen
3.44	Bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003 om beskyttelse af svin med senere ændringer, § 30, stk. 1, 1. pkt. og §§ 31 og 33	Rådets direktiv 91/630/EØF af 19. november 1991 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin med senere ændringer, bilagets kapitel II, litra C, jf. art. 4, stk. 1	Fødevestyrelsen
3.45	Bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003 om beskyttelse af svin med senere ændringer, § 10, stk. 1-2, og § 34	Rådets direktiv 91/630/EØF af 19. november 1991 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin med senere ændringer, bilagets kapitel II, litra D, jf. art. 4, stk. 1	Fødevestyrelsen

8.4 Område 4: God landbrugs- og miljømæssig stand

4.1	Bekendtgørelse nr. 1598 af 19. december 2007 om direkte støtte til landbrugere efter enkeltbetalingsordningen, § 24, stk. 1-3, og 5.	Rådets forordning (EF) nr. 1782/2003 af 29. sept. 2003 om fastlæggelse af fælles regler for den fælles landbrugspolitik og om fastlæggelse af visse støtteordninger for landbrugere, art. 5	Plantedirektoratet
4.2	Bekendtgørelse nr. 1598 af 19. december 2007 om direkte støtte til landbrugere efter enkeltbeta-	Rådets forordning (EF) nr. 1782/2003 af 29. sept. 2003 om fastlæggelse af fælles regler for den fælles landbrugspolitik	Plantedirektoratet

	lingsordningen, § 25, stk. 1 og stk. 2, 1. pkt.	ordninger for direkte støtte og om fastlæggelse af visse støtteordninger for landbrugere, art. 5	
4.3	Bekendtgørelse nr. 1598 af 19. december 2007 om direkte støtte til landbrugere efter enkeltbetalingsordningen, § 26, stk. 1.	Rådets forordning (EF) nr. 1782/2003 af 29. sept. 2003 om fastlæggelse af fælles regler for den fælles landbrugspolitik ordninger for direkte støtte og om fastlæggelse af visse støtteordninger for landbrugere, art. 5	Plantedirektoratet
4.4	Bekendtgørelse nr. 1598 af 19. december 2007 om direkte støtte til landbrugere efter enkeltbetalingsordningen, § 27, stk. 1.	Rådets forordning (EF) nr. 1782/2003 af 29. sept. 2003 om fastlæggelse af fælles regler for den fælles landbrugspolitik ordninger for direkte støtte og om fastlæggelse af visse støtteordninger for landbrugere, art. 5	Plantedirektoratet
4.5	Bekendtgørelse nr. 1598 af 19. december 2007 om direkte støtte til landbrugere efter enkeltbetalingsordningen, § 25, stk. 1.	Rådets forordning (EF) nr. 1782/2003 af 29. sept. 2003 om fastlæggelse af fælles regler for den fælles landbrugspolitik ordninger for direkte støtte og om fastlæggelse af visse støtteordninger for landbrugere, art. 5	Plantedirektoratet

9. Stikordsregister

A

Affald 13;14;17;25;26;33;34;36;37
 Aftaler 15
 Alvor 7;10
 Anlæg 15;23
 Arealer 13;14;16;18;54;55

B

Bedrift 4;11;20
 Bemærkninger 11
 Beregning af nedsættelse 8
 Bræmmer 12;18
 BSE 26;31
 Bøfler 40

C

CHR registret 26;27;28;29;30;31;39
 CKR 26;27;28;30
 CPR 4
 CVR 4;20

D

Direkte støtte 4
 Dokumentation 11;20;39
 Dyresundhed 26;60
 Dyrevelfærd 12;68

E

Enkeltbetalingsordningen 4;5
 Ensilage 14;15;17;43

F

Foder 14;15;26;31;33;34;37;63;64;66
 Fodertilsætningsstoffer 34;64
 Folkesundhed 12;26;60
 Force majeure 11
 Forpagtning 20
 Forsætlige handlinger 7;8;9;10;11
 Forurening 12;13;15;16;17;33;56;57;58
 Fødevarer 26;34;36;37;39;63
 Får 20;26;30;32;38;40;41

G

Geder 20;26;30;31;32;38;40;41
 Genberegning 11
 Gentagelse 8;9;10
 GLM 8;54;72
 GMO-frø 43
 Graduering 4
 Grise 38

Grundvand 12;13;15;17;56
 Gødning 15
 Gødningsplanlægning 13
 Gødningsregnskab 12;13;19;21
 Gødskning 13;18;24;55

H

Harmonireglerne 20
 Husdyrgødning 12;14;15;17;19;55
 Hygiejne 42
 Høring 11

I

Indberetning 7;10;11;27;30;31;35
 Indsatsområde 4

J

Jord 12
 Journal 26;35;39;42

K

Kalve 27
 Karakterer 7
 Klage 11
 Kompost 9;14;15;17
 Kontrolmyndigheder 5;6;7;8;10;11;56
 Kontrolrapport 6;11;40
 Krydsverenstemmelseskrav 4;8;12
 Kvæg 15;20;26;27;30;31;32;38
 Køer 40

L

Landdistriktsprogrammet 4;5

M

Manglende overholdelse af krav 7;8;9;10;11
 Miljø 8;12;56
 Moderfår 4
 Mælk 26;39;40;41

N

Natura 2000 område 22;23;25
 Nedsættelse 4;7;8;9;10;11

O

Omfang 7;10;39
 Opbevaringsaftale 15
 Opbevaringsanlæg 15;17
 Orner 52
 Overfladevand 15;16;17;57

P	
Plantedække	15;20;54;55
Plantesundhed.....	26;60

R	
Risikoanalyse	35
Rum	44;48

S	
Spildevandsslam	13;14
Sporbarhed	26;37;42
Sporbarhedskrav	38;39
Stoffer.....	12;26;33;45;55;56;63
Sundhed	12;26;39;43;45;48;49;51;53
Sundhedskrav for produktion af mælk	40
Svin	30;32;38;44;46;47;49;50;51;52;70;72
Sygdomme.....	26;36;37;40;41;53;55;63

T	
Tilsyn.....	26;31;44;48;56

TSE	26;31;32
-----------	----------

U	
Uagtsom	10
Uagtsomme handlinger	7
Udtagne arealer	54
Udyrkede arealer	54

V	
Vandløb.....	12;13;17;18;22

Æ	
Æg.....	26;39;42;47

Ø	
Øremærker	26;30;38;47;60

Bilag 1 - Krydsoverensstemmelseskrav med bagateller

Der er indført bagateller for nedenstående 54 krydsoverensstemmelseskrav.

MILJØ

Krav 1.1 Stoffer, produkter og materialer, der kan forurene grundvand, jord og undergrund

Krav 1.17 Udarbejdelse af gødningsregnskaber

Krav 1.18 Afsætning af husdyrgødning

Krav 1.20 Maksimale lagre af husdyrgødning

Krav 1.22 Grænser for tildeling af husdyrgødning (harmonireglerne)

Krav 1.23 Beskyttelse af naturtyper beliggende i et Natura 2000 område

Krav 1.24 Beskyttelse af klitfredede arealer beliggende i et Natura 2000 område

Krav 1.25 Beskyttelse af strandbredder beliggende i et Natura 2000 område

Krav 1.26 Beskyttelse af arealer i ydre koge i Tøndermarsken i et Natura 2000 område

Krav 1.28 Anvendelse af fælder

Krav 1.29 Om fredsskovspligtige arealer beliggende i et Natura 2000 område

FOLKESUNDHED, DYRESUNDHED OG PLANTESUNDHED

Krav 2.6 Anmeldelse af mistanke om BSE hos et kreatur

Krav 2.7 Anmeldelse af mistanke om TSE hos et får eller en ged

Krav 2.11 Tilkald af dyrelæge ved mistanke om mund- og klovsyge

Krav 2.12 Tilkald af dyrlæge ved mistanke om smitsom blæreudslet (SVD) hos svin

Krav 2.13 Tilkald af dyrlæge ved mistanke om bluetongue hos får, geder og kreaturer

Krav 2.14 Veterinære lægemidler

Krav 2.15 Foder må ikke være farligt, håndtering af foderlægemidler, farlige stoffer og affald

Krav 2.16 Opbevaring og anvendelse af forblandinger eller fodertilsætningsstoffer i ren form

Krav 2.17 Forbud vedrørende animalsk protein

Krav 2.18 Anvendelse og/eller besiddelse af plantebeskyttelsesmidler

Krav 2.19 Brugen af plantebeskyttelsesmidler skal listes i sprøjtejournal, og midlerne må kun anvendes på de afgrøder og i de doseringer, de er godkendt til

Krav 2.20 Håndtering af affald fra medicinanvendelse

Krav 2.23 Sporbarhed af dyr og fødevarer

Krav 2.24 Journaler til dyr og fødevarer

Krav 2.25 Sundhedskrav for produktion af mælk

Krav 2.30 Anvendelse af biocider og journal over biocider

Krav 2.31 Sporbarhed

Krav 2.32 Journal over analyseresultater

Krav 2.33 Afhjælpende foranstaltninger, når der konstateres problemer ved den offentlige kontrol

Krav 2.34 Journal over anvendelse af genetisk modificeret frø (GMO-frø)

DYREVELFÆRD

Krav 3.1 Alle landbrugsdyr, personale

Krav 3.2 Alle landbrugsdyr, tilsyn

Krav 3.4 Alle landbrugsdyr, bevægelsesfrihed

Krav 3.5 Alle landbrugsdyr, rum og bygninger til husning af dyr

Krav 3.11 Kalve, arealkrav og enkeltbokse

Krav 3.13 Kalve, elektriske installationer

Krav 3.18 Kalve, bevægelsesfrihed

Krav 3.20 Kalve, rengøring og desinfektion

- Krav 3.27** Svin, arealkrav
- Krav 3.29** Svin, drægtige søer og gylter i flok
- Krav 3.30** Svin, rodemateriale til søer og gylte
- Krav 3.34** Svin, støjniveau
- Krav 3.35** Svin, belysning
- Krav 3.36** Svin, indretning af stalde
- Krav 3.37** Svin, rodematerialer
- Krav 3.42** Svin, særlige bestemmelser for orner
- Krav 3.43** Svin, særlige bestemmelser for søer og gylte
- Krav 3.45** Svin, særlige bestemmelser for fravænnede grise og avls-/fedesvin

GOD LANDBRUGS- OG MILJØMÆSSIG STAND

- Krav 4.1** Etablering af plantedække på udtagne arealer samt landbrugsarealer, der ikke dyrkes
- Krav 4.2** Vedligeholdelse af udtagne arealer samt landbrugsarealer, der ikke dyrkes
- Krav 4.3** Plantedække på udtagne arealer samt landbrugsarealer, der ikke dyrkes
- Krav 4.4** Plantebeskyttelse, gødskning og kunstvanding på udtagne arealer samt landbrugsarealer, der ikke dyrkes
- Krav 4.5** Vedligeholdelse af plantedækket på permanente græsarealer

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Direktoratet for FødevarerErhverv
Nyropsgade 30
1780 København V

ISBN (tryk) 978-87-7083-215-1
ISBN (web) 978-87-7083-215-8

Tlf.: 3395 8000
Fax.: 3395 8080

E-mail: dffe@dffe.dk
<http://www.dffe.dk>